

Titulli:

“Kur besimi është i saktë”

Ligjëroi:

Hoxhë Lulzim Perçuku

Kontrolloi:

Hoxhë Lulzim Perçuku

Transkriptoi:

Albiona Olluri

Kopertina dhe faqosja:

Denisa Zeqiri

Nëntor 2025

HYRJE

Të gjitha lavdërimet dhe falënderimit i takojnë Allahut i Cili është i veçuar me madhërim e përsosmëri dhe është i pastër e i lartësuar prej ortakërisë apo që dikush të jetë i barabartë dhe i krahasueshëm me Atë. Besojmë dhe dëshmojmë se Muhamedi salAllahu alejhi ue semem është robi dhe i Dërguari i Allahut, i cili ka realizuar teuhidin (veçimin e Allahut me adhurim), i është mbështetur Atij dhe ka jetësuar realitetet e besimit në zemrën e tij. Pastaj këto realitete janë pasqyruar në gjymtyrët e tij dhe përmes tyre e ka adhuruar Allahun. Ai është sjellë me sinqeritet e vërtetësi me të gjithë njerëzit, qofshin besimtarë apo jobesimtarë.

Në këto ligjërata, me vullnetin e Allahut, do të flasim për frytet dhe rezultatet e besimit tek individi dhe shoqëria dhe se çfarë rezultatesh sjell shtimi apo pakësimi i tij në zemrat e besimtarëve, qoftë në jetën private apo në atë publike.

Veprat sa i përket vlerës së tyre, dallojnë varësisht besimit në zemra. Prandaj, kemi zgjedhur të flasim në lidhje me këtë temë, si dhe për shkak të një defekti i cili po na shoqëron në jetët tona të përditshme, që është: *dobësimi i besimit*. Edhe pse të gjithë falim namazin, japim zekatin, agjërojmë dhe bëjmë haxh, afrohemi tek Allahu me namaz vullnetar, apo kemi zell e entuziazëm për fe dhe dëshirë për të mira, megjithatë shohim se kemi dobësi të besimit në jetët tona. Andaj, kemi nevojë urgjente për një rikthim të madh në raport me veten tonë dhe të flasim gjerë e gjatë për veprat e zemrës dhe ripërtëritjen e besimit.

Te shumica prej nesh, adhurimet nuk janë duke e dhënë efektin e kërkuar, i cili është: *pastrimi dhe dëlirja e zemrës*. Porse, te ne është duke dominuar formaliteti dhe pamja. Këto adhurime nuk janë duke ndikuar në përmirësimin e sjelljeve tona, nuk janë duke na frenuar nga epiet (pasionet) e ndaluara dhe mëkatet dhe nuk janë duke na kujtuar frikën dhe shpresën tek Allahu. Më shumë është duke dominuar lakmia e shpirtit njerëzor i cili dëshiron apo ka për qëllim pozitën dhe famën. Secili dëshiron të realizojë qëllimin e tij që të tjerët ta lavdërojnë (kërkon pozitë në mesin e njerëzve) dhe në anën tjetër nuk pranon të metat e gabimet e veta. Gjithashtu, dëshiron që të tjerët të sillen me durim ndaj tij e me sjellje të mirë, mirëpo vetë nuk i ka këto sjellje në raport me të tjerët.

Dobësimi i besimit dhe dukuri të tjera, janë duke u shtuar çdo ditë e më shumë në mesin tonë. E gjitha kjo për shkak të shkujdesjes (gafletit) që na ka kapluar, mosllogaritjes së vetvetes dhe mosmeditimit mbi ajetet kuranore dhe hadithet profetike.

Ky brez që njihet si brezi i ringjalljes islame, duhet të përkushtohet dhe të mësojë mirë bazat e besimit dhe pastaj t'i zbatojë në jetën e përditshme dhe në vetet e tyre, në mënyrë që të mos jenë veç çështje teorike, por teorike dhe praktike. Çështjet e besimit duhet të zënë vendin më të madh në zemrat tona. Njohja e Allahut duhet të jetë një njohje me dituri të vërtetë, që zemrat tona të adhurojnë Allahun e t'i nënshtrohen Atij me atë që kërkojnë Emrat dhe Cilësitë e Tij. Po ashtu, besimi në gjashtë shtyllat e besimit duhet të jetë me bindje të plotë.

Nëse ne e jetësojmë akiden (besimin) në zemrat tona dhe na bëhen të qarta domethëniet e saj e pastaj shfaqen gjurmët e saj në sjelljet tona, atëherë kjo do të sjellë si fryt jetën e zemrave tona. Pastaj adhurimet do të kenë efekt të fuqishëm që do të na nxisin të kemi gjithmonë preokupim botën tjetër (ahiretin).

Ndërsa, kthimi kah mirësia dhe edukimi i të tjerëve drejtë saj, nëse është vetëm emocion, si dhe nëse mjaftohemi vetëm me një edukatë të jashtme, duke qenë e dobët baza e besimit, atëherë kjo është një mangësi shumë e dukshme dhe e madhe. Shohim njerëz të cilët kanë dije teorike të shumtë, por dobësi të madhe në veprat e brendshme, si:

-ka prej atyre që e kanë mësuar përmendsh Kuranin, ndërkohë që kanë mangësi në faljen e namazit, apo kanë injorancë rreth çështjeve të besimit,

-ka prej atyre që dinë çështje teorike përmendsh, por në jetën praktike qëndrojnë larg kësaj,

-ka prej atyre që memorizojnë dhikre të ndryshme, por nuk i thonë në përditshmërinë e tyre apo nuk i lexojnë me meditim,

-ka prej atyre që flasin shumë e punojnë pak, ka prej atyre që akuzojnë të tjerët dhe neglizhojnë veten,

-ka prej atyre që flasin për adhurime e vepra, por kanë shkujdesje ndaj sinqeritetit (nuk i bëjnë ato për hir të Allahut),

-ka prej atyre që i njohin mirë gjërat zhvlerësuese të adhurimeve, por kanë shkujdesje ndaj sëmundjeve të zemrës etj.

Të gjithë ne (qoftë hoxhallarët apo xhemati që mëson prej nesh) duhet t'i kushtojmë rëndësi edukimit teorik dhe praktik, në çështjet e besimit.

Definicioni i imanit

Nga ana gjuhësore *iman* do të thotë *besim*, nganjëherë do të thotë *siguri*. Kurse në kuptimin fetar, dijetarët e kanë përkufizuar imanin në këtë mënyrë:

*Besim me zemër,
thënie me gjuhë,
veprim me gjymtyrë,
shtohet me vepra të mira dhe pakësohet me mëkate.*

Kjo pa dyshim edhe ndërlidhet me temën që jemi duke e trajtuar në këtë libër, ngase kur e dimë definicionin e imanit atëherë do ta ruajmë atë (besimin) nga pakësimi (duke mos bërë gjynahe) dhe do të mundohemi ta shtojmë atë (duke bërë vepra të mira).

Bazat e imanit janë gjashtë: *Besimi në Allahun, në engjëjt e Tij, në Librat e Tij, në të Dërguarit e Tij, në Ditën e Fundit dhe në Kader (i mirë apo i keq)*. Allahu thotë: **“Mirësia nuk është të kthyerit e fytyrës suaj nga lindja dhe perëndimi, por mirësia është (cilësi) e atij që beson Allahun, Ditën e Fundit, engjëjt, Librin dhe profetët...”** (*Bekare 177*). Ndërsa argumenti për Kaderin: **“Me të vërtetë që Ne e kemi krijuar çdo gjë me Kader...”** (*Kamer 49*).

Dhe kemi hadithin e Xhibrilit ku tregohet se Xhibrili e ka pyetur Pejgamberin (salAllahu alejhi ue selem) se çfarë është besimi dhe ai është përgjigjur: **“Imani është të besosh Allahun, engjëjt e Tij, Librat e Tij, të Dërguarit e Tij, Ditën e Fundit dhe Kaderin (të mirin dhe të keqin).”**

Koncepti i besimit

Besimi i vërtetë është kur njeriu beson në Zotin e tij, Allahun, me besim i cili depërton thellë në zemrën e tij, se:

- Ai është i Cili e ka krijuar njeriun dhe i ka dhënë ekzistencë, pasi ishte një hiç, dhe Allahu do ta ringjallë për ta marrë në llogari.

- Të gjitha furnizimet janë në Dorën e Allahut dhe askush nuk do të vdesë pa e plotësuar furnizimin e tij dhe afatin e tij (exhelin).

- Çdo gjë që e godet, nuk ka pasur mundësi të mos e godiste dhe çdo gjë që nuk i ka ardhur, nuk ka pasur mundësi t'i vinte. Nëse të gjithë njerëzit do të bëheshin bashkë për t'i sjellë dobi (apo për ta dëmtuar) me diçka, nuk do të mundeshin, përveçse aq sa ka shkruar Allahu për të.

- Allahu është Ai i cili e ndihmon, e udhëzon, e përkrah, e shëron, e sprovon etj.

- Allahu e di atë që bën njeriu fshehtas dhe haptazi. Ai e di devotshmërinë apo ligësinë që ai ka në zemër.

- Allahu i rrotullon zemrat ashtu siç Ai dëshiron. I gjithë pushteti i qiejve e i tokës i takon Allahut, në dorën e Tij është drejtimi i të gjitha çështjeve, Ai di çdo gjë që ka ndodhur, që ndodh dhe që do të ndodhë, madje Ai di për një gjë që nuk ekziston se sikur të ishte si do të ishte.

-Të synojë Allahun me zemrën e tij, gjymtyrët, lëvizjet, hapat e çastet e tij, në vetmi e publik, të kthehet tek Allahu e

ta ketë qëllim arritjen e Kënaqësisë së Tij me adhurimet që kryen. Po ashtu nuk duhet të kthehet kah krijesat duke shpresuar tek to, apo t'i lajkatojë në llogari të fesë së tij, duke u ankuar e duke iu mbështetur atyre, qoftë dhe në çështjet më të vogla. Mirëpo, me gjithë zemër duhet të kthehet kah Allahu e t'i mbështetet plotësisht Atij.

Besimtari që jeton me këtë besim, patjetër që do ta dojë adhurimin, do të përjetojë ëmbëlsinë e dhikrit dhe lutjes tek Allahu dhe tek ai nuk do të ketë vlerë dunjaja (ajo që i vjen e pranon, atë që nuk i vjen nuk e lakmon). Në këtë mënyrë besimtari do të lirohet prej lakmisë së shpirtit, koprracisë, pasioneve e epsheve të ndaluara dhe tundimeve të shpirtit i cili është i prirë për të keqen, po ashtu do të pastrohet prej cytjeve të shejtanëve. Me këtë ndjesi besimtari ecën përpara duke iu mbështetur Allahut, thotë të vërtetën para kujtdo qoftë, punon në rrugën e Allahut me tërë qenien e tij dhe nuk ia lejon vetes të shoqërohet me dembelët që janë të angazhuar me dëshirat e ndaluara të kësaj bote apo të nefsit të tyre.

Kur besimi depërton në zemër dhe pronari i këtij besimi e do Allahun dhe Pejgamberin e Tij, ai patjetër do të dallohet në mesin e të tjerëve. Patjetër që gjurmët e besimit do të shfaqen tek ai. Me këtë besim, ai armatoset kundër tundimeve të kësaj jete dhe pengesave që i shfaqen gjatë kësaj rruge. Pa këtë besim të sinqertë, të gjitha përgatitjet e tjera do të dështojnë (e do të mbesë në gjysmën e rrugës).

Me besimin e vërtetë e të saktë largohen të gjitha brengat, zgjidhen problemet dhe mbrohemi prej fatkeqësive. Allahu i

ndihmon besimtarët dhe përmirëson gjendjet e tyre. Ai thotë: **“Pa dyshim, Ne kemi nisur të dërguar para teje te popujt e tyre. Ata u paraqitën me prova të qarta, por popujt i mohuan, prandaj Ne i ndëshkuam keqbërësit. Është detyra Jonë që t’i ndihmojmë besimtarët.”** (*Rum 47*).

Nëse i kthehemi Kuranit fisnik dhe sunetit të pastër të Pejgamberit (salAllahu alejhi ue selem), do të gjejmë se aty përmendet gjendja e mirë të besimtarëve (Allahu ka përmirësuar gjendjet e tyre), pozita e lartë të cilën e kanë arritur, se Allahu i do, i ndihmon, i mbron prej armikut, nuk i zhgënjën në shpresat e tyre dhe nuk ua humbet shpërblimin. Allahu do t’i shpërblejë ata me shpërblimin më të madh, duke i afruar afër Vetës në banesën e nderimit (në xhenet) dhe duke i shpërblyer me kënaqësinë e shikimit në Fytyrën fisnike të Tij në xhenetet e kënaqësisë. Allahu thotë: **“Allahu është Mbrojtësi i atyre që besojnë. Ai i nxjerr ata nga errësitrat (idhujtaria, mohimi, gjynahet, humbja, devijimi) në dritë (në besim, vepra të mira).”** (*Bekare 257*).

Si i edukoi i Dërguari (salAllahu alejhi ue selem) sahabët në besim?

Pejgamberi (salAllahu alejhi ue selem) i edukoi sahabët në një besim të saktë e të sigurtë. Dhe për të arritur këtë qëllim, Allahu bëri bashkë tek ai tiparet më të larta që tregojnë për përsosjen njerëzore. Andaj, kushdo që e ka parë atë e ka nderuar, kushdo që ka jetuar me të dhe e ka njohur patjetër se e ka dashur. Atë e kanë përshkruar me fjalë të tilla si: *“Nuk kam parë para tij dhe pas tij, dikë të ngjashëm me të (në anën fizike apo në sjellje).”*

Zemrat e kanë dashur Pejgamberin (salAllahu alejhi ue selem) me dashuri të vërtetë e të sinqertë. Kështu ai ka qenë shembull dhe model për sahabët, sa i përket adhurimeve që ka bërë, raporteve që ka pasur me të tjerët, thirrjes (daveitit) që ka bërë dhe të gjitha veprimeve të tij. Allahu thotë: **“Në të Dërguarin e Allahut ka një shembull të mrekullueshëm...”** (*Ahzab 21*).

Sahabët dhe besimi

Prej rezultateve të këtij edukimi të sinqertë, është se, shpirtrat e sahabëve, në momentin që e kanë besuar Pejgamberin (salAllahu alejhi ue selem), kanë ndryshuar e janë tjetërsuar. Nëse ndonjëri prej tyre ka besuar, atëherë edhe jeta e tij ka ndryshuar dhe ai nuk ka qenë më i njëjti njeri (sikur ishte para se të besonte). Besimi është rrënjosur thellë tek ai, në pjesët më të thella të shpirtit dhe të ndjenjave të tij. Besimi, me të mirat e tij, ka mbuluar zemrat dhe mendjet e tyre. Tek ta është shfaqur bukuria e besimit, devotshmëria, mirësia, bindja, durimi, trimëria, veprat e jashtëzakonshme (para të cilave hutohen mendjet), frika ndaj Allahut dhe të tjera. Andaj, tek ta nuk ka qenë një gjë e vështirë të sakrifikojnë vetet dhe jetët e tyre për fenë e Allahut.

Sahabët kanë hyrë në Islam tërësisht, me zemër, me shpirt dhe me gjymtyrë. Ata kurrë nuk e kanë kundërshtuar Pejgamberin (salAllahu alejhi ue selem), nuk kanë gjetur ngushti në zemra ndaj gjykimeve të tij, nuk ia kanë lejuar vetes të kenë një zgjidhje tjetër për një gjë pasi për të ka urdhëruar apo ka ndaluar Pejgamberi (salAllahu alejhi ue selem).

Tek ta nuk ka pasur hise nefsi apo shejtani. Ata në këtë dunja kanë qenë njerëz të ahiretit dhe kanë punuar fort për të. Atyre nuk ua ka sosur durimin ndonjë fatkeqësi apo sprovë e cila i ka goditur, nuk janë bërë mendjemdhenj kur u kanë ardhur mirësitë dhe nuk i ka preokupuar varfëria nëse janë sprovuar me të.

Kur e kanë arritur këtë gjendje (nivel), atëherë Allahu i ka bërë udhërrëfyes për të tjerët (në vende të ndryshme) dhe thirrës për tek Ai. Dhe Pejgamberi (salAllahu alejhi ue selem) i ka lënë zëvendës tek umeti i tij dhe ka shkuar në shoqërinë më të lartë (tek Allahu) duke qenë i kënaqur me sahabët.

Ne dhe besimi ynë

Folëm për gjendjen e sahabëve dhe pamë se ata ishin besimtarë të sinqertë të cilët dhanë çdo gjë për hir të kësaj feje (pasurinë, mundin, kohën etj.). Ata bënë sakrifica të mëdha për hir të besimit dhe fesë së Allahut. Besimi i sinqertë ka lënë rezultate dhe gjurmë të thella tek ta. Shpirtrat e tyre ndërruan tërësisht, zemrat iu zgjuan dhe ndjenjat iu ngjallën. Ata arritën deri në atë nivel saqë e madhëruan Krijuesin, Allahun e Lartësuar, ashtu siç e meriton Ai.

Nga kjo, ne duhet të hedhim një shikim mbi besimin tonë: Ku jemi ne në raport me këta shpirtra të mëdhenj? Cili është realiteti i besimit tonë? A po i japim përparësi besimit para dëshirave tona, epsheve, dunjasë dhe vlerësimit të njerëzve ndaj nesh? A është besimi ynë lajkatim me të cilin zbukurohemi dhe na vjen turp ta shfaqim haptazi?

A është ai vetëm pretendim? A mos jemi duke e sakrifikuar besimin tonë për jetën, pasurinë, pozitën, familjen etj.? A mos jemi duke u mjaftuar vetëm me një besim që na zbukuron para njerëzve dhe na fut në mesin e muslimanëve? A është besimi ynë pasim i verbër dhe zakon apo është një gjë që prek shpirtat tanë, që lëviz zemrat tona dhe që ndikon tek to duke i udhëhequr drejt sinqeritetit dhe veprave, qoftë haptazi apo fshehtas, për të arritur kënaqësinë e Allahut, pavarësisht nëse njerëzit janë të kënaqur me këto vepra apo jo? A ka besimi ynë ndikim në zemrat tona në mënyrë që të na shtyjë në kryerjen e adhurimeve dhe hedhjen e hapave? Dhe kështu të jetojmë të gjithë si besimtarë të mirë e të devotshëm, tek të cilët shfaqen gjurmët e besimit dhe janë të dukshme në përditshmërinë tonë, në ecjen tonë, në emocionet tona (gëzim, zemërim etj.), në lëvizjet tona, në fjalët tona etj.

Allahu thotë: **“Thuaj: “Në të vërtetë, namazi im, kurhani im, jeta ime dhe vdekja ime, i përkasin vetëm Allahut, Zotit të botëve.”** (*Enam 162*). Kështu drita e besimit zë vend në zemrën e besimtarit dhe e rrethon atë nga të gjitha anët, siç ka thënë Pejgamberi (salAllahu alejhi ue selem) në një hadith kudsij: **“Allahu ka thënë: “Robi Im nuk më është afruar me diçka më të dashur për Mua sesa obligimet. Ai vazhdon të më afrohet me vepra vullnetare derisa ta dua. Dhe kur ta dua, bëhem dëgjimi i tij me të cilin dëgjon, shikimi i tij me të cilin shikon, dora e tij me të cilin prek dhe këmba e tij me të cilën ec. Nëse më kërkon diçka, do t’ia jap dhe nëse kërkon mbrojtje tek Unë, do ta mbroj.”**

A jemi duke iu përgjigjur thirrjes së besimit kur na fton për kryerjen e obligimeve dhe detyrave, për përmirësimin e qëllimeve dhe zemrave, për urdhërimin në të mira dhe ndalimin nga e keqja dhe për kthimin tek Zoti? Shumica e umetit bëhen sikur kanë harruar mbikëqyrjen e Allahut, ndërkohë që dyshimet, epshet dhe kënaqësitë kalimtare të kësaj jete i kanë mbuluar ata kundrejt bindjes dhe besimit në botën tjetër (Xhenetit dhe Xhehenemit, urës së Siratit, peshores, jetës së varrit, ndëshkimeve të ashpra etj.).

Sa jemi duke kontribuar për fenë tonë, prej kohës sonë, pasurisë sonë dhe shqetësimeve tona? A jemi duke iu përgjigjur këtyre thirrjeve të besimit apo besimi për ne thjeshtë është shpresë dhe iluzion? Sa jemi duke u preokupuar me gjërat e kësaj jete (blerje të automjeteve, shtëpive etj.), në anën tjetër, a është preokupimi më i madh nëse çështja ka të bëjë me gjërat e fesë (kërkimi i dijes, daveti, bamirësia etj.)? Cilave po u japim përparësi më shumë? Kujt po i kushtojmë rëndësi më shumë, jetës kalimtare apo jetës së amshuar?

Shumica e muslimanëve kanë këtë gjendje (dobësie), në kohën kur ithtarët e së kotës përpiqen shumë në realizimin e të saj dhe shpenzojnë shumë nga vetja dhe pasuria e tyre në këtë gjë. Allahu thotë: **“Në të vërtetë, jobesimtarët e shpenzojnë pasurinë e tyre për t’i penguar njerëzit nga rruga e Allahut. Ata do ta shpenzojnë atë, por në fund ajo do jetë vetëm dëshpërim për ta, sepse do të jenë të mundur.”** (*Enfal 36*).

Ne jemi të thirrur të ripërtërijmë besimin tonë, të rishikojmë gjendjen e besimit tonë, të lidhemi për Allahun dhe të mbështetemi tek Ai, ngase kush është i vërtetë dhe i sinqertë,

Ai do ta ndihmojë atë, do ta udhëzojë dhe do t'i japë sukses. Gjendja e dobët e besimit nuk është e veçantë vetëm për ata të cilët bëjnë jetë larg Zotit të tyre, por kjo është sëmundje që ka prekur shumicën e muslimanëve, përveç atyre të cilët i ka mëshiruar Allahu. Andaj, shumica e tyre i japin përparësi jetës së kësaj bote ndaj jetës tjetër, atyre u janë ngurtësuar zemrat, kanë zili ndaj njëri-tjetrit, garojnë se kush po arrin më shumë në jetën e kësaj bote, janë kapluar nga dëshirat e nefsit dhe përpjekjet e tyre sillen rreth arritjes së rehatisë. Tek ta nuk qëndron çështja se cili prej tyre po bart shqetësimin për umetin, për të thirrur në rrugën e Allahut, porse çështja kryesore tek ta është kjo jetë dhe të mirat kalimtare të saj.

Rëndësia e besimit

Të qëndruarit fort në rrugën e Allahut, në besim dhe vepra të mira, me të brendshmen dhe të jashtmen, është shkak për fitore dhe shpëtim në të dy botët. Allahu thotë: **“Cilindo mashkull apo femër që kryen vepra të mira, duke qenë besimtar, Ne do ta bëjmë që të kalojë jetë të bukur dhe do ta shpërblejmë sipas veprave më të mira, që ka bërë.”** (*Nahl 97*). Allahu u jep fitore, shpëtim e lumturi miqve të Tij, në këtë botë dhe tjetrën. Shpërblimi për besimtarët nuk është vetëm në Xhenet, porse edhe në këtë botë.

Sprovat që i godasin miqtë e Allahut në këtë botë, godasin vetëm trupat e tyre, anën e jashtme, pasurinë dhe dunjanë e tyre, ndërsa zemrat e tyre jetojnë në një lumturi të madhe (për shkak të besimit që kanë). Duhet të dimë se sprovat (fatkeqësitë, lëndimet) nuk ndodhin vetëm te besimtarët,

mirëpo ndodhin edhe tek të tjerët. Allahu këtë gjë e ka bërë ligj te njerëzit.

Për disa njerëz sprovat janë mjerim dhe dënim në të dy botët dhe nuk shpërblehen, siç është rasti i jobesimtarëve. Për disa njerëz sprovat janë mjerim në këtë botë, por jo në botën tjetër, mirëpo nuk shpërblehen për to, siç është rasti i shumë muslimanëve të cilët janë të shkujdesur, nuk durojnë dhe nuk u shkon ndërmend shpërblimi për sprovimin (si: ngritja në shkallë të Xhenetit, falja e mëkateve etj.). Për disa sprovat janë shpërblime në këtë botë dhe tjetrën, siç është rasti i besimtarëve të cilët bëjnë durim dhe llogarisin në shpërblimin e Allahut kur goditen me to.

Ndërsa, (për dallim nga besimtarët), jobesimtarët me gjithë mirëqenien që kanë, bëjnë jetë të mjerë shpirtërore, sepse zemrat e tyre i ka kapluar errësira e mohimit dhe u mungon besimi. Allahu thotë: **“Kushdo që i kthen shpinën Këshillës Sime, do të ketë jetë të mjeruar...”** (*Ta he 124*). Jobesimtarët do të jenë lëndë djegëse e zjarrit të Xhehenemit, e sa përfundim i keq do të jetë ky. Allahu thotë: **“Vërtetë, Allahu i ka mallkuar jobesimtarët dhe ka përgatitur për ata zjarr të flakëruar, në të cilin ata do të qëndrojnë përgjithmonë; aty nuk do të gjejnë as mbrojtës, as ndihmës. Ditën, kur fytyrat e tyre do të rrotullohen në zjarr, ata do të thonë: “Ah, sikur t’i ishim bindur Allahut dhe të Dërguarit!”** (*Ahzab 64-66*). Kur ne kujtojmë gjendjen e tyre në këtë jetë dhe se çfarë i pret në jetën tjetër, atëherë do të ndjejmë këtë mirësi të madhe të Allahut: *mirësinë e besimit*.

Allahu na ka udhëzuar dhe na ka përzgjedhur në mesin e miliona njerëzve duke na bërë besimtarë (na ka begatuar me këtë mirësi). Besimtari duhet të mendojë shumë rreth kësaj mirësie të cilën nuk e ka arritur për shkak të mençurisë, apo pasurisë, apo pozitës, apo prejardhjes etj., por ajo është një mirësi e pastër nga Allahu, i Cili është Bamirësi. A i takon besimtarit të cilin Allahu e ka veçuar me besim, që këtë mirësi të mos e çmojë aq sa duhet dhe të mos e marrë seriozisht?! Ai të cilit Allahu ia ka dhënë mirësinë e besimit, duhet të jetë shumë mirënjohës.

Besimi është një mirësi madhështore të cilën Allahu ia jep kujt të dojë. Allahu ka thënë: **“Sot jua përsosa fenë tuaj, e plotësova dhuntinë Time ndaj jush dhe zgjodha që Islami të jetë feja juaj.”** (*Maide 3*). Në këtë ajet, Allahu e ka quajtur dhunti. Islami është një mirësi përmes së cilës bekohet jeta e njeriut. Gjithashtu, përmes besimit, zemra e besimtarit dëliret prej lidhjes me këtë jetë dhe stolive të saj, për t'u lidhur me Zotin dhe me botën tjetër. Kjo mirësi as nuk blihet e as nuk shitet ndërmjet njerëzve. Besimi është lidhja mes njeriut dhe Allahut, përmendja e Tij, lutja që ia drejton Atij dhe bindja e nënshtrimit ndaj Tij. Këtë mirësi Allahu ia jep vetëm atij që kthehet tek Ai sinqerisht.

Përmes besimit arrihet jeta e vërtetë dhe lumturia e amshueshme. Ai është rruga e banorëve të Xhenetit, kopshti i atyre të cilëve Allahu u ka dhënë sukses, simboli dallues i zemrave të tyre, dëlirësia e shpirtit të tyre dhe drita në fytyrat e tyre. Asnjë mirësi tjetër nuk barazohet me besimin, sepse ai të afron me Zotin dhe të mundëson të vendosesh në Xhenetin e Tij nëpër kënaqësitë e përhershme. Përmes

besimit njeriu arrin të shpëtojë prej zjarrit të Xhehenemit, i cili është përfundimi i mohuesve dhe mendjemëdhenjve.

Përmirësimi i besimit është qëllimi i adhuruesve dhe synimi i atyre të cilët e veçojnë Allahun me adhurim. Kur besimi është i saktë, do të mposhtë çdo forcë, do të largojë çdo fatkeqësi dhe do të zgjidhë çdo problem. Ky besim, me lejen e Allahut, do ta mbrojë njeriun prej fatkeqësive, epsheve, dyshimeve dhe të tjerave. Përmes besimit njeriu do të shpëtojë prej brengave e shqetësimeve në këtë botë. Pejgamberi (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë: **“Kur drita e besimit hyn në kraharor, e zgjeron atë.”** E kanë pyetur: *“A ka ndonjë shenjë dalluese të kësaj?”* Ka thënë: **“Po. Largimi nga jeta mashtruese e kësaj bote, kthimi kah banesa e përhershme e botës tjetër dhe përgatitja për vdekjen para se të vijë ajo.”** Këto janë shenja që tregojnë se drita e besimit ka zgjeruar kraharorin tënd (ka prekur zemrën tënde). Po ashtu në një hadith tjetër ka thënë: **“Ka shpëtuar ai që është bërë musliman, ka furnizim të mjaftueshëm dhe është i kënaqur me atë që ia ka dhënë Allahu.”** Kështu, besimtari përmes besimit arrin të lartësohet prej preokupimeve materiale të kësaj bote, ngase ai jeton për të arritur kënaqësinë e Allahut dhe shpërblimin e Tij në Xhenet. Ai nuk jeton për veten e tij, për dëshirat e epsheet e tij.

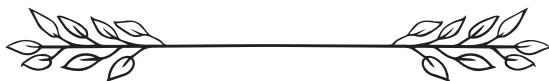
Përmes besimit hapet zemra dhe lartësohen qëllimet e besimtarit dhe ai lidhet vetëm për Zotin e Tij. Besimtari përmes besimit të tij rreshtohet në rreshtin e krijesave më të mira dhe do të ringjallet me ta. Allahu thotë: **“Kushdo që i bindet Allahut dhe të Dërguarit, do të jetë me ata të cilëve Allahu u ka dhënë shumë dhunti: me profetët, me të sinqertët,**

me dëshmorët dhe me të drejtët! Eh sa shokë të mrekullueshëm janë këta!” (*Nisa 69*).

Kur besimi është i saktë, sjell rezultate madhështore dhe hap porta të mirësive të shumta, të cilat nuk mund të numërohen. Me këtë besim ndryshohet gjendja, nga lidhja me jetën e kësaj bote te lidhja me Krijuesin duke synuar kënaqësinë e Tij. Kur besimi është i saktë, besimtari do ta ketë qëllim kryesor botën tjetër.

Tani do të përmendim disa prej këtyre rezultateve dhe përfundimeve të mira të besimit.

**DISA NGA
REZULTATET E
BESIMIT TË SAKTË**

Llogaritja e vetvetes

Kur besimi është i saktë, atëherë si rezultat njeriu do ta marrë veten në llogari, do ta frenojë nefsin (veten) e tij, do të thyejë dëshirat e tij dhe nuk do t'i përgjigjet thirrjeve të tij. Hasan el Basriu (Allahu e mëshiroftë!) ka thënë: *“Nuk gjen besimtar të vërtetë veçse ai vazhdimisht e merr veten në llogari, madje edhe në gjërat më të thjeshta, si: kur ha ushqim apo kur pi ujë e merr veten në llogari se cili është qëllimi (nijeti) në këtë.”*

Sinqeriteti jonë është dobësuar, syfaqësia është përhapur, zilia dhe padrejtësia kanë hyrë në zemrat tona për shkakun se nuk po merremi me nefsin sa duhet, i cili urdhëron për të keqen, por e kemi lënë të arrijë qëllimet e tij (pasurinë, pozitën, lavdërimet etj.). Ne duhet të frenojmë nefsin tonë dhe ta qortojmë atë.

Nefsi është fillimi dhe fundi i çdo fitoreje, apo i çdo humbje dhe dështimi. Ai ose është shkak që njeriu të jetë i vendosur në vepra të mira dhe që Allahu t'i japë fitore, ose është porta e dembelisë dhe e plogështisë. Ai ose është rruga e arritjeve të ambicieve të larta, ose e regresit dhe devijimit.

Ai që ka besim të saktë, e di se armiku kryesor i tij është vetja e tij. Nëse arrin të triumfojë ndaj vetes, atëherë në çdo betejë do të dalë fitimtar dhe do të shpëtojë prej devijimit. Allahu thotë: **“Me të vërtetë, Allahu nuk e ndryshon gjendjen e një populli, derisa ata të ndryshojnë ç'kanë në vetvete.”** (*Rad 11*). Nuk ka ndryshim, nëse nuk ndryshon veten tënde.

Muslimani bën adhurime, mirëpo cila është ajo gjë që ia mangëson ato, apo ia zhvlerëson, apo ia largon përluljen e nënshtrimin gjatë veprimit të tyre? Arsyeja kryesore e këtyre është vetja e tij, e cila nuk duron dhe nuk është e kënaqur ta shohë vetëm Allahu gjatë bërjes së adhurimeve, por dëshiron ta shohin edhe njerëzit se është duke bërë adhurime e pastaj ta lavdërojnë.

Realiteti i kësaj bote

Kur besimi është saktë, atëherë jeta e kësaj bote do të zvogëlohet në sytë dhe zemrën e personit dhe nuk do ta lakmojë atë (do ta shohë si diçka të pavlerë). Ai do të dijë se jeta e kësaj bote është magjistare e cila ka magjepsur zemrat e njerëzve dhe është mashtruese e cila ka mashtruar shumicën e njerëzve. Gjithashtu, do të dijë se dashuria ndaj jetës së kësaj bote është koka e çdo të keqeje.

Ai që ka besim të saktë dhe zemra e tij është në rrugën e drejtë, nuk ka mundësi të jepet pas jetës së kësaj bote, apo të mbështetet tek ajo. Një i tillë nuk ka mundësi të mashtrohet pas jetës së kësaj bote, por prej saj merr vetëm aq sa i duhet për jetën tjetër. Siguria në jetën e kësaj bote është e përzier me frikë, shëndeti me sëmundje, shtimi me pakësim etj. Allahu na ka treguar për realitetin e kësaj bote: **“Jeta e kësaj bote është vetëm lojë e argëtim...”** (*Enam 32*). Ajo është lojë, dëfrim, zbukurim, mburrje, garim për pasuri e fëmijë dhe të tjera.

Ai që është i dashuruar me dunjanë, nëse arrin diçka prej saj

nuk do të ndihet rehat, por do të lakmojë më shumë (p.sh.: arrin pasuri, por do më shumë). Pejgamberi (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë: **“Sikur biri i Ademit të posedonte dy lugina me ar, do të kërkonte të tretën, mirëpo barkun e tij nuk e ngop asgjë përveçse dheut (nuk ngopet derisa të vdesë).”** Disa nga selefi kanë thënë: *“I dashuruari me dunjanë, nuk shpëton nga tri gjëra të këqija, që janë: brenga e cila e shoqëron gjithmonë, lodhja e vazhdueshme dhe pikëllimi pafund.”*

Duke qenë se dunjaja ka zënë vend në zemrat e shumicës së muslimanëve sot, atëherë ata për hir të saj dashurojnë dhe urrejnë, lodhen e mundohen dhe garojnë me njëri-tjetrin etj. Në këtë mënyrë, tek ta është dobësuar preokupimi për botën tjetër dhe kanë harruar Ditën e Premtuar prej Allahut. Andaj, si pasojë gjurmët e këshillave që marrin janë të dobëta në zemrat e tyre, nuk meditojnë mbi Kuranin dhe pasoja të tjera.

Përmirësimi i veprave të zemrës

Kur besimi është i saktë, atëherë njeriu patjetër se do t’iu kushtojë rëndësi më të madhe veprave të zemrës sesa veprave të gjymtyrëve. Kjo sepse boshti janë veprat e zemrës, ndërsa gjymtyrët ndjekin dhe pasojnë zemrën. Ajo është mbreti, kurse ushtarët e saj janë gjymtyrët. Pejgamberi (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë: **“Në trup është një copë mishi. Nëse ajo përmirësohet, atëherë përmirësohet i gjithë trupi e nëse ajo priset, atëherë priset i tërë trupi. Ajo copë mishi është zemra.”**

Efekti i dobët i adhurimit në përmirësimin e sjelljeve tona është për shkak se jemi të shkujdesur ndaj veprave të zemrës. Te shumica e namazfalësve mungon përrulja në namaz, meditimi rreth kuptimeve të Kuranit dhe dhikreve që thuhën gjatë faljes, madje çështja ka arritur në atë gradë sa që namazi më nuk i ndalon ata nga shturja dhe mëkatet, siç na ka premtuar Allahu në Kuran: **“Vërtet që namazi të ruan nga shturja dhe nga çdo vepër e shëmtuar...”** (*Ankebut 45*).

Po ashtu, agjërimi, zekati dhe adhurimet e tjera, janë vepra të cilat nuk po realizojnë devotshmërinë te shumica e muslimanëve dhe nuk po kanë ndikim në sjelljet e tyre. Në zemrat e tyre është dobësuar frika dhe shpresa ndaj Allahut. Tek adhurimet e tyre po dominon forma e zakoni, e jo përmbajtja dhe adhurimi. Ato po kryhen nga pamja e jashtme. Andaj, në mesin tonë gjen të atillë që falen e agjërojnë dhe nuk brengosen nëse merren me kamatë, apo ka që lexojnë Kuran dhe kalojnë natën në mëkate e dëfrime të kota, ka që bëjnë haxhin dhe bëjnë mëkate të ndryshme etj.

Të përmendim disa nga veprat e zemrës, që janë: *përrulja në namaz, lutja me përgjërim, kthimi tek Allahu me sinqeritet, dashuria ndaj Tij, frika dhe shpresa tek Ai, kërkimi i ndihmës dhe shpëtimit tek Ai, mbështetja tek Ai, ihsani (përsosja e adhurimeve), bindja se jemi nën mbikëqyrjen e Allahut, vërtetësia, sinqeriteti, kujdesi për zemrën me devotshmëri dhe kujdesi ndaj saj nga gjërat që e prishin atë (syfaqësia, dëshira për famë dhe lavdërim, vetëpëlqimi etj.).*

Ai që ka besim të saktë, u kushton rëndësi të madhe këtyre veprave dhe i kuron ato (në zemrën e tij).

Shpërblimi për veprat tona, është në varësi të sinqeritetit që kemi kur i kryejmë ato, kthimit tek Allahu dhe nënshtrimit e përluljes ndaj Tij. Allahu thotë: **“...në Ditën, kur askujt nuk do t’i bëjë dobi as pasuria, as fëmijët, përveç atij që vjen me zemër të pastër tek Allahu!”** (*Shuara 88-89*). Ibën Kajimi (Allahu e mëshiroftë!) ka thënë: *“Veprat vlerësohen tek Allahu varësisht nga ajo që njerëzit kanë në zemra.”*

Nëse veprat tona të jashtme nuk shoqërohen me vepra të zemrës, atëherë adhurimi nuk sjell rezultatet e kërkuara, si: ëmbëlsi, kënaqësi, zgjerim të gjoksit dhe shtim të besimit.

Vëllazëria e sinqertë

Kur besimi është i saktë, atëherë edhe vëllazëria mes muslimanëve do të jetë e sinqertë. Ai që ka besim të saktë, përmes vëllazërisë që tregon ndaj muslimanëve, afrohet tek Allahu, duke iu bërë dobi atyre, duke qenë në shërbim të tyre, duke mbrojtur nderet e tyre, duke mbuluar të metat e tyre, duke iu ndihmuar, duke u interesuar për gjendjet e tyre, duke u treguar i dhembshur ndaj tyre e përkrahës etj.

Vëllazëria në Islam nuk është vetëm një slogan që përsëritet, apo pretendim që thuhet, apo një ideal bosh. Mirëpo, duhet të jetë një realitet që preket dhe duhet të japë rezultate, si: detyrim i nefsit për të shpenzuar ndaj të tjerëve, për të duruar ndaj tyre, për të mbrojtur nderin, pasurinë dhe jetën e tyre. Vëllazëria nuk duhet të jetë vetëm një afërsi e shoqëri gjatë kohës së mirëqenies (kur punët janë mirë), ndërsa kur

ndodhin këndvështrime të ndryshme e mospajtime, atëherë të kthehet në armiqësi e urrejtje (në këtë rast sikur harrohen të drejtat vëllazërore në Islam).

Nëse vëllazëria për hir të Allahut është e sinqertë, ajo do të mbetet e fortë dhe e paluhatshme, edhe nëse njëri sillet keq dhe shkel të drejtat e tjetrit. Dijetarët e mëhershëm kanë thënë: *“Realiteti i vëllazërisë në Islam është se ajo nuk do të shtohet për shkak të mirësjelljes dhe nuk do të pakësohet për shkak të sjelljes së keqe (ngase është për Allahun).”*

Andaj, duhet të pyesim veten se sa po i përmbahemi metodologjisë së fesë në raport me vëllezërit muslimanë? Duhet të pyesim veten se ku jemi ne në raport me Fjalën e Allahut: **“Në të vërtetë, besimtarët janë vëllezër, andaj pajtojini vëllezërit tuaj midis tyre dhe kijeni frikë Allahun, në mënyrë që ju të mëshiroheni.”** (*Huxhurat 10*). Apo me fjalën e Pejgamberit salAllahu alejhi ue selem: **“Çdo musliman në raport me muslimanin tjetër e ka të ndaluar jetën e tij, pasurinë e tij dhe nderin e tij.”**

Atëherë, pse ne zgjasim mospajtimin dhe kundërshtimin, pse bartim fjalë dhe bëjmë mëkate shkatërruese? Arsyeja e kësaj është bindja ndaj epsheve, pasioneve të nefsit, shejtanit dhe fanatizmit të verbër. A ka përfitim prej përçarjes së muslimanëve? Njerëzit kur shohin përçarjen e muslimanëve ndërmjet njëri-tjetrit mund të thonë: *“Pajtohuni së pari ju mes njëri-tjetrit, pastaj na ftoni në mirësitë që pretendoni!”*

Feja Islame ka ardhur të përmirësojë raportet dhe gjendjet tona, duke na bërë vëllezër të dashur ndërmjet njëri-tjetrit, e

jo të jemi të përçarë dhe armiqësor. Ajo ka ardhur të na edukojë në këtë vëllazëri, që të jemi të durueshëm ndërmjet njëri-tjetrit, ndihmues dhe falës.

Nga të drejtat ndërmjet muslimanëve në përgjithësi janë:

- » Lutja për njëri-tjetrin.
- » Këshillimi kur ndodhin gabime e lëshime (e nuk duhet t'i gëzohemi gabimit të tjetrit).
- » Dashamirësia (të duash për tjetrin atë që do për veten tënde).¹
- » Bamirësia (shpenzimi, dhënia, ndihma etj.).²
- » Falja e gabimeve.
- » Dhe të tjera.

Vëllazëria në Islam nuk është vetëm pasuri që shpenzohet, apo tolerancë e falje, apo heqje dorë nga një e drejtë, apo ndalje e gjuhës. Të gjitha këto kërkohen, mirëpo ajo është më e përgjithshme, më e madhe. Vëllazëria në Islam është adhurim nga adhurimet më madhështore (me këtë adhuron Allahun dhe afrohesh tek Ai) që duhet ta përjetosh në çdo gjë që bën në raport me vëllain musliman (qoftë vepër, fjalë, nijet), pavarësisht a e njeh atë apo jo, a sillet mirë me ty apo jo, a është vendas apo i huaj etj.

¹ Nga gjërat më të dukshme që tregojnë për mangësinë tonë në raport me të drejtat vëllazërore, është kur harrojmë fatkeqësitë e sprovat që i godasin ata (shirku, bidatet, injoranca, sëmundja, uria, frika ndaj armikut, dëbimi etj.). Së paku pyete veten se sa po bën lutje për ta, sa po i ndihmon ata (nëse është mundësia) për t'ua lehtësuar gjendjen etj. Ne nuk duhet të ndihemi të sigurt, ngase edhe neve mund të na godasin të njëjtat sprova në të ardhmen.

² Nuk është koprracia dhe lakmia ndaj pasurisë ajo që e mbron atë nga pakësimi apo shkatërrimi. Mirëpo, ajo që e bën pasurinë të ketë bereqet (të shtohet) është kur e japim në rrugën e Allahut apo për hir të Tij (aty ku është i kënaqur Ai).

Të jetuarit për Allahun

Kur besimi është i saktë, atëherë njeriu do të jetë i sinqertë dhe i vërtetë në kërkimin e kënaqësisë së Zotit të tij dhe në kërkimin e çdo rruge që dërgon tek Ai. Kur besimi është i saktë, atëherë besimtari do ta dijë se rehatia dhe qetësia shpirtërore arrihet vetëm në Xhenet dhe se kjo dunja është shtëpia e veprimit dhe e lodhjes.

Zemrat e atyre që janë të vërtetë e të sinqertë, vazhdimisht lëvizin dhe nuk ndalen deri në vdekje. Ai që përvesh mëngët e tij dhe përpiket, nuk zgjedh një rrugë të vetme për të arritur tek Allahu, por përpiket të ndjekë të gjitha rrugët. Andaj, besimtari i vërtetë dhe i sinqertë gjithnjë gjendet në kërkim të dijes, në faljen e namazit, në thirrjen për tek Allahu, në dhënien e lëmoshës, në bamirësi, në përmendjen e Allahut, në kryerjen e haxhit, në agjërim, në durim etj. Ai nuk ndalet vetëm me një vepër në shtegtimin e tij drejt Allahut. Pejgamberi salAllahu alejhi ue selem ka thënë: **“Besimtari kurrë nuk ngopet me një vepër të mirë për të cilën ka dëgjuar, derisa të përfundojë në xhenet.”**³

Kështu që, besimtari i vërtetë nuk lejon të pengohet nga nefs, pozita e fama e tij, në ushqyerjen e të varfërve, në ndihmën ndaj nevojtarëve, në vizitën ndaj atyre që nuk njihen në shoqëri, në fërkimin e kokës së jetimit, në kryerjen e një shërbimi ndaj dikujt etj. Besimtarit të vërtetë, sa më shumë që i shtohet dija, aq më shumë do t'i shtohet frikërespekti ndaj Allahut, madhërimi ndaj Tij, dhe për aq

³ Hadithi është i dobët (daif), por kuptimin e ka të mirë.

do ta përrulë veten, do të ketë dëshirë të kryejë vepra të mira dhe të jetë bamirës. Ai vazhdimisht e kthen vështrimin kah vetja e tij, në mënyrë që gjithë kohën e tij ta shpenzojë në rrugën e Allahut.

Besimtari i cili është aktiv dhe pozitiv, lodhet më shumë sesa pushon, jep më shumë sesa merr dhe punon më shumë sesa flet. Ne duhet ta zgjojmë zemrën tonë dhe ta vëmë në lëvizje duke shikuar biografite e paraardhësve tanë të mirë (seleffussalih), të cilët gjithnjë ishin duke bërë vepra të mira.

Nëse preokupimi yt dhe veprat e tua janë në rrugën e Allahut, atëherë kjo është një shenjë e lumturisë për ty, në këtë botë dhe tjetrën. Andaj, gëzoju kësaj, sepse Allahu nuk ia mundëson dikujt të bëjë vepra të mira veçse e do atë. Është thënë: *“Nëse dëshiron të dish pozitive tënde te mbreti, atëherë shiko se me çfarë pozitive të ka graduar.”* Njëjtë është edhe në raport me Allahun. Nëse dëshiron të dish se çfarë pozitive ke tek Ai, atëherë shiko se me çfarë vepra të ka angazhuar.

Dhikri (përmendja e Allahut)

Kur besimi është i saktë, atëherë besimtari gjithnjë e angazhon zemrën dhe gjuhën e tij me përmendjen e Allahut, i Cili ka thënë: **“Vërtet, zemrat qetësohen me përmendjen e Allahut!”** (*Rad 28*). E veçam dhikrin sepse ai është adhurimi më i mirë (siç do të sqarohet më poshtë) dhe gjithashtu sepse shumica e njerëzve janë të shkujdesur ndaj tij, ndonëse është një gjë e lehtë për t’u vepruar.

Dhikri është ushqimi i zemrës dhe kura e shpirttrave. Përmes bërjes së dhikrit, besimtari do të gjejë ëmbëlsinë e besimit e të adhurimit dhe do të gjejë prehje e kënaqësi shpirtërore. Ibën Kajimi (Allahu e mëshiroftë!) ka thënë: *“Përmes dhikrit, njeriu mbrohet nga brengat që mund ta godasin, i lartësohen shkallët në Xhenet dhe i largohen sprovat/fatkeqësitë me të cilat është goditur. Gjithashtu, përmes dhikrit fiket nxehtësia e zjarrit (të epsheve të ndaluara) dhe luftohen ata që pengojnë në rrugëtimin drejt Allahut (qoftë nefsi, apo shejtani etj.).”*

Pikërisht Ibën Kajim në librin “Elwabil el sajjib” përmend mbi 70 dobi të dhikrit, nga to përmendim: Dhikri dëbon shejtanin, kënaq të Gjithmëshirshmin (Allahun), largon pikëllimin, brengat e shqetësimit, forcon ndjenjën se je nën mbikëqyrjen e Allahut, hap portat e dijes rreth Allahut, sjell në zemër madhërimin dhe respektin ndaj Tij dhe Allahu e përmend atë që e përmend Atë etj.⁴

Dhikri lidh besimtarin me Krijuesin e tij dhe përmes tij arrihet jeta e zemrës dhe ruajtja e saj. Dhikri është sekreti i suksesit prej Allahut, është shenja dalluese e besimtarëve të shpëtuar dhe është dëshmia e atyre të cilëve Ai u ka dhënë sukses. Kjo sepse përmes dhikrit njeriu e përmend Atë i Cili është më Madhështori për tu përmendur (Allahu).

Shejhul Islam ibën Tejmije (Allahu e mëshiroftë!) ka thënë: *“Dhikri për besimtarin është sikur uji për peshkun. Si do të*

⁴Nëse ti e përmend Allahun, Ai do të përmend ty (në Vetën e Tij ose tek engjëjt). Dhe nëse Allahu të përmendë ty, atëherë do të thotë se Ai është i kënaqur me ty. Sikur mos të kishte dobi tjetër nga dhikri, do të mjaftonte kjo dobi për të treguar vlerën dhe pozitën e lartë të tij.

ishte gjendja e peshkut nëse do të ndahej nga uji?!”

Kur njeriu kthehet tek Allahu duke e përmendur dhe kujtuar Atë, në mirëqenie dhe rehati, atëherë Ai do ta ndihmojë kur të gjendet në vështirësi.

Dhikri është shkak që të angazhohesh me gjëra të dobishme dhe të largohesh nga fjalët e padobishme apo të dëmshme (përgojimi, bartja e fjalëve, gënjeshtër, fjalët e pista, të kota etj.). Kush e ka bërë zakon të gjuhës të përmendë Allahun, Ai do t’ia ruajë gjuhën nga fjalët e kota e të padobishme. Gjithashtu, përmes dhikrit mbillen pemët e Xhenetit (siç ka ardhur në një hadith).

(Duhet të dimë se) Pjesa tjetër e adhurimeve, si: namazi, agjërimi, zekati, haxhi dhe të tjera, janë dhikër. Këtu pastaj kemi një dobi të cilën e përfitojmë nga hadithi: **“A doni t’ju tregoj se cila është vepra më e mirë që bëni, që shpërblehet më së shumti te Mbreti juaj, që ngrit shkallët në xhenet, që është më e mirë sesa të shpenzoni ar dhe argjend dhe më e mirë se të takoni armikun tuaj e të ballafaqoheni me të?”** I thanë po. Tha: **“Ajo është dhikri (përmendja e Allahut).”** Andaj, parashtrohet pyetja: **“A është dhikri më i vlefshëm se këto vepra që u përmenden?”** Disa dijetarë kanë thënë po, mirëpo me një kusht: Nëse bëhet me gjuhë dhe me zemër, i shoqëruar me meditim, me madhërim ndaj Allahut, me përlulje ndaj Tij dhe me kthim tek Ai.

Le të pyesim veten: *“Sa shumë çaste, minuta, ditë, javë, muaj e vite na kanë ikur duke qenë të shkujdesur ndaj shpërblimit të madh që fitohet nga bërja e dhikrit?!”*

Nënshtrimi ndaj Allahut

Kur besimi është i saktë, atëherë njeriu do të lidhet me zemër me Allahun, ashtu siç bën një nevojtar i këputur, i mjerë, i thyer shpirtërisht, duke shfaqur nevojën për Allahun qoftë me zemër apo me të jashtmen e tij dhe duke e ditur se sukcesi vjen prej Tij dhe me ndihmën e Tij.

Ibën Kajimi (Allahu e mëshiroftë!) në librin e tij “Igathetu lehfeen” thotë: *“Nga shenjat dalluese të zemrës se shëndoshë është se ajo rregullisht e godet pronarin e saj që të kthehet tek Allahu, t’i nënshtrohet Atij dhe të lidhet me Atë, ashtu siç lidhet i dashuri me të dashurin e tij, që e do dhe nuk bën dot pa të. Kjo sepse njeriu nuk ka jetë, shpëtim, kënaqësi e lumturi përveçse kur arrin kënaqësinë e Allahut dhe afrimin tek Ai.”*

Rruga më e madhe përmes së cilës njeriu shtegton drejt Allahut është nënshtrimi, përrulja dhe thyerja para Tij (edhe pse të tillët janë të paktë).

Ibën Kajimi (Allahu e mëshiroftë!) ka thënë në një vend tjetër: *“Përmirësimi i gjendjes së njeriut është në varësi të thyerjes dhe nënshtimit që ka para Allahut.”* Dhe atij që thyhet e nënshtrohet para Allahut, Ai ia mundëson të largojë nga vetja sëmundjen e mendjemadhësisë, vetëpëlqimit, kryelartësisë, famës, pozitës etj. Ai që thyhet e nënshtrohet para Allahut, do të pranojë se është krijesë e dobët (e cila pason dëshirat dhe epshet e veta).

Thirrja për tek Allahu

Kur besimi është i saktë, atëherë njeriu do t'i thërrasë të tjerët për tek Allahu, sipas mundësisë së tij, qoftë me gjuhë, me shkrim, me pasuri, me këshilla, me pozitë, me mësim, me inkurajime, me shërbim në këtë rrugë etj. Dyert e thirrjes për tek Allahu (davitit) janë të hapura dhe të shumta. Dhe prej mirësisë së Allahut është se këto dyer nuk janë të veçanta vetëm për dijetarët, imamët, ligjëruesit, elokuentët, mirëpo secili musliman mund të ftojë të tjerët për tek Allahu, të këshillojë, të udhëzojë drejt së mirës, t'ua kujtojë të tjerëve ahiretin, të urdhërojë për vepra të mira, të ndalojë nga veprat e këqija etj. Nuk është kusht që thirrësi për tek Allahu të arrijë gradën e myftiut (ai të cilit i lejohet të japë përgjigje/fetua). I vetmi kusht për thirrësin është të ketë dije dhe njohuri për atë që thërret. Pejgamberi (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë: **“Përcilleni prej meje qoftë dhe një ajet.”**

Kur ne thërrasim për tek Allahu, do të jemi prej krijesave më të ndershme, të cilat do të arrijnë krenarinë në këtë botë dhe tjetrën. Ai që thërret për tek Allahu është pajisur me misionin më të lartë i cili është misioni i Pejgamberëve dhe i të Dërguarve të Allahut. Allahu thotë: **“E kush flet më bukur se ai që i fton njerëzit drejt Allahut, bën vepra të mira dhe thotë: “Unë, me të vërtetë jam mysliman.”** (*Fussilet 33*). Po ashtu Pejgamberi (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë në një hadith: **“Allahu, engjëjt dhe banorët e qiejve e të tokës, madje edhe milingona në folenë e saj dhe peshku në det, luten për atë që ua mëson njerëzve të mirën (i mëson diçka për fe).”** Andaj, kjo gjë është një mundësi e madhe për atë besimtar

të sinqertë, i cili dëshiron të futet në karvanin e atyre që përmirësojnë të tjerët. Kur të tjerët luten për thirrësin: “Allahu të shpërbleftë! Vërtet, na kujtove Allahun dhe na këshillove!”, kjo është një lumturi e madhe që përjeton zemra e tij.

Secili duhet t’ia bëjë një pyetje vetes: “*A kam menduar ndonjëherë të më vijë shpërblimi për veprat e mira edhe pas vdekjes?!’*” Dhe shpërblimet për njeriun mbesin edhe pas vdekjes së tij kur mbesin mësimet, këshillat dhe thirrja që ka bërë ndaj të tjerëve (duke përhapur mirësinë e kësaj feje tek ta).

Besimtari duhet të dëliret prej cytjeve të shejtanit (që ia bën atij) dhe të njerëzve që kanë rënë në plogështi e dembeli duke u munduar ta dekurajojnë prej rrugës së thirrjes për tek Allahu me fjalët: “Njerëzit nuk janë duke pranuar thirrjen tënde, andaj mos u lodh.” Atij duhet t’i mjaftojë Libri i Allahut dhe suneti i Pejgamberit (salAllahu alejhi ue selem), të cilat kanë treguar se çfarë shpërblimesh të mëdha ka ai që fton për tek Allahu. Dhe ky shpërblim nuk është i kushtëzuar që njerëzit t’i përgjigjen e t’ia pranojnë thirrjen, por është i kushtëzuar vetëm me të thirrurit për tek Allahu dhe sinqeritetin që duhet pasur në këtë rrugë.

Vetë prijësit të thirrjes për tek Allahu, Muhamedi (salAllahu alejhi ue selem) i cili ka qenë krijesa më e nderuar tek Allahu, Ai i ka treguar se rezultati për thirrjen që bënte dhe zemrat e njerëzve nuk ishin në dorën e tij, por në Dorën e Allahut i Cili është njohësi i të fshehtave. Allahu i ka thënë Pejgamberit (salAllahu alejhi ue selem):

“Vërtetë, ti (Muhamed) nuk mund të udhëzosh kë të duash, por është Allahu Ai që udhëzon kë të dëshirojë. Ai i njeh më mirë ata që janë të udhëzuar.” (Kasas 56).

Kur shejtani nuk mund ta dekurajojë dhe ta largojë besimtarin prej davetit, atëherë i afrohet përmes një dere tjetër duke i thënë: “Mjaftohu me veten tënde!” E nganjëherë i thotë: “Mjaftohu me kaq, mos u zgjero më shumë!” Kjo është intrigë dhe hile e shejtanit, me të cilën mashtron disa muslimanë.

Pastaj, a nuk është e metë për ne që davetit t’ia kushtojmë vetëm atë kohë apo pasuri e cila na tepron? A nuk është turp ndaj Allahut që davetin ta lëmë të fundit? Pa dyshim se kjo gjë burimin e ka te bindja e dobët dhe te dominimi i dunjasë në zemrat tona. Përndryshe, ai që e dëshiron një gjë, do të bëjë përpjekje të mëdha për ta arritur atë. Ai që dëshiron Fytyrën e Allahut në Xhenet dhe shpërblimin e Tij dhe shpreson në këtë, si ka mundësi të tregohet i plogësht, përtac e i ftohtë karshi davetit, ndërsa nga ana tjetër i jep vetes qasje në argëtime e lojëra të ndryshme?!

Në vijim do të përmendim disa pika që kanë të bëjnë me përmirësimin e thirrjes për tek Allahu:

» **E para:** Thirrësi me davetin që bën, duhet të ketë nijet/qëllim të afrohet tek Allahu dhe ta adhurojë Atë. Kjo arrihet kur ftojme për tek Allahu e jo për te vetja jonë apo mendimet tona. Allahu thotë: **“Thuaj: “Kjo është rruga ime: të ftoj drejt Allahut me dituri të plotë, unë dhe çdokush që më pason mua.” (Jusuf 108).**

» **E dyta:** Thirrësi të specializohet në një prej rrugëve të davetit (të caktojë një bazë që për të është kryesorja përgjatë aktiviteteve të davetit). Në këtë mënyrë do të ketë rezultate dhe do të ketë mundësi më shumë të menaxhojë davetin e tij.

» **E treta:** Thirrësi mund të përdorë mënyra dhe metoda të ndryshme në davet (si: bën davet përgjatë aktiviteteve që ka në lagje apo në punë, apo përmes ligjërit, apo përgjatë plotësimit të nevojave të tjerëve, apo ndihmës ndaj nevojtarëve etj.).

» **E katërta:** Daveti nuk duhet të shndërrohet në kundërshtime e përçarje ndërmjet njerëzve. Në këtë mënyrë, bëhet shkatërrim dhe zemrat mbushen me urrejtje, zili etj. Në parim daveti është për të përmirësuar veten dhe të tjerët.

» **E pesta:** Thirrësi ta bëjë mision të tij davetin (që nga mëngjesi deri në mbrëmje). Te besimtari i sinqertë, daveti depërton thellë në zemrën e tij dhe bëhet qëllim i tij. Ai që e merr davetin me sinqeritet kurrë nuk do të ndjehet i lodhur gjatë tij.⁵

» **E gjashta:** Thirrësi duhet të ketë kujdes ndaj dy gjërave: Të mos humbasë shpresën (ngase humbja e shpresës e bën të ndalet prej thirrjes, të tregohet i shkujdesur dhe të jepet pas dëshirave/epsheve të kësaj jete) dhe të mos preket me sëmundjen e vetëpëlqimit (kur sheh se të tjerët janë

⁵ E kanë pyetur shejh Bin Bazin rahimehullah (i cili ka qenë shumë aktiv në davet): “A nuk po lodhesh?! Pse nuk pushon?” Ka thënë: “Nuk lodhem. Kur shpirti gjen qetësi e prehje (në davet), trupi nuk lodhet.”

grumbulluar rreth tij, ndikohen prej tij, kërkojnë mendimin e tij etj.)⁶

Pejgamberin (salAllahu alejhi ue selem) e kanë ofenduar, lënduar, refuzuar, bojkotuar, dëbuar dhe akuzuar, e megjithatë ka qenë durimtar dhe ka pasur shpresë tek Allahu. Po ashtu, Allahu ka bërë që njerëzit t'i përgjigjen thirrjes së tij (kur e ka çliruar Mekën), e megjithatë ka qenë modest dhe i lidhur për Allahun (larg vetëpëlqimit).

Paanësia në kërkimin e së vërtetës

Kur besimi është i saktë, atëherë njeriu gjithmonë do të zgjedhë të vërtetën, drejtësinë e paanësinë dhe do të largohet prej gënjeshtres, lajkatimit, ndryshimit të qëndrimeve dhe metodave dredharake. Ai do të jetë i qartë dhe konkret dhe nuk do të frikësohet nëse dikush e qorton apo e frikëson në lidhje me fenë e Allahut. Kur të arrijë këtë gjendje, nuk do ta ketë të vështirë të pranojë të vërtetën e të pranojë gabimin në raport me fenë e Allahut. E tillë duhet të jetë gjendja e besimtarit të vërtetë, ngase një i tillë e nënçmon veten dhe e akuzon atë vazhdimisht. Kjo sepse, nefsi – shpirti është vendi i dobësisë, i tekave, i mangësive dhe epsheve; ai gjithmonë e kërkon famën dhe pozitën (në zemrat e të tjerëve). Ndërsa, nga ana tjetër, duhet pasur mendim të mirë ndaj të tjerëve, vlerësim ndaj mendimeve të tyre dhe edukatë

⁶ Kur të arrijë këtë nivel, duhet të kujtojë se është rob nevojtar për Allahun dhe se Ai ia ka dhënë këtë sukses. Të mos mendojë se kjo mirësi është meritë e tij apo t'ia atribuojë vetes/fuqisë së tij. Sëmundja e vetëpëlqimit shërohet kur njeriu e falënderon dhe lavdëron shumë Allahun për këtë të mirë, ia atribuon Atij dhe ia kujton vetes se ai nuk ka asgjë në dorën e tij (prej veprave të jashtme e të brendshme), se Allahu është Ai që ia ka dhuruar dijen, të kuptuarit, oratorinë, mundësinë e davetit dhe pëlqimin prej njerëzve.

të lartë në raportet me ta. Kështu, për besimtarin e vërtetë i cili ka besim të saktë, e vërteta është pionieri që ia çan rrugën, kurse drejtësia është prijësi i tij.

Jemi përçarë dhe armiqtë tanë qeshin me ne; kemi humbur autoritetin dhe shejtani ka bërë fole në zemrat tona, për shkak të dobësisë që gjendet në veten tonë, të cilën e ka sulmuar mendjemadhësia dhe e ka shkatërruar kryelartësia. Po ashtu, mospajtimet mes nesh, kundërshtimet e kritikave, janë shtuar, në shumicën e rasteve, për shkak të pasimit të tekave dhe mos zbatimit të paanësisë. Për këtë arsye dhe të tjera (mëkate e gabime), gjendja jonë është e keqe dhe popujt e tjerë janë mbledhur kundër nesh dhe ne jemi bërë sikur shkuma e detit (zemrat tona nuk janë të dëlira). Pejgamberi (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë: **“Është afër koha kur popujt do të grumbullohen kundër jush ashtu siç grumbullohen rreth pjatës ata që hanë ushqim.”** Sahabët e pyetën: *“A është kjo ngase do të jemi pak në numër?”* Tha: **“Jo, përkundrazi, do të jeni shumë në numër, por do të jeni si shkuma e detit (pa vlerë).”**

Përveç të tjerash, duhet të dimë se shkaqet e dobësisë në çdo popull, nuk janë ngaqë armiqtë janë të fortë dhe të shumtë në numër, porse këto shkaqe kanë të bëjnë me gjërat e brendshme që lidhen me shpirtin dhe zemrën. Këto zemra, sa herë që janë të vërteta në raport me Allahun duke besuar sinqerisht, duke qenë të pastra, duke pasur durim dhe duke iu frikësuar Atij – Zotit të tyre, atëherë Ai u jep fitore, triumf e pushtet në tokë dhe përmirëson gjendjet e tyre. Allahu thotë: **“...nëse ju duroni dhe ruheni nga gjynahet, dinakëritë e tyre nuk mund t’ju dëmtojnë aspak.”** (*Ali Imran 120*).

Kur zemrat e muslimanëve përmirësohen në raport me Allahun dhe pastrohen, atëherë nuk mund t'i dëmtojë asnjë kurth, intrigë apo dredhi e armiqve. Andaj, duhet të dimë se, sa herë që besimtari plotëson dëshirat e qëllimet e egos, u jep përparësi tekave të tij dhe kthen shikimin te gjërat që e zbukurojnë para njerëzve që të duket si njeri që ka mendim të saktë, të matur, ka mençuri dhe oratori, atëherë do të jetë më larg sinqeritetit dhe vrojtimit në sëmundjet e zemrës dhe kurimit të saj, dhe nga ana tjetër do të jetë më afër syfaqësisë dhe dëshirës për famë. Ai të cilit Allahu i ka dhënë sukses, është ai që qëndron larg dëshirave të cilat i synon nefsi dhe që vazhdimisht nënvlerëson mendimin e vet. I tilli mban larg tekat e tij dhe kthehet tek e vërteta kur kupton se ka vepruar në të kundërtën e saj.

Njeriu i sinqertë nuk e sheh veten me pozitë në mesin e njerëzve, por mendon se çdo musliman është më i mirë e më i vlefshëm se ai. Preokupimi i tij kryesor është përkujdesja ndaj zemrës së vet, kontrollimi i saj dhe pasja frikë nga arroganca, mendjemadhësia e dëshirat e nefsit. Për këtë arsye, përlulja ndaj Allahut kërkon bindje ndaj të vërtetës. Shenjë e kësaj është se kur i vjen këshilla e duhur (e vërteta) nga ndokush, e cila në realitet është në kundërshtim me atë që mendon, ai e pranon dhe e pason atë.

Në raportet e tua me vëllezërit apo me familjen apo me shoqërinë, do të vëresh sjellje të çuditshme, kjo për shkak të tekave të nefsit dhe të qëndruarit larg drejtësisë dhe paanësisë. Ndonjë prej tyre, vetëm që të mos e pranojë gabimin e vet përballë së vërtetës, vazhdon të debatojë e ndoshta dhe të armiqësojë tjetrin e të ketë mendim të keq

për të, madje dhe zgjedh të gënjejë. Shiko se ku dërgon besimi i dobët dhe frika e paktë ndaj Allahut! Shiko se si kjo gjendje dërgon në mëkatim ndaj Allahut dhe në mosmarrëveshje e përçarje ndërmjet nesh!

Përrulja gjatë namazit

Kur besimi është i saktë, atëherë njeriu do të kthehet kah namazi i tij, që është shtyllë e fesë, me edukatën e përruljes dhe nënshtrimin ndaj Allahut, duke përjetuar çdo çast gjatë këtij qëndrimi madhështor para Atij i Cili është Madhështori. Ai nuk do të largohet me zemrën e tij të dikush a diçka tjetër gjatë namazit, por do ta drejtojë zemrën vetëm kah Allahu. Të gjitha mendimet e preokupimet e tij janë të lidhura me namazin. Ai qëndron drejtë me këmbët e tij si një rob i mjerë dhe i thyer, i cili flet me Zotin e tij, e madhëron dhe i kërkon falje, prej thellësisë së zemrës, duke lakmuar në mirësitë dhe begatitë e Tij. Ai e adhuron Allahun dhe e fal namazin me shpresë e frikë. Të gjitha nevojat ia shfaq e ia drejton Allahut. Ai është i preokupuar vetëm me Allahun, jo me diçka a me dikë tjetër. Largon zemrën dhe shikimin e tij prej dunjasë, duke kundërshtuar neftin dhe duke e detyruar të bëjë durim që të mos largohet prej Krijuesit të Tij madhështor, para të Cilit ka dalë.

Kur besimtari e fal namazin në këtë mënyrë, atëherë kalon nga një kopsht në një kopsht tjetër të kënaqësisë. Fillon me leximin e Kuranit dhe mediton në kuptimet e tij. Pastaj kalon në madhërimin ndaj Allahut në ruku, pastaj në lutje etj. A ka qëndrim më madhështor sesa kthimi (gjatë namazit)

kah Allahu me zemër dhe me gjymtyrë, duke shpresuar tek Ai, duke kërkuar mëshirën e Tij, me shpirtin e një mëkatari, i cili është i nënshtruar, i përlur, nevojtar e i varfër, që kërkon ndihmën e Tij ngase e di se vazhdimisht është i ekspozuar ndaj sprovave dhe se jeta e tij është një provim që duhet kaluar?! Për këtë arsye, ai çdo ditë në çdo namaz, kërkon prej Zotit të Tij ta mbrojë, ta ruajë, ta forcojë në fe, ta udhëzojë, t'i japë sukses, t'ia pranojë adhurimet dhe t'ia zgjerojë kraharorin.

Dijetarët kanë thënë se përlulja në namaz është kur njeriu vendos zemrën e tij para Allahut, me nënshtrim e përlulje. Disa të tjerë kanë thënë se ajo është fikja e zjarrit të tekave dhe dëshirave, heqja e tymit i cili është në kraharor dhe shkëlqimi i dritës së madhërimit ndaj Allahut në zemër. Besimtarit, me këtë përlulje, i bëhet namazi prehje e syve dhe dritë e zemrës dhe fytyrës së tij. Siç ka thënë Pejgamberi (salAllahu alejhi ue selam): **“Prehja e syve të mi (zembrës dhe shpirtit tim) më është bërë në namaz.”**

Kur besimtari fal namazin në këtë mënyrë, me lejen e Allahut do të shpëtojë nga fatkeqësitë, veprat e shëmtuara dhe mëkatet. Allahu thotë: **“Vërtet që namazi të ruan nga shthurja dhe nga çdo vepër e shëmtuar...”** (*Ankebut 45*). Përmes namazit të tillë, besimtarit do t'i përmirësohen edhe veprat e tjera.

Gjatë namazit, njeriu shijon ëmbëlsinë e bisedës me Allahun, derisa të ngrihet në nivele të larta të nënshtrimit ndaj Allahut. Kështu, ai do të njohë Zotin e tij, do të kënaqet dhe do të përjetojë kënaqësi shpirtërore duke

biseduar me Atë. Prandaj, dijetarët kanë thënë: “Nëse dëshiron të dish se çfarë pozite ke tek Allahu, atëherë shiko se çfarë pozite ka namazi tek ti.”

Siç e dimë, namazi është lidhja mes njeriut dhe Allahut. Namazet janë pesë në numër, por shpërblimi është sikur të falen pesëdhjetë namaze. Namazi është bërë obligim mbi shtatë qiej, pa ndërmjetës mes Allahut dhe Muhamedit (salAllahu alejhi ue selem) (për dallim nga obligimet e tjera). Për namazin, Pejgamberi (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë: **“Kush e ruan atë, veprat e tjera do t’i ruajë edhe më shumë. E kush e humbet atë, veprat e tjera do t’i humbasë edhe më shumë.”** Andaj, porosia e fundit e tij, para se të vdiste, ishte: **“Kujdes namazin, kujdes namazin dhe ata që janë nën kujdesin tuaj!”**

Ali ibn Husejni kur ka marrë abdes është zbehur. E kanë pyetur: “Çfarë është puna me ty që të zbehet fytyra kur merr abdes?” Ka thënë: “A e dini se para kujt do të dal pas pak?!”

Hudhejfe ka thënë: “Kini kujdes nga përlulja e hipokrizisë!” E kanë pyetur se çfarë është ajo, ka thënë: “Kur sheh trupin e përlulur të namazliut, mirëpo zemrën nuk e ka të përlulur.”

Duhet të dimë se përlulja gjatë namazit nuk ndahet nga përlulja e zemrës jashtë namazit. Pra, sa më shumë që njeriu është i përlulur ndaj Allahut jashtë namazit, aq më i përlulur do të jetë edhe gjatë namaz. Ndërsa, nëse është i shkujdesur ndaj Allahut jashtë namazit, atëherë po ashtu do të jetë larg arritjes së përluljes gjatë namazit.

Shkaqet e përljes gjatë namazit:

- ∞ Kujdesi ndaj abdesit, duke e plotësuar në mënyrën më të mirë, dhe zemra të jetë e pranishme gjatë abdesit.
- ∞ Shkuarja më herët në xhami dhe pastaj falja (përsëritja për xhaminë), leximi i Kuranit, dhikri dhe istigfari që bën, në mënyrë që shpirti të gjejë qetësi dhe të shkëputet nga angazhimet e dunjasë.
- ∞ Përjetimi i madhështisë së Allahut kur themi tekbinin **“Allahu ekber”**.
- ∞ Meditimi mbi ajetet, dhikret dhe lutjet që themi në namaz.
- ∞ Falja sikur je duke ia dhënë lamtumirën kësaj jete.
- ∞ Kujdesi ndaj faljes së namazit me xhemat (për burrat).
- ∞ Marrja e vetes në llogari pas namazit (se a ishe i përlurur).⁷
- ∞ Falja e namazeve vullnetare (qoftë sunete të rregullta apo namazeve të tjera vullnetare).

Ibn Xheuzi (Allahu e mëshiroftë!) ka thënë: *“Ai që fal namazin, duhet të mundohet të mbajë zemrën të pranishme në çdo pjesë të namazit. Madje, edhe kur dëgjon thirrjen e muezinit, le t’ia kujtojë vetes se është duke u bërë thirrja për Kiametin dhe se tani do të dalë para Allahut dhe duhet të jetë gati për përgjigjen që do t’ia japë Atij. Le t’ia kujtojë vetes të metat dhe mëkatet që ka bërë, të cilat i di vetëm Allahu. E pastaj ato do t’i shlyen duke u penduar, duke pasur frikë nga pasojat e tyre dhe duke pasur turp ndaj Tij. Para se t’i drejtohet Kibles me fytyrë, është më parësore t’i drejtohet*

⁷ Humbja e përljes në namaz është më e madhe sesa humbja e diçkaje nga pasuria. Mirëpo, shumicës së njerëzve për shkak të besimit të dobët, edhe pse iu humbet përlja në namaz, apo koha e namazit, kjo nuk ua prek zemrat, ndërsa nëse u humbet një pjesë nga pasuria, bota e merr vesh.

*Allahut me zemër. Dhe kur merr tekbirin fillestar, zemra e tij nuk duhet të përgënjeshtrojë gjuhën e tij (por të jenë në përputhje me njëra-tjetrën), sepse nëse në zemër për të është dikush më i madh sesa Allahu atëherë gënjen kur thotë **Allahu ekber** – Allahu është më i Madhi. Andaj, le të ketë kujdes që tekat e dëshirat e tij të mos jenë më të rëndësishme për të sesa Allahu. Pastaj kur thotë **“Eudhu bilahi minesh-shejtani rrahim”** – Kërkoj mbrojtje tek Allahu nga shejtani i mallkuar”, të dijë se kjo është kërkim i mbrojtjes dhe strehës tek Allahu, mirëpo nëse ato nuk i bën me zemër, atëherë nga to nuk do të ketë dobi. Pastaj le të kujtojë me zemër domethëniet e ajeteve që lexon, të kujtojë mëshirën e Allahut kur thotë **“Err Rrahmanirr Rrahim”**, të kujtojë madhësitinë e Allahut kur thotë **“Maliki jeumid din”**. Pastaj në ruku të ndjejë nënshtrim para Allahut, ndërsa në sexhde të ndjejë përrulje ndaj Tij... Nëse e fal namazin në këtë mënyrë, atëherë ai do të bëhet shkak për pastrimin e zemrës nga ndryshku dhe për arritjen e shkëlqimit të saj, dhe përmes tij do të ndjejë madhësitinë e Allahut dhe si rrjedhojë Ai do t'i zbulojë disa të fshehta. Por, këto nuk i kuptojnë përveçse ata që dinë dhe që i kanë përjetuar vërtet këto gjëra. Ndërsa, ata që falin namazin vetëm në anën e jashtme, nuk kanë mundësi të përjetojnë këto gjëra, madje ka që i mohojnë ato.”*

Madhërimi ndaj Allahut

Kur besimi është i saktë, atëherë njeriu patjetër do të madhërojë Zotin e tij dhe raporti i tij me Atë do të jetë i sinqertë dhe i shoqëruar me frikë ndaj urdhrin të Tij. Allahu është më Madhështori, më i Madhi, i Gjithëdijshmi (Ai di sekretet dhe të fshehtat), Dëgjuesi (Ai dëgjon të gjithë zërat), Shikuesi (Ai shikon çdo gjë në qiell e tokë).

Ibën Kajimi (Allahu e mëshiroftë!) ka thënë: *“Allahu është Ai i Cili drejton çështjet e krijesave. Ai vazhdimisht krijon, urdhëron, furnizon, jep jetë e vdekje, gjykon për një gjë, dikë e lartëson e dikë e ul, ndryshon ditën e natën dhe rrotullon ditët/ingjarjet mes njerëzve. Engjëjt ngjiten e zbresin me urdhrin e Tij. Urdhrrat e Allahut zbresin me ndryshimin e ditës dhe natës dhe zbatohen me dëshirën dhe vullnetin e Tij. Ai dëgjon zhurmat e zërave, pavarësisht sa dallojnë gjuhët e krijesave dhe sa të llojlojshme janë nevojat e tyre. Ai kurrë nuk gabon edhe nëse lutjet/kërkesat e tyre janë të shumta (nuk i ikën asnjë). Ai kurrë nuk mërzitet e nuk lodhet nga këmbëngulja në lutjet e tyre. Shikimi i Tij ka përfshirë të gjitha gjërat. Ai e sheh edhe milingonën e zezë, në një gur të zi, në një natë të errët. E padukshmja është e dukshme tek Ai, e fshehta është e hapur tek Ai dhe e di atë që është sekret dhe e fshehur. Allahu thotë: **“Atij i lutet gjithkush që ndodhet në qiej dhe në Tokë e në çdo ditë (çdo moment) është i angazhuar në ndonjë çështje.”**(Rrahman 29). Çdo ditë ushtron Urdhrin dhe Pushtetin e Tij. Dikujt ia fal një mëkat, dikujt ia lehtëson një shqetësim, dikujt ia largon një brengë, dikë tjetër e bën të tejkalojë thyerjen shpirtërore, ndihmon atë që është duke kaluar nëpër shqetësime dhe trazira të shpirtit të tij,*

ushqen të uriturin, vesh të zhveshurin, shëron të sëmurin, i jep mirëqenie të sprovuarit, ia pranon pendimin të penduarit, shpërblen bamirësin apo vepërmirin, ndihmon atë të cilit i është bërë padrejtësi, thyen në kurriz të padrejtin (zullumqarin), largon fatkeqësitë, ia mbulon të metat dikujt, i jep siguri të frikësuarit, disa i lartëson e disa i ul etj. Allahu kurrë nuk fle. Dhe nuk i takon të flejë... Nuk ka ndonjë mëkat i cili është i madh që të mos e falë Allahu dhe nuk ka ndonjë nevojë të madhe që Ai të mos e plotësojë. Sikur të gjithë banorët e qiejve dhe të tokës të qëndronin në një shesh të vetëm dhe secili të kërkonte diçka prej Allahut dhe Ai t'ia plotësonte secilit dëshirën dhe kërkesën, kjo nuk do të pakësonte furnizimin dhe pushtetin e Allahut qoftë dhe sa grimca më e vogël.”

Sa madhështor është Allahu dhe sa i madh është Pushteti i Tij! Sa e domosdoshme është për zemrat që të kujtojnë madhësitinë e Allahut dhe mirësitë që ua ka dhënë krijesave të Tij! Sa e nevojshme është për zemrën e njeriut që të përjetojë Emrat e Allahut e të meditojë rreth kuptimeve të tyre dhe të adhurojë Allahun me atë që kërkojnë Cilësitë e Tij. Prandaj, nëse zemra ndriçohet me dritën e Emrave dhe Cilësive të Allahut, atëherë çdo provë për të do të jetë e lehtë. Kur zemra ndriçohet me Emrat dhe Cilësitë e Allahut, atëherë do të lidhet me Atë, do ta dojë, do ta ketë frikë dhe do të shpresojë vetëm tek Ai.

Kur njeriu përmend Allahun, qoftë me zemër apo me gjuhë, duke e madhëruar Atë, do t'i lehtësohen çështjet e kësaj bote (ajo me të gjitha stolitë dhe të mirat e saj është e parëndësishme për të), gjithashtu problemet, brengat dhe

shqetësimet e saj do të zvogëlohen në sytë dhe zemrën e tij. Nga ana tjetër, do të ndërpresë lidhjet e tij me krijesat dhe do të kthehet për tek Allahu me kthimin e atyre të cilët gëzohen me adhurimin ndaj Tij dhe të cilët e adhurojnë Atë me lumturinë dhe kënaqësinë më të madhe (gjatë dhe pas kryerjes së adhurimit).

Nëse njeriu madhëron Allahun, atëherë Ai do ta inspirojë me mirënjohje e falënderime ndaj mirësive që ia jep dhe do ta inspirojë me durim e shpresë (në shpërblimin e Tij) gjatë varfërisë, sëmundjes apo fatkeqësisë. Varësisht sa e madhëron Allahun dhe sa është ndriçuar zemra e tij me besim, atëherë për aq do të burojnë prej tij veprat e mira, fjalët e dobishme dhe synimet e larta.

I suksesshëm është ai të cilit Allahu ia ka pastruar zemrën dhe gjuhën nga përmendja e vetes dhe e veprave të tij. Besimtari i mirë e i vërtetë vazhdimisht ka turp prej Zotit të tij, për shkak të mangësisë në veprat e tij. Ai gjithmonë konsideron se adhurimet që bën janë mirësi prej Allahut dhe se çdo dhunti që ka është prej Tij. Atëherë, si ka mundësi që të pëlqejë veten e të mburret me atë që bën?!

Ai që madhëron Allahun, duhet të shikojë dunjanë – jetën në të cilin jeton, se si ajo në vazhdimësi rrotullohet mes sprovave, tundimeve dhe frikërave dhe se kurrë nuk është i sigurt për vetveten ndaj dëshirave, shpirtit (që është fort i prirë për të keqe) dhe shejtanit. Kështu, në zemrën e tij vendoset nevoja e domosdoshme për Zotin e Tij, që Ai ta forcojë dhe ta ndihmojë në këtë rrugë dhe t'i japë përfundim të mirë në jetën e kësaj bote duke mos rënë në prova.

Besimtari, besimi i të cilit është i saktë dhe i cili madhëron Allahun, shikon me largpamësi dhe dituri se çfarë e pret në të ardhmen, nga frikërat dhe tmerret (pas vdekjes). Ai do të shkojë në varr i cili do të jetë ose kopsht prej kopshteve të Xhenetit ose gropë prej gropave të Zjarrit. Pastaj, do të vijë Dita e Gjykimit, e cila është Dita e Gjëmës dhe dridhjes së madhe, Ditë në të cilën Allahu, i Gjithëdijshmi dhe i Mirinformuari, do t'i pyesë besimtarët e vërtetë për sinqeritetin dhe vërtetësinë e tyre. E si do të jetë gjendja e atyre të cilët kanë qenë të shkujdesur ndaj të drejtave të Allahut?! Në atë Ditë do të vijë Allahu të gjykojë mes krijesave.

Kur besimi është i saktë te njeriu, ai do të madhërojë Allahun duke realizuar teuhidin (veçimin e Tij me adhurim). Këtë do ta arrijë duke dëlirë teuhidin nga shirku i madh e i vogël, gjithashtu nga bidatet dhe mëkatet e mëdha e të vogla. Kjo pastaj kërkon pashmangshëm largimin nga çdo gjë që zhvlerëson veprat e tij të mira, apo pakëson shpërblimin e tyre. Kjo gjë do të sjellë si rezultat pasimin e sunetit dhe mos sajimin e bidateve, zbatimin e urdhrave të Allahut dhe të Dërguarit të Tij (salAllahu alejhi ue selem), mos kundërshtimin e tyre, dorëzimin e nënshtimitin e plotë ndaj tyre dhe mos pasjen e ndonjë dyshimi apo ngushtimi në zemër për atë që Allahu ka urdhëruar apo ndaluar. Allahu thotë: **“Jo, për Zotin tënd, ata nuk do të jenë besimtarë të vërtetë, derisa të të marrin ty për gjyqtar për kundërshtitë mes tyre; e pastaj, të mos ndiejnë kurrfarë dyshimi ndaj gjykimit tënd dhe të të binden ty plotësisht.”** (Nisa 65).

Lidhja për Xhenetin

Kur besimi është i saktë, atëherë njeriu do të hedhë shikimin e tij te bota e amshueshme dhe zemra e tij do të lidhet për Xhenetin. Me shikimin e tij shëtit nëpër Xhenet, mes pronave të mëdha, pallateve, hyrive, djelmoshave të cilët do të shërbejnë, frutave, lumenjve dhe në kënaqësinë e cila është më e madhe sesa këto: Shikimi në Fytyrën e Allahut. Si rrjedhojë, çdo gjë që sheh në këtë jetë e cila të pëlqen dhe tërheq shikimin a vëmendjen tënde, dije se shpërblimi të cilin Allahu ka përgatitur në Xhenet për besimtarët, është shumë më madhështor dhe më i përsosur.

Ibën Kajimi duke përshkruar botën tjetër, në një prej librave të tij, thotë: *“Në botën tjetër njeriu do të kuptojë sesa i mashtruar ka qenë në jetën e kësaj bote (tregtia e tij duke blerë jetën e kësaj bote e jo të ahiretit ka dështuar), kur të shohë se si të devotshmit do të dërgohen tek Allahu si delegacion i nderuar, ndërsa keqbërësit (jobesimtarët) do të shtyhen me forcë në Xhehenem si tufë e etur. Ai i cili e ka lënë veten jashtë këtij grupi (besimtarëve), sikur të mendonte më parë se çfarë Allahu ka përgatitur për ta nga të mirat e begatitë dhe çfarë ka fshehur nga kënaqësitë (që do të përjetojnë në Xhenet), të cilat asnjë sy nuk i ka parë, asnjë vesh nuk ka dëgjuar për to dhe asnjë zemër nuk mund t'i imagjinojë, atëherë do të dinte se çfarë shpërblimi ka humbur dhe se prej jetës së tij nuk ka përfituar asgjë...”* Pastaj përmend shumë prej të mirave të Xhenetit.

Në Xhenet, besimtari do të ketë atë që dëshiron shpirti e atë me të cilën kënaqet syri, dhe aty do të jetë përherë.

Dhe më tej thotë: *“Është e çuditshme se si njeriu i cili kërkon Xhenetin, kur dëgjon të mirat që gjenden aty, pas kësaj të flejë – të mos angazhohet në adhurime e vepra të mira dhe të kënaqet me jetën e kësaj bote! Si ka mundësi të shikojë gratë e huaja të kësaj bote duke e ditur se Allahu ka përgatitur për të Hyritë e virgjëra në botën tjetër?! Si ka mundësi të mos punojë për Xhenetin e të punojë për gjëra të tjera?! Si ka mundësi që shumica e zemrave të jenë të prangosur dhe nuk veprojnë për këtë Xhenet? Çfarë kanë gjetur si kompensim për të?”*

Andaj, nëse besimtarin e fton nefsi i tij të shikojë gratë e huaja, apo fotografitë dhe pamjet e ndaluara, le të kujtojë Hyritë e Xhenetit. Pejgamberi (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë: **“Nëse ndonjëra prej tyre do t’i shfaqej botës, do të mbulonte me aromë të mirë hapësirën mes qiellit dhe tokës, dhe shamia e saj që ka mbi kokë është më e mirë se e gjithë bota dhe çfarë ka në të.”**

Nëse nefsi i besimtarit lakmon pallatet, shtëpitë e ndërтуara në këtë botë dhe luksin që bëjnë njerëzit, le t’ia kujtojë vetes se banori i Xhenetit i cili do ta ketë pozitën më të ulët në Xhenet, do të posedojë të gjitha të mirat e dunjasë dhe dhjetëfish më shumë.

Meditimi mbi Kuranin

Kur besimi është i saktë, atëherë patjetër që besimtari do të meditojë rreth ajeteve të Librit të Allahut, do ta vendosë atë në pozitën më madhështore siç i takon dhe do të përjetojë madhështinë e tij, duke u ndalur tek kuptimet e mahnitshme që përfiton nga ai dhe tek kufijtë e tij dhe duke shijuar ëmbëlsinë e leximit të ajeteve të tij. Në këtë mënyrë, do të adhurojë Allahun duke lexuar Kuran, duke e mësuar përmendsh dhe duke u pajisur me dituri rreth asaj që na tregojnë ajetet madhështore të tij.

Hasen ibën Ali (radijAllahu anhu) ka thënë: *“Ata që ishin para jush, ajetet e Allahut i shihnin si mesazhe prej Tij. Andaj, gjatë natës, meditonin rreth tyre, ndërsa gjatë ditës hulumtonin se ku t’i zbatonin ato.”*

Allahu, i Adhuruari ynë, i Larti, Madhështori, Sunduesi, na ka veçuar duke na folur – na është drejtuar me Fjalët e Tij. A ka nderë më të madh për besimtarin sesa kjo?! Ai duhet ta ndjejnë këtë.

Ibën Salah (Allahu e mëshiroftë!) ka thënë: *“Leximi i Kuranit është nderim me të cilin Allahu i ka nderuar njerëzit.”* Ibën Kajimi (Allahu e mëshiroftë!) ka thënë: *“Nuk ka ndonjë gjë më të dobishme për njeriun, qoftë në këtë botë apo tjetrën, e cila afron më shumë te biseda me Allahun, sesa meditimi rreth Kuranit. Ky meditim, ia mundëson t’i hapen dyer dhe të shohë vendet e të keqes (largohet prej tyre) dhe të mirës (i ndërmerr ato), gjithashtu ia mundëson të shohë përfundimin e ithtarëve të tyre (se ku do të përfundojnë të mirët e të këqijtë). Ky meditim ia vendos në dorën e tij*

çelësat e thesareve të lumturisë dhe të diturive të dobishme. Forcon në zemrën e tij themelet e besimit, ia tregon realitetin e kësaj jete dhe të jetës tjetër dhe ia mundëson të shohë veten sikur është i pranishëm në mesin e atyre popujve për të cilët Allahu ka treguar në Kuran, se çfarë ka ndodhur me ta, dhe përfiton mësimet e udhëzimeve prej tyre. E udhëzon te drejtësia dhe mirësia, drejt rrugës që dërgon tek Allahu dhe tek ajo që ka përgatitur (shpërblimet e mëdha) për ata që ndjekin këtë rrugë. Ia mundëson të njohë pengesat në rrugëtimin për tek Allahu. Ia përshkruan veten e tij – cilësitë e tij, gjërat që ia shkatërrojnë veprat dhe gjërat që ia përmirësojnë veprat për të genë të pranuar tek Allahu.”

Meditimi mbi Kuranin është mjekim dhe kurim për sëmundjet e zemrës. Ai pastron zemrën nga njollat e papastërtive të saj. I përgjigjet njeriut për dyshimet që ka, ia largon tundimet e nefsit dhe të shejtanit dhe fik në zemrën e tij zjarrin e epsheve. Allahu thotë: **“O njerëz, ju ka ardhur këshillë (Kurani) nga Zoti juaj, shërim për zemrat tuaja, udhëzim dhe mëshirë për besimtarët.”** (*Junus 57*). Dhe: **“Ky (Kuran) është një libër i bekuar, që Ne ta kemi zbritur ty (Muhamed), për të përsiatur mbi vargjet e tij dhe për t’u këshilluar me të mendarët.”** (*Sad 29*).

Imam Kurtubiu (Allahu e mëshiroftë!) kur komenton ajetin: **“Vallë, a nuk përsiatin ata për Kuranin apo i kanë zemrat të kyçura?!”** (*Muhamed 24*), thotë: *“Ky ajet tregon se është obligim meditimi mbi Kuranin. Bereqeti i Kuranit është vendosur thellë në të, sikur thesaret që janë të vendosura thellë në tokë. Ato nuk kanë mundësi të nxirren përveçse kur mediton rreth kuptimeve të ajeteve të Kuranit. Nuk ka*

mundësi të përjetohet ëmbëlsia e leximit të Kuranit përveçse tek ata të cilët e madhërojnë atë dhe e vendosin në një pozitë të lartë në zemrat e tyre, siç i takon, duke e lexuar me sinqeritet e të përlur, duke vepruar vazhdimisht me të dhe duke kujtuar vlerën e lartë që ka Kurani.”

Ibën Mesudi (radijAllahu anhu) ka thënë: “*Ai që bart Kurantin (e memorizon atë) duhet të njihet në mesin e njerëzve: gjatë natës të falë namaz nate kur të tjerët flenë, gjatë ditës të agjërojë kur të tjerët hanë, të pikëllohet kur të tjerët e teprojnë me gëzime, të qajë kur të tjerët qeshin shumë dhe të heshtë kur të tjerët flasin dhe futen në biseda të kota.”*

Prandaj, për aq sa njeriu madhëron Fjalën e Allahut në zemrën e tij, aq do të arrijë nderim prej Tij.

Besimtari i vërtetë le të marrë këto këshilla nëse dëshiron të përfitojë prej Kuranit:

-Të mbledhë zemrën e ta mbajë atë të pranishme (të mos shpërqendrohet) kur lexon apo dëgjon Kuran.

-Të pajiset me edukatë në raport me Kurantin, si: sinqeriteti në leximin e tij, pastrimi i gojës me miswak para leximit, të jetë me abdes kur e lexon atë, vendi ku lexon të jetë i pastër, të ulet në drejtim të kibles i përlur, të kërkojë mbrojtje tek Allahu prej shejtanit para se të nisë leximin, të mos i ikën besmelja, të lexojë ngadalë etj.

-Të ketë qëllim të shtojë besimin me leximin e Kuranit, të marrë mësim e udhëzime nga ajetet e tij, të veprojë me të, të shtojë dijen, të llogarisë se është duke biseduar me Allahun dhe të tjera.

Të kënaqurit me Caktimin e Allahut

Kur besimi është i saktë, atëherë njeriu do të jetë i kënaqur me Caktimin (Kaderin) e Allahut. Ai do ta dijë se çdo gjë që e ka goditur, nuk ka pasur mundësi të mos e godiste dhe çdo gjë që nuk i ka ardhur, nuk ka pasur mundësi t'i vinte. Allahu thotë: **“Vërtet, Ne çdo gjë e kemi krijuar me masë të paracaktuar.”** (Kamer 49). Dhe: **“Ai ia udhëzon zemrën kujt do që i beson Atij.”** Alkame (Allahu e mëshiroftë!) kur shpjegon këtë ajet thotë: *“Ai është një person të cilin kur e godet një fatkeqësi, e di që ajo është prej Allahut, andaj është i kënaqur me Caktimin e Tij dhe i dorëzohet plotësisht atij.”*

Kur besimtari ka këtë bindje në zemër, atëherë do të dijë se përzgjedhja e Allahut për të është më e mirë sesa përzgjedhja e tij për veten e tij. Në këtë mënyrë, ai ballafaqohet me sfidat e jetës duke qenë i kënaqur dhe duke pasur prehje shpirtërore, me shpresë në shpërblimin e Allahut (për durimin në sprova) dhe me falënderim (ndaj mirësive të Tij). Besimtari i tillë është i bindur në fjalën e Pejgamberit (salAllahu alejhi ue selem) i cili ka thënë: **“Sa e çuditshme çështja e besimtarit! E gjithë çështja e tij është e mirë (hajr), dhe kjo nuk i takon askujt tjetër përveçse besimtarit. Nëse i vjen një mirësi, falënderon dhe kjo është më mirë për të e nëse e godet një provë, duron dhe kjo është më mirë për të.”** Kështu pra, zemra e besimtarit vazhdon gjithmonë të jetë e lidhur me Allahun në çdo gjë që i ndodh, duke e ditur me bindje se nuk ka grimcë apo lëvizje veçse ajo ndodh me Caktimin e Tij.

Me këtë besim dhe bindje vendoset qetësia në zemrën e besimtarit, në raport me furnizimin, apo me afatin e jetës, apo në përballje me të gjitha sprovat në këtë jetë. Në këtë mënyrë ai rrugëton në këtë jetë duke qenë i bindur dhe i mbështetur në Allahun, duke zbatuar urdhrat e Tij dhe duke punuar në rrugën e Tij. Ai e di se krijesat nuk kanë asgjë në duart e tyre, as dëmin e as dobinë, as jetën e vdekjen dhe as furnizimin. Allahu thotë: **“Thuj: “Do të na godasë vetëm ajo që na ka caktuar Allahu; Ai është Mbrojtësi ynë dhe vetëm tek Allahu le të mbështeten besimtarët!”** (Teube 51).

Meqenëse bindja dhe besimi i ne muslimanëve sot është i dobët, atëherë i mbështetemi më shumë shkaqeve, andaj na ka goditur dobësia, jemi lidhur pas jetës së kësaj bote, i frikësohemi krijesave dhe hedhim shikimin tek ajo që është në duart e krijesave, duke harruar se furnizimi është në Dorën e Allahut dhe se Ai është Furnizuesi.

Besimi në Caktimin e Allahut, në mesin tonë, më shumë është bërë mësim teorik, duke mos gjetur vend për zbatim gjatë përditshmërisë. Kështu, sheh muslimanë që mashtrojnë, gënjejnë apo marrin kamatë që të arrijnë sa më shumë pasuri (furnizim), ka prej atyre që tregohen të paguximshëm ndaj obligimit të urdhërimit në të mirë dhe ndalimit të së keqes duke i dhënë përparësi rehatisë në raportet me njerëzit, pastaj ka prej atyre që i mbështeten mjekut dhe lidhin zemrat për terapinë (u mbështeten shkaqeve) duke harruar se Allahu është Shëruesi i Cili krijon

⁸Besimtari nuk lejohet t'i mbështetet shkaqeve, por duhet të besojë se ato janë vetëm shkaqe, të cilat Allahu i ka përgatitur për të, ndërsa e gjithë çështja është në Dorën e Allahut fillim e mbarim.

shkaqet e shërimit etj.

Dhe nga dobitë që përfitohen kur besimtari beson në Caktimin e Allahut është se mirësitë e Allahut nuk ia atribuon vetes, por ia atribuon Atij dhe nuk e kaplon pikëllim i madh kur goditet nga diçka dhe nuk kërkon strehë tek krijesat, mirëpo ka zemër të qetë sepse e di se kjo gjë ka qenë me Caktimin e Tij.

Kujdesi për kohën

Kur besimi është i saktë, atëherë besimtari do t'i kushtojë rëndësi të madhe kohës së tij dhe do të llogarisë edhe çastet e sekondat, duke mos lejuar që asnjë frymëmarrje t'i dalë veçse duke bërë ndonjë vepër e cila e afron tek Allahu dhe me të cilën e adhuron Atë. Ditët që kalojnë janë sikur depot të cilat mbushen me gjëra, pra ose me vepra të mira e të virtytshme ose me vepra të këqija. Çdo ditë që kalon na largon nga jeta jonë në këtë botë dhe na afron me botën tjetër (ahiretin). Allahu tregon se si jobesimtarët do të qortohen në zjarr: **“(Atyre do t’u thuhet): “Vallë, a nuk jua zgjatëm jetën aq sa të mund të mendohej ai që donte të kujtonte (Allahun)?! Madje juve ju erdhi edhe paralajmëruesi? Andaj, shijoni (dënimin)! Për keqbërësit nuk ka kurrfarë ndihmësi!”** (*Fatir 37*). Pejgamberi (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë: **“Nuk do të lëvizin këmbët e njeriut në Ditën e Gjykimit (për në Xhenet apo për në Xhehenem) derisa të pyetet për jetën e tij se si e ka kaluar, për dijen e tij se çfarë ka vepruar me të, për pasurinë e tij se nga e ka fituar dhe si e ka shpenzuar dhe për trupin/shëndetin e tij se si e ka përdorur (për hir të Allahut apo për gjëra të tjera).”**

Duhet të dimë se prej veprës së mirë rezulton një vepër tjetër e mirë. Atij të cilit Allahu ia mundëson t'ia hapë vetes një portë të së mirës (duke qenë i sinqertë në të), do t'i vijë të mirat dhe nderimet prej Allahut nga të gjitha anët. Çdokush i cili i kalon ditët e tij duke u përpjekur të bëjë vepra të mira në rrugën e Allahut, duke i dhënë përparësi dashurisë ndaj Allahut mbi dashurinë ndaj vetes së tij (shpenzon kohë dhe sakrifikon rehatinë e tij në këtë rrugë), le ta dijë se tek ai do të vërshojnë rrugët e shumta të të mirave dhe do të shohë se me të vërtetë muslimanët kanë nevojë për ndihmë në shumë çështje (si: t'i mësojë, t'i ndihmojë, t'i këshillojë, t'i ngushëllojë, t'iu gjendet në sprova, apo nevoja të tjera).

Kjo sa i përket shpenzimit të kohës në gjëra të dobishme prej të cilave përfitojnë të tjerët, por e njëjta është edhe për bërjen e veprave të mira prej të cilave përfiton vetë personi, që janë: leximi i Kuranit, dhikri, falënderimi, reflektimi, durimi, shpresa në shpërblimin e Allahut etj.).

Dhe pason pyetja: A është i njëjtë ky njeri me atë i cili është i shkujdesur dhe nuk vepron vepra të tilla që ia gjallërojnë zemrën, por është i preokupuar me dunjanë dhe me njerëzit, ka ambicie të dobëta, gjendje të rëndë dhe ka shitur ahiretin për dunjanë e tij?! Pa dyshim se nuk është i njëjtë.

Allahu i mjafton robit të Vet

Kur besimi është i saktë, atëherë njeriu do të përjetojë dhe ndjejë se Allahu i mjafton Atij, se Ai është ndihmuesi i tij dhe se Ai e ruan atë. Kur kjo gjendet në zemrën e tij, nuk do t'i frikësohet askujt prej njerëzve. Allahu thotë: **“A nuk i mjafton Allahu robit të Vet?! Ata të frikësojnë ty (o Muhamed) me zota të tjerë, përveç Tij.”** (*Zumer 36*). Gjithashtu, ai nuk do të preokupohet me kundërshtarët, nuk do të jetë ky shqetësimi i tij, dhe nuk do të kërkojë ndihmë tek krijesat. Nuk do të kalojë netë pa gjumë nëse kundërshtari/armiku i tij është i ashpër, por zemra e tij do të jetë e lidhur për Allahun ngase e di se çdo gjë është me Caktimin e Tij, se Ai është i fuqishëm për çdo gjë dhe se Ai i ruan besimtarët e mirë e të vërtetë. Mirëpo, çështja të cilës besimtari do t'i kushtojë vërtetë rëndësi do të jetë lidhja e tij me Allahun, përmirësimi i zemrës së tij dhe përmirësimi i raportit me Atë.

Besimtarët duhet t'i mbështeten vetëm Allahut dhe të shpresojnë vetëm tek Ai, gjithashtu të ndër marrin dhe shkaqet e ligjësuara për arritjen e një gjëje. Po ashtu duhet të dinë se këto shkaqe (të cilat Allahu i ka lënë në mundësinë e personit apo të tjerëve) janë thjeshtë shkaqe (nuk lejohet të mbështetemi tek to). Allahu i krijon shkaqet dhe e gjithë çështja fillim e mbarim është në Dorën e Tij. Disa nga selefë kanë thënë: *“Nëse Allahu është me ty, atëherë prej kujt frikësohesh?! Nëse Allahu është kundër teje, atëherë tek kush shpreson?!”* Gjithashtu kanë thënë: *“Kush përmirëson raportin e tij me Allahun, Ai do t'ia përmirësojë raportin mes tij dhe njerëzve. Kush ka frikë Allahun, Ai do të*

bëjë që të tjerët t'i frikësohen atij.”

Allahu është me besimtarët e devotshëm. Ai i ruan dhe i ndihmon ata, **“Vërtet, Allahu është me ata që e kanë frikë dhe që janë punëmirë.”** (*Nahl 128*). Dhe: **“Thuaj: “Kush do t’ju ruajë natën dhe ditën (nga dënimi) i të Gjithëmëshirshmit?” Jo, askush! E, megjithatë, ata shmangen nga përmendja e Zotit të tyre.”** (*Enbija 48*). Pejgamberi (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë: **“Ruaje Allahun, Ai të ruan ty.”** Këto kuptime dhe domethënie i kemi dëgjuar shpesh, mirëpo cila është hisja jonë në praktikën/zbatimin e tyre? Sa kanë zënë vend në zemrat tona? Jemi dëshmitarë se shumë muslimanë sot, më shumë u frikësohen njerëzve sesa Allahut! Ka prej tyre të cilët ankohen tek krijesat e jo tek Allahu, nuk kërkojnë strehë tek Ai dhe nuk ia paraqesin Atij nevojat që kanë.

Ai që ka besim të saktë do të ketë qetësi, kënaqësi dhe bindje në zemër. Ai ka frikë se mos dunjaja e josh në dëm të fesë së tij, apo bëhet pengesë mes tij dhe Zotit të Tij. Atij që ka besim të saktë, Allahu i dhuron forcë të zemrës, qëndrueshmëri dhe durim. Zemra e tij është e lidhur gjithnjë me Allahun, andaj nuk shqetësohet për intrigat e të tjerëve dhe nuk ia humb mendjen frikësimi prej të tjerëve. Ne kemi shumë nevojë t’i marrim për model besimtarët e vërtetë (të kthehemi të lexojmë biografitë e tyre) të cilët kanë jetuar për botën tjetër. Ata jetën, pasurinë dhe kohën e sakrifikuan për Allahun. Ibën Kajimi (Allahu e mëshiroftë!) kur shpjegon dy ajetet e sures Mulk thotë: **“Kush është ai, që mund t’ju ndihmojë si një ushtri e tërë, përveç të Gjithëmëshirshmit? Mohuesit janë pre e mashtrimit (të shejtanit). Kush janë ata,**

që do t'ju japin mjete jetese, në qoftë se Ai jua ndalon ato? Por ata janë zhytur në kryeneçësi e mendjemadhësi”, thotë: *“Këtu Allahu ka bërë bashkë mes fitores dhe furnizimit, ngase njeriu ka shumë nevojë që dikush t’ia largojë armiqtë dhe t’i sjellë të mira - furnizim. Andaj, patjetër duhet të ketë dikë që e ndihmon dhe e furnizon. Dhe Allahu është i Vetmi i Cili ndihmon dhe furnizon. Nga zgjuarsia e plotë e besimtarit është kur e di se, të keqen me të cilën është goditur, nuk mund t’ia largojë askush tjetër përveç Atij dhe se çdo e mirë që i ka ardhur, është vetëm prej Allahut... Ai është i Cili i mjafton robit të Tij, Ai e ndihmon, e furnizon dhe e mbron atë.”*

Dashuria ndaj Allahut

Kur besimi është i saktë, atëherë do të sjellë si rezultat dashurinë e Allahut të Lartësuar ndaj personit dhe dashurinë e personit ndaj Allahut, ngase Ai i do robërit e Tij dhe ata e duan Atë, **“Allahu do të sjellë njerëz, që i do dhe që e duan”** (*Maide 54*). Allahu adhurohet me frikë dhe shpresë, por edhe me dashuri.

Nëse Allahu vendos dashuri ndaj Tij në zemrën e personit, patjetër kjo zemër do të gjallërohet dhe do të kërkojë të arrijë kënaqësinë e të Dashurit të tij, në çdo mënyrë. Ky besimtar do të jetë njësoj si në vetmi si në publik, si në vështirësi si në mirëqenie, dhe në çdo situatë tjetër; ai do të vërtitet në nivelet e ndryshme të ubudijes – adhurimit ndaj Allahut.

Dhe atij që Allahu i jep sukses drejt veprave të mira, veçse e ka dashur atë. Allahu thotë në hadith kurdij:

“Robi im vazhdon të afrohet tek Unë me vepra vullnetare derisa ta dua, dhe kur ta dua bëhem dëgjimi i tij me të cilin dëgjon, shikimi i tij me të cilin sheh, dora e tij me të cilën kap dhe këmba e tij me të cilën ecën. Nëse kërkon prej meje, patjetër do t’i jap dhe nëse kërkon mbrojtje tek Unë, do ta mbroj atë.”⁹

Ibën Kajimi (Allahu e mëshiroftë!) ka thënë: *“Dashuria është pozita për të cilën garojnë garuesit dhe niveli për të cilin janë tretur të dashuruarit (të cilët e duan Allahun) dhe me freskinë e puhisë së saj freskohen adhuresit. Dashuria ndaj Allahut është ushqimi i zemrave dhe shpirtrave, prehja e syve, jeta e vërtetë dhe shërimi e kënaqësia. Ata që e posedojnë këtë dashuri, kanë arritur pozitën e lartë në këtë botë dhe tjetrën, sepse atyre u takon hisja më e madhe e meijes së Allahut (Ai është me ta: i ndihmon, i përkrah, i mbron etj.). Allahu ka bërë vendim që njeriu të jetë në botën tjetër me atë që e do. Kjo është një mirësi shumë e madhe për ata që e duan Atë. Ata që kanë dashuri i kanë tejkaluar të tjerët me lumturi (për shkak të kësaj dashurie ndaj Allahut), edhe nëse janë duke fjetur në shtretërit e tyre (duke mos bërë ndonjë adhurim). Allahu përmend në Kuran se cilët janë ata që (me cilësitë e tyre) e arrijnë dashurinë e Tij, si: ata që janë të mëshirshëm,*

⁹ Allahu i jep sukses, ia mundëson të veprojë të saktën, i jep sukses në dëgjimin, shikimin, dorën e këmbën e tij, të veprojë gjëra me të cilat arrin kënaqësinë e Allahut. Andaj, nuk dëgjon përveçse gjëra të cilat i do Allahu, nuk shikon përveçse gjëra të cilat i do Ai, nuk vepron me dorën dhe këmbën e tij përveçse gjëra me të cilat Ai është i kënaqur. Allahu nuk bëhet dëgjimi, shikimi, dora dhe këmba e dikujt, këto janë krijesa, e Allahu është i Pafillim dhe Pambarim, Krijuesi absolut. I pastër është Ai prej kësaj. Ndërsa, disa sekte, me këtë hadith kanë argumentuar për panteizëm – besimi se Allahu është mëshiruar në krijesat e Tij. Ata duke besuar kështu thonë se Allahu ia jep mundësinë evliave të Tij që në mbretërinë e sundimin e Tij të veprojnë dhe ta drejtojnë atë sipas dëshirës së tyre. Ky besim është i kotë dhe i pavërtetë. Parimet e fesë tregojnë se Allahu nuk ka shok e ortak në sundimin e Tij. Ai nuk e ndan me askënd sundimin e Tij.

ata që kthehen vazhdimisht tek Allahu me pendim, ata që durojnë, ata që janë bamirës, ata që janë punëmirë, ata që pastrohen (fizikisht dhe shpirtërisht) etj. Po ashtu ka treguar për ato gjëra që nuk i do, si: ngatërresat, çrregullimet, padrejtësia, tradhtia, mashtrimi, mburrja etj.”

Kur Herawiju (Allahu e mëshiroftë!) shpjegon dashurinë thotë: *“Dashuria është lidhja e zemrës mes ambicies (për të adhuruar Allahun) dhe prehjes (që gjen në adhurim). Me të njeriu arrin të ndërpresë cytjet dhe me të ngushëllohet gjatë sprovave.”*

Nga frytet e besimit të saktë në Allahun, është vendosja e kësaj dashurie në zemrën e personit, e pastaj si rezultat do të sjellë përmallimin për takimin me Atë dhe ndjekjen e rrugëve të arritjes së Kënaqësisë së Tij. Ai që e do Allahun, nuk njih lodhje e mërzi nga bërja e veprave të mira, ngase gjithnjë është i preokupuar dhe duke u angazhuar për Allahun, dhe të gjitha vështirësitë në këtë rrugë i pret me zemër.

Kjo dashuri ndaj Allahut patjetër që ka një provë dhe dëshmi, e cila tregon se personi është i vërtetë në pretendimin e tij. Dhe këtë provë na ka treguar Allahu në Kuran: **“Thuaju (o Muhamed): “Nëse ju e doni Allahu, atëherë më ndiqni mua, që Allahu do t’ju dojë dhe t’ju falë gjynahet! Allahu është Falës i Madh dhe Mëshirëplotë.”** (*Ali Imran 31*). Prova është pasimi i Muhamedit (salAllahu alejhi ue selem). Ndërsa, sot te shumica prej nesh dashuria ndaj Allahut thjeshtë është një pretendim, ende nuk është rrënjësor në zemra, ngaqë në to gjendet edhe dashuria ndaj

dunjasë dhe nefsit që dëshiron të mburret, apo pason tekat dhe epsheet, apo ka zili, apo garon me të tjerët në çështjet e kësaj bote, apo do që të lavdërohet, apo ka frikë nga ulja e pozitës nëse thotë të vërtetën etj. Kur dashuria ndaj Allahut në zemrat tona është e saktë, atëherë ato patjetër do të pastrohen prej këtyre gjërave që kanë zënë vend në to për shkak të plotësimit të dëshirave të nefsit, apo synimit për të na parë të tjerët, apo për shkak të turpit të paktë që kemi ndaj Allahut dhe përjetimit të dobët të mbikëqyrjes së Tij ndaj nesh.

Pejgamberi (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë: **“Kur Allahu e do dikë, e mbron prej dunjasë (të mos tundohet prej saj) siç e ruan ndokush të sëmurin prej ujit (se nëse i jep të pijë shumë mund të vdesë).”** Allahu e mbron dhe e ruan robin e Tij duke i dhënë nga dunjaja vetëm aq sa i mjafton, sepse Ai e di se nëse i jep shumë, kjo pastaj do ta dërgojë drejt shkatërrimit.

Dijetarët kanë ndarë dashurinë në pesë lloje:

» Dashuria ndaj Allahut, e cila është dashuri e adhurimit dhe madhërimit. Dhe si ta dish se e do Allahun? Këtë e kupton kur në zemrën tënde ke përmallim për takimin me Allahun, për ta parë në Xhenet, për t’u kënaqur me shikimin në Fytyrën e Tij dhe se je afër Tij, dëgjon Fjalët e Tij, gjen prehje dhe arrin kënaqësinë, mëshirën dhe butësinë e Tij në Xhenet. Kjo mirësi kaq sublime është kënaqësia më e madhe për banorët e Xhenetit. Allahu thotë: **“..kënaqësia prej Allahut është shpërblimi më i madh.”** (*Teube* 72). Përmes kësaj dashurie arrihet zgjerimi i kraharorit, prehja e syve,

ëmbëlsia e adhurimit, qetësia, freskia shpirtërore etj. Kështu jeton një jetë të lumtur, të gëzueshme, duke e përmendur Allahun, duke iu nënshtruar Atij, duke e lavdëruar dhe duke e falenderuar për të mirat e Tij.

Ai që e do Allahun, patjetër do të synojë të arrijë ndihmën e Tij, mbrojtjen e Tij, të qenët mik i dashur i Tij dhe do të synojë që Ai ta forcojë e t'i japë sukses. Ai që e do Allahun, do të gjejë te vetja e tij dëshirën e fortë për adhurimin ndaj Tij dhe do të dojë që të afrohet tek Ai përmes rrugëve e veprave ndryshme, gjithashtu do të ndiejë urrejtje dhe pakënaqësi ndaj çdo gjëje që Ai nuk e do. Ai që e do Allahun, do të ndiejë ngushti në gjoksin e tij dhe dhimbje nëse lirohet shumë në gjëra të lejuara (mubah), të cilat ia humbin kohën dhe nuk e afrojnë tek Allahu. Pejgamberi (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë: **“Allahu nuk e hedh të dashurin e Tij në Zjarr!”**

» Dashuria ndaj dikujt krahas dashurisë ndaj Allahut. Kjo është dashuri e shirkut, siç ndodh tek idhujtarët të cilët i duan idhujt e tyre apo të adhuruarit e tyre ashtu siç e duan Allahun apo dhe më shumë.

» Dashuria ndaj asaj që e do Allahu dhe i Dërguari i Tij, goftë fjalë, apo vepër, apo qëllim etj.

» Dashuria ndaj dikujt për hir të Allahut. Kjo është kur i do disa persona për hir të Tij ngaqë janë besimtarë të mirë (si: Pejgamberët, sahabët, besimtarët e tjerë), apo disa vende dhe kohë ngaqë i do Allahu, si: Ramazani, Meka, Medina).

» Dashuria natyrale, e cila gjendet në natyrën e njeriut, siç

është dashuria e prindit ndaj fëmijës dhe anasjelltas, apo ndërmjet bashkëshortëve, apo ndaj gjumit, apo ndaj ngrënies dhe pirjes etj.

Dija e dobishme

Kur besimi i kërkuesit të dijes është i saktë, ai vazhdimisht do të shikojë dijen me të cilën është pajisur: A është dije e dobishme (me të cilën vepron) apo jo. Kërkimi i dijes është adhurimi më i vlefshëm, pas përmbushjes së obligimeve (farzeve), siç kanë thënë dijetarët dhe imamët e fesë. Dija është ajo e cila na afron tek Allahu dhe dashuria e Tij dhe na mëson se si të pasojmë të Dërguarin (salAllahu alejhi ue selem). Dijetarët janë ata të cilët kanë trashëguar trashëgiminë e Pejgamberit (salAllahu alejhi ue selem) (diturinë fetare) dhe janë bartësit e fesë.

Allahu e ka urdhëruar Pejgamberin (salAllahu alejhi ue selem) të lutet: **“O Zoti im, më shto dijen!”** Nëse do të kishte diçka më të vlefshme sesa dija, atëherë do ta urdhëronte atë që t’ia kërkonte Allahut. Dija ka arritur këtë nivel të lartë, siç sqaruam, sepse ajo të afron tek Allahu.

Kërkuesi i dijes duhet të shikojë në dijen e tij se a është duke iu shtuar përmes saj adhurimi ndaj Allahut, kthimi tek Ai, modestia, përrulja, edukata dhe morali i mirë. Nëse gjen këto rezultate te vetja, të cilat dalin prej dijes, atëherë le t’i gëzohet kësaj, sepse kjo është shenjë se ajo dije që posedon është e dobishme. Mirëpo, nëse gjen të kundërtën: sheh se i është shtuar mburrja, ngurtësia në zemër, dëshira për të debatuar me të padijshmit apo dëshira që të konkurrojë dijetarët, apo dëshira për të arritur pozitë e famë, atëherë

kjo dije që posedon nuk është e dobishme, përkundrazi është e dëmshme.

Ibën Rexhebi (Allahu e mëshiroftë!) ka thënë: “*Dija e dobishme tregon për dy gjëra:*

1. *Udhëzon se si të adhurohet Allahu, çfarë do Ai dhe me çfarë është i kënaqur dhe se cilat janë ato gjëra që e zemërojnë Atë.*
2. *Udhëzon pronarin e saj të ikë prej dunjasë dhe gjërave të saj, e më e madhja prej tyre është dëshira për udhëheqësi, famë e lëvdata. Ai që ka dije të dobishme, nuk pretendon se ka dije dhe nuk mburret me të ndaj të tjerëve dhe nuk i akuzon të tjerët se janë të padijshëm, përveç nëse kundërshtojnë sunetin...”*

Hasan el Basriu (Allahu e mëshiroftë!) ka thënë: “*Dija është dy lloje:*

1. *Dija e gjuhës (vetëm me fjalë, pa përmirësim të zemrës).*
2. *Dija e zemrës (përmirësuese)- kjo është dija e dobishme.”*

Transmetohet se Pejgamberi (salAllahu alejhi ue selem) është lutur: “**O Allah, kërkoj mbrojtje tek Ti nga një dije që nuk bën dobi...”**

Të parët tanë të devotshëm (selefus-salih) flisnin pak, dhe kjo ka qenë për shkak të devotshmërisë ndaj Allahut. Ibën Abbasi (radijAllahu anhu) ka dëgjuar disa persona duke polemizuar në çështjet e fesë (duke ngritur zërin e duke fyer njëri-tjetrin) dhe u ka thënë atyre: “*A e dini se janë disa robër të Allahut të cilët frikërespekti ndaj Tij i ka bërë të qëndrojnë të heshtur?! Nuk heshtin ngaqë kanë ndonjë sëmundje apo janë memecë, madje ata janë shumë oratorë. Ata janë dijetarë të cilët kanë dije rreth ligjeve të Allahut, mirëpo kur kujtojnë*

madhështinë dhe madhërinë e Tij, atëherë mendjet e tyre humbasin, zemrat e tyre thyhen dhe gjuhët e tyre kyçen, ndërsa kur kthjellohen nga kjo gjendje, shpejtojnë në vepra të mira me të cilat dëshirojnë të arrijnë Kënaqësinë e Allahut. E megjithëkëtë, e konsiderojnë veten se janë të mangët (në adhurime)...” Disa nga selefi kanë thënë: “Ka pasur të atillë i cili kur është ulur në mesin e njerëzve, kanë menduar për të se është memecë, porse në të vërtetë ai ka qenë dijetar e besimtar i devotshëm.”

Njerëzit ndahen në dy kategori sa i përket kësaj pike: ose janë të kënaqur që Allahu e di se posedojnë dije, ose janë të kënaqur vetëm atëherë kur njerëzit e tjerë e dinë se ata posedojnë dije. Në kohën e sotshme, kur shumë njerëz janë prishur, besimtari duhet të mjaftohet e të jetë i kënaqur që Allahu e di se ai posedon dije. Ndërsa, kush nuk kënaqet veçse atëherë kur njihet i ditur në sytë e njerëzve, përfshihet te hadithi: **“Kush kërkon dije fetare të konkurrojë dijetarët, apo të debatojë me të padijshmit, apo të kthejë fytyrat e njerëzve kah vetja, ai do të jetë në Zjarrin e Xhehenemit!”** Hasan el Basriu ka thënë: *“Mos lejoni që hisja e ndokujt prej jush, në kërkimin e dijes, të jetë vetëm që të tjerët t’i thonë: “I ditur.”*

Në këtë kuptim përfshihet mospëlqimi i selefit (gjeneratave të para) për guximin, lakminë dhe shpejtimin që tregonte ndokush për të dhënë përgjigje (fetua), siç veprojnë shumë njerëz. AbduRrahman ibën ebi Lejla (Allahu e mëshiroftë!) ka thënë: *“Kam arritur 120 prej ensarëve (sahabëve). Nëse ndonjëri është pyetur për ndonjë çështje fetare, ka dëshiruar që vëllai i tij (musliman) të japë përgjigje e ai të mos e marrë*

këtë përgjegjësi. Në disa transmetime ka ardhur se njëri e ka dërguar pyetësin tek tjetri, e ky pastaj tek tjetri e me radhë, derisa është kthyer përsëri tek i pari.” Asnjëri nuk ka marrë guximin të japë përgjigje. Abdullah ibën Mesudi (radijAllahu anhu) ka thënë: “Ai i cili u jep përgjigje njerëzve për çdo gjë që e pyesin, është i çmendur.”

Ibën Rexhebi (Allahu e mëshiroftë!) kur ka përshkruar dietarin i cili është sprovuar me dijen e vet, ka thënë: “Nëse dietarët janë të shumtë në kohën e tij dhe përmenden si njerëz të dijes, ai ka dëshirë të përmendet bashkë me ta (emri i tij të jetë në atë listë). Nëse i arrin lajmi se ndokush prej tyre ka gabuar ndërsa ai ia ka qëlluar të vërtetës, gëzohet për gabimin e tjetrit. Nëse pyetet për diçka që nuk e di, e ka të vështirë të thotë: “Nuk e di”, andaj e ngarkon veten e mundohet që patjetër të nxjerrë një përgjigje. Nëse thotë një fjalë a mendim dhe pasohet prej të tjerëve dhe arrin pozitë, mirëpo pastaj e kupton se ka gabuar, i vjen vështirë të kthehet nga gabimi i tij në mënyrë që të mos bjerë pozita e tij në mesin e njerëzve. Ai zbukurohet me dije ashtu siç zbukurohen njerëzit me rroba të bukura. Mirëpo, njeriu nuk zbukurohet me dije përveçse duke vepruar me të.” Sufjan eth Theuri (Allahu e mëshiroftë!) ka thënë: “Ai njeri i cili dëshiron të pyetet nga të tjerët, nuk meriton të pyetet.”

Në këtë temë hyn edhe mospëlqimi që njeriu të ketë si synim famën në mesin e njerëzve përmes dijes (që posedon), apo zuhdit (heqjes dorë nga jeta e kësaj bote), apo fetarisë, apo përmes shfaqjes së veprave, thënieve (opinioneve) apo keramateve që i ndodhnin. Uehb ibën Munebihi i ka

shkruar Mekhulit (të dy nga selefët) duke i thënë: *“Ti vërtetë me dijen tënde të jashtme ke arritur pozitë të madhe në mesin e njerëzve, ndërsa me dijen tënde të brendshme kërko pozitë dhe afrim tek Allahu. Mirëpo, dije se, këto dy pozita e kundërshtojnë njëra-tjetrën.”*

Falënderimi ndaj Allahut

Kur besimi është i saktë, atëherë në zemrën e besimtarit do të vendoset falënderimi ndaj Allahut me zemër, duke pranuar se të gjitha mirësitë që posedon janë prej Tij dhe duke përjetuar kuptimin e Fjalës së Allahut: **“Çdo mirësi që keni, është nga Allahu.”** (*Nahl 53*). Çdo mirësi që posedon, qoftë frymëmarrje, apo forcë fizike, apo shikim, apo dëgjim, apo të folur, apo lëvizje, apo mundësi, apo mençuri, apo inteligjencë, apo ndërveprim, madje të gjitha ato që përfshin trupi, si: qeliza, nerva, gjaku, muskujt, të gjitha të tjerat që nuk i di apo i di, janë mirësi nga Allahu.

Këto mirësi, nuk i posedojnë vetëm besimtarët e devotshëm, por janë për të gjithë njerëzit dhe xhindët, qofshin besimtarë apo mosbesimtarë, qofshin të devotshëm apo mëkatarë, gjithashtu janë dhe për kafshët. Allahu thotë: **“Nëse do t’i numëronit mirësitë e Allahut, nuk do të mund t’i llogarisnit ato. Allahu është vërtet Falës dhe Mëshirëplotë.”** (*Nahl 18*).

Bekër Muzeni (Allahu e mëshiroftë!) duke folur për vlerën e mirësive që posedon njeriu, ka thënë: *“O biri i Ademit! Nëse dëshiron të dish vlerën e mirësive që t’i ka dhënë Allahu, vetëm mbylli sytë!”* Në një hadith, Pejgamberi (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë: **“Shikoni ata që janë më poshtë se ju**

e mos shikoni ata që janë më lartë se ju (në pasuri e mirësi), sepse në këtë mënyrë nuk do t'i nënçmoni të mirat e Allahut që ua ka dhënë.”

Dijetarët kanë sqaruar se falënderimi ndaj Allahut mbështetet mbi tri shtylla:

1. *Pranimi me gjuhë* – thënia me fjalë se mirësitë që posedon janë prej Allahut, t'ia atribuosh Atij, e jo vetes, apo dijes, apo mençurisë apo aftësisë tënde.
2. *Besimi e pranimi me zemër se Allahu t'i ka dhënë ato të mira.*
3. *Përdorimi dhe shfrytëzimi i mirësive në adhurime dhe vepra me të cilat Allahu është i kënaqur.*

Duhet të dimë se njeriu do të pyetet për mirësitë që Allahu ia ka dhënë, se a ka qenë falënderues dhe mirënjohës për to sa ka qenë në jetën e kësaj bote. Ai do ta marrë në llogari, Ditën e Gjykimit, se sa ka qenë falënderues. Allahu thotë: **“Pastaj, atë Ditë, do të pyeteni për kënaqësitë (e kësaj bote)!”** (*Tekathur 8*).

Prej shkaqeve të cilat e bëjnë njeriun të shkujdesur ndaj mirësive që posedon është dhe padituria rreth rëndësisë apo madhësisë së mirësive. I padituri nuk e llogarit si mirësi ajrin që thith, apo shëndetin që gëzon. Nëse Allahu i merr ndonjë gjë dhe ia kthen, në këtë rast e llogarit si mirësi për të cilën duhet të jetë falënderues. Kjo është nga padituria, sepse i tilli e kushtëzon falënderimin vetëm në rastin kur i merret e mira (shikimi apo të tjera) dhe i kthehet prapë. Ndërsa, mirësinë e shikimit ende pa u sprovuar, nuk e llogarit si mirësi për të cilën duhet ta falënderojë Allahun.

Pastaj, prej mirësive të cilat ne i harrojmë, apo ndaj të cilave tregohemi të shkujdesur e nuk i çojmë ndërmend, është se Allahu i di mëkatet dhe veprat tona të shëmtuara e të këqija që kemi bërë e që i bëjmë në fshehtësi, apo që ndodhen në zemra tona, porse na i mbulon ato. Nëse Allahu do të largonte këtë mbulesë, dhe ndonjëri nga njerëzit t'i shihte disa prej mëkateve dhe të këqijave që bëjmë, atëherë do të turpëroheshim. E si do të ishte rasti nëse do t'i zbulonte ato para të gjithë njerëzve?! Si të mos e falënderojmë Allahun për këtë mbulim të mirë e të bukur që na ka bërë për mëkatet dhe të këqijat tona?!

Dhe kur në zemrën e besimtarit vendoset realiteti i falënderimit (shukrit) ndaj Allahut, do të ndjejë se gjendet në mes të një mirësie dhe një mëkati. Për këtë mirësi duhet të falënderojë Allahun, ndërsa për mëkatin duhet të pendohet e të kërkojë falje tek Ai. Ka prej njerëzve të sëmurë e të sprovuar, ka të tjerë që bëjnë krime, ka të tjerë që dënohen e ndëshkohen etj. Andaj, ne duhet ta falënderojmë Allahun që na ka shpëtuar nga këto gjendje dhe gjendemi në rehati.

Gjëja më e dashur për të vdekurit është sikur Allahu t'i kthente në këtë jetë që të përmirësonin gabimet, të largoheshin prej mëkateve, të pendoheshin e të kërkonin falje, të shtonin adhurimet, mirëpo kjo është e paarritshme për ta, ndërsa ne që jemi të gjallë, duhet të jemi shumë falënderues sepse ne kemi mundësinë të pendohemi dhe të veprojmë vepra të mira.

Falënderimi ndaj Allahut është një domosdoshmëri fetare dhe një prej rezultateve madhështore, e cila tregon për besimin e saktë të besimtarit në raport me mirësitë e shumta e të llojllojshme që Ai ia ka dhënë.

**SHKAQET TË CILAT
DOBËSOJNË BESIMIN
DHE SINQERITETIN**

Vetëpëlqimi

Ka gjëra të cilat e dobësojnë besimin dhe sinqeritetin, dhe ato janë të shumta, si: vetëpëlqimi, syfaqësia, mendjemadhësia, t'i konsiderosh adhurimet si favor ndaj Allahut,¹⁰ lajkatimi në llogari të fesë, gënjeshtria, dëshira për pozitë në zemrat e njerëzve etj. Mirëpo, do të fokusohemi vetëm te dy të parat: *vetëpëlqimi dhe syfaqësia*.

Vetëpëlqimi është sëmundje shumë e rrezikshme për jetën e adhuruesve, kjo ngaqë adhurimi është nënshtimi me dashuri të plotë ndaj Allahut, dhe vetëpëlqimi e kundërshton këtë (të qenurit nevojtar për Atë), sepse vetëpëlqimi është të mendosh se ke hise/meritë në adhurimin që bën, apo kur këtë adhurim e sheh si favor ndaj Allahut dhe mburresh me të. Andaj, kur shejtani nuk mundet t'i tundojë besimtarët e mirë drejt mëkateve, depërton tek ta përmes një rruge shumë të fshehtë, e cila është brenda nefsit të tyre, që është vetëpëlqimi (kur personi e sheh veten të rëndësishëm apo të madh, apo ia atribuon të mirën vetvetes).

Musahibi (Allahu e mëshiroftë!) ka thënë: *“Vetëpëlqimi në fe është kur njeriu e lavdëron veten për atë që ka vepruar dhe për atë për të cilën ka njohuri, duke harruar mirësitë e Allahut në gjithë këtë (ngaqë dija e adhurimi që bën janë mirësi prej Tij).”*

Shejhul Islam ibën Tejmije (Allahu e mëshiroftë!) ka thënë:

¹⁰ Kjo është kur njeriu pret të shpërblehet patjetër prej Allahut për veprat që bën.

“Vetëpëlqimi është shoku i syfaqësisë (shkojnë bashkë), nga aspekti se syfaqësia (rijaja) është t’i bësh shirk Allahut me krijesa, ndërsa vetëpëlqimi është t’i bësh shirk Allahut me veten tënde. Ai që ka syfaqësi nuk e realizon fjalën e Allahut: “Vetëm Ty të adhurojmë”, ndërsa ai që ka vetëpëlqim nuk e realizon fjalën e Allahut: “vetëm prej Teje ndihmë kërkojmë”.

Ku është dallimi mes vetëpëlqimit dhe mendjemadhësisë? Vetëpëlqimi siç thamë është pëlqimi që personi ka ndaj vetvetes për veprat që bën dhe vetëlavdërimi duke harruar se ato janë mirësi e pastër prej Allahut (e nuk janë prej vetes së tij), mirëpo në këtë rast nuk ka mendjemadhësi ndaj të tjerëve. Ndërsa, mendjemadhësia është kur prej vetëpëlqimit kalon në një nivel tjetër: sheh veten se është më mirë sesa të tjerët dhe fillon t’i nënçmojë ata e t’i nënvlerësojë, i sheh më të ulët, dhe në këtë mënyrë ka vetëpëlqim dhe mendjemadhësi.

Pejgamberi (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë: **“Sikur të mos bënit mëkate, do t’iu rrethonte ajo që është më e rëndë sesa kjo, e që është vetëpëlqimi.”** Vetëpëlqimi qenka një rrezik shumë i madh. Në këtë kontekst Ibën Kajim (Allahu e mëshiroftë!) ka thënë: *“Sikur Allahu të mos caktonte që njerëzit të binin në mëkate, do të shkatërroheshin prej vetëpëlqimit.”* Ndërsa, ibën Xheuzi (Allahu e mëshiroftë!) ka thënë: *“Nefsi i njeriut nëse vazhdimisht do të ishte vigjilent duke mos rënë në mëkate, atëherë do të binte në atë që është më e rëndë sesa ajo të cilën e humbet për shkak të shkujdesjes, që është vetëpëlqimi. Dhe ka mundësi pastaj për shkak të dijes së madhe dhe veprave të tij të shumta, të pretendojë gjëra për veten (se kjo e ajo ka ardhur prej tij, se ai është meritë etj.).*

Fakti që Allahu e ka lënë nefsin e njeriut të vërtitet në pellgun e mëkatimit, kjo është më e mirë për të ngase kur të dalë në breg, realizon të qenët rob i nënshtruar ndaj Allahut (e kupton se është i dobët, ka nevojë që Ai ta ndihmojë e ta nxjerrë në breg, se pa ndihmën e Tij ai është i humbur).”

Disa prej selefit kanë thënë: “*Ka mundësi që njeriu të veprojë një mëkat dhe për shkak të tij të hyjë në xhenet dhe ka mundësi të veprojë një vepër të mirë dhe për shkak të saj të hyjë në xhehenem.*” Sqarim: Vepron mëkatën dhe pendohet e thyhet para Allahut (ndien nënshtrimin dhe nevojën për Zotin e Tij), i afrohet Atij (me adhurime), përpiqet shumë në kërkimin e faljes, dhe kështu e përfshin Kënaqësia e Allahut dhe hyn në xhenet. Ndërsa tjetri, e vepron veprën e mirë dhe e kap vetëpëlqimi (pastaj bëhet mendjemadh, arrogant, vetëmashtrohet), dhe kështu e përfshin zemërimi i Allahut dhe hyn në zjarr.

Ibën Hazmi (Allahu e mëshiroftë!) ka thënë: “*Nëse fillojnë të të pëlqejnë mendimet e tua, atëherë mendoji gabimet (në mendime) që ke bërë dhe mos i harro kurrë. Çdo mendim i yti i saktë, është dhuratë prej Allahut (këtë aftësi ta ka dhënë Ai). Mos e prano këtë mirësi të Tij duke vepruar një gjë që e zemëron Atë, ngase Ai mund të të sprovtojë me ndonjë sëmundje dhe të harrosh dijen që ke. Nëse fillon të të pëlqejë vetja ngaqë të tjerët të lavdërojnë, atëherë mendoje tjetrën: se si kundërshtarët të nënçmojnë.*”

Gazaliu (Allahu e mëshiroftë!) ka thënë: “*Të metat dhe dëmet e vetëpëlqimit janë të shumta sepse ai çon në mendjemadhësi, pastaj prej kësaj burojnë sëmundje të tjera të*

të shumta (të dukshme). Vetëpëlqimi bën që personi të harrojë mëkatet e tij (ngase i pëlqen vetja), ndërsa sa i përket adhurimit që bën, konsideron se po vepron diçka madhështore, andaj lavdërohet e mburret me të (e sheh si favor në raport me Allahun dhe harron se Ai i ka dhënë sukses dhe ia ka mundësuar t'i kryejë ato adhurime). Ai që ka vetëpëlqim mashtrohet me vetveten (pëlqen mendimet dhe veprat e tij), ndihet i sigurt ndaj dënimit të Allahut dhe mendon se është njeri me pozitë tek Ai. Pastaj ky vetëpëlqim e bën të lavdërojë veten e tij dhe ta pastrojë atë (flet me fjalë të larta për veten).”

Pejgamberi (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë: **“Janë tri gjëra (vese) shkatërruese: tekat që ndiqen, lakmia të cilës i bindesh dhe pëlqimi i vetes.”** *Hasen.* Hudhejfe ibën Jemani (radijAllahu anhu) ka thënë: *“I mjafton njeriut të quhet dijetar nëse ka frikë Allahun (ka khashje – frikë e bazuar në dituri) dhe i mjafton të quhet injorant nëse i pëlqen vetja e tij (veprat që bën).”*

Shkaqet e vetëpëlqimit

» Injoranca/padijenia për të drejtën e Allahut (e drejta e Tij është shumë e madhe dhe njeriu kurrë nuk mund ta plotësojë atë), mosmadhërimi ndaj Allahut ashtu siç e meriton Ai, dija e paktë ndaj Emrave dhe Cilësive të Tij dhe adhurimi i mangët ndaj Allahut përmes tyre.

» Shkujdesja ndaj realitetit të nefsit (ka pak dije për nefsin e tij, për të metat dhe sëmundjet e tij), neglizhenca duke mos e marrë vetveten në llogari dhe duke mos e mbikëqyrur atë.

» Lavdërimi i tepruar në prezencë, pa kritere fetare. Këto kritere janë: lavdërimi të mos jetë i tepërt, të jetë në gjëra të vërteta dhe lavdëruesi ta dijë se i lavdëruari nuk bie në sprovë (nuk fitnoset) nga ky lavdërim që ia bën (në mënyrë që të mos bjerë pastaj në vetëpëlqim).

» Shoqërimi me ata që kanë vetëpëlqim.

» Shikimi vetëm te mirësia, duke harruar Bamirësin, i Cili është Allahu – Ai që ia ka dhënë atë mirësi, **“Çdo mirësi që keni, është nga Allahu”**. (*Nahl 53*).

» Vetëmashtrimi në marrjen e përgjegjësive të mëdha pa arritur formimin e duhur fetar.

» Respektimi dhe nderimi i tepërt nga të tjerët.

» Të ndihet i madh dhe i rëndësishëm për shkak të prejardhjes fisnike.

Ilaçi i vetëpëlqimit

» Të dish se vetë ti, çdo gjë që ke dhe çdo gjë që rrjedh prej teje, është prej Allahut i Cili është Krijuesi dhe Dhuruesi i Madh dhe se Ai të ka mbuluar me mirësitë e Tij.

» Të dish se Allahu të ka mbuluar dhe begatuar me mirësinë e udhëzimit në Islam.

» Të dish se zemrat e njerëzve janë mes dy gishtave prej gishtërinjve të Allahut dhe Ai i rrotullon sipas dëshirës së Tij.

Rijaja dhe sum'a

Rijaja (syfaqësia) është kur njeriu vepron një vepër për ta parë njerëzit, që të arrijë pozitë tek ta. Ndërsa, *sum'a* është kur bën një vepër për të dëgjuar njerëzit për të, që ta lavdërojnë. Këto të dyja janë një portë përmes së cilës depërton shejtani te besimtari. Për këtë arsye, Pejgamberi (salAllahu alejhi ue selem) është frikësuar shumë prej rijas për sahabët e tij (ndonëse ata ishin brezi më i mirë pas Pejgamberëve). Ai ka thënë: **“A doni t’ju tregoj një gjë të cilës i frikësohem për ju më shumë sesa sprovës së Dexhalit?”** Kanë thënë: *“Gjithsesi.”* Dhe ka treguar: **“Shirku i fshehtë. Ngrihet njeriu të falë namazin dhe e zbukuron atë ngaqë dikush është duke e parë.”**

Qëllimi me syfaqësinë (rijan) është kur e shfaq veprën tënde te njerëzit, ose e bën direkt që ata ta shohin, ose indirekt. Dëshira që të tjerët të shohin atë që bën dhe të të lavdërojnë, kjo është një gjë që e kërkon shpirti i njeriut sepse përmes kësaj shpirti mundohet të shpëtojë prej vështirësisë së adhurimit. Prandaj sinqeriteti është shumë i rëndë ngase shpirti nuk ka hise në sinqeritet, por e gjithë vepra/adhurimi është vetëm për Allahun. Porse, ai që është i sinqertë mjaftohet se Allahu është duke e parë dhe nuk duhet të kthejë kokën kah krijesat.

Ibën Kudame (Allahu e mëshiroftë!) sjell llojet e rijas (në çështjet e fesë) duke thënë: *“Nganjëherë njeriu bën rija përmes trupit, kjo duke shfaqur zbehjen e fytyrës për t’ua bërë me dije të tjerëve se është lodhur dhe se po mundohet të bëjë adhurime të shumta dhe se ka frikë botën tjetër. Ngjashëm me*

këtë është kur e ul zërin e tij ngaqë është lodhur prej adhurimit të shumtë, apo mbyll sytë, apo shfaq tharjen e buzëve për të treguar se është agjërueshëm.

Pastaj kemi rijan me fjalë: kur këshillon të tjerët apo mëson hadithe dhe ethere përmendsh e ua përcjell të tjerëve, apo i mëson për të debatuar me të tjerët, duke u shfaqur me këtë te njerëzit se ka dije të madhe, apo lëviz buzët për të treguar se është duke bërë dhikër, apo shfaq zemërim për shkak të mëkateve që po ndodhin në mesin e njerëzve, apo zbukuron zërin gjatë këndimit të Kuranit për shkak të njerëzve etj.

Pastaj kemi rijan përmes pamjes: kur gjatë ecjes ul kokën për të treguar se është i nënshtruar ndaj Allahut, apo e lë shenjën e sexhdes në ballë, apo shkurton mëngët e rrobës për të treguar se është asket, apo i lë rrobat e papastra për të treguar se s'ka interes për të mirat e kësaj bote etj.

Pastaj kemi rijan përmes veprave: kur zgjat qëndrimin në këmbë në namaz, apo rukun e sexhden, paraqitet se ka përukje në namaz etj.

Pastaj kemi rijan përmes shoqërimit: kur viziton një dijetar apo një adhurues të madh (për të thënë të tjerët se e ka vizituar atë), apo kur ulet te dijetarët (për të thënë se ka shumë mësues dijetarë) etj.”

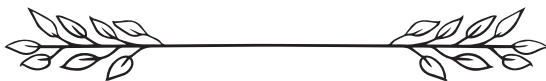
Kemi shembuj dhe situata të tjera të ndryshme të cilat janë shumë të fshehta, për shkak të të cilave njeriu bie në rija. Arsyeja e kësaj është se ai e lë nefsën e tij të ecë në ato gjëra tek të cilat ndihet rehat në raport me njerëzit. Prej tyre mund të përmendim: kur njeriu stërmundohet që të tjerët të shohin adhurimet e tij qoftë direkt apo indirekt, apo kur dëshiron që të tjerët t'i japin të parët selam, ta presin me

respekt e buzëqeshje, të jenë aktiv në përmbushjen e nevojave të tij, të jenë tolerantë kur kanë tregti/lidhje me të, por kur gjen të kundërtën e kësaj që dëshiron i vjen rëndë (sikur nefsi i tij kërkon që ata patjetër ta respektojnë ngaqë është adhurues) etj. Për këtë arsye, shohim se ata që kanë qenë adhurues të sinqertë, gjithmonë kanë pasur frikë prej rijas dhe janë munduar maksimalisht të fshehin veprat e tyre të mira prej syve të njerëzve, madje më shumë sesa që mëkatarët mundohen të fshehin mëkatet e tyre.

Kurdo që njeriu vëren te vetja se është duke bërë dallim mes veprave të cilat dëshiron t'i shohin njerëzit dhe veprave të cilat nuk dëshiron t'i shohin, edhe kjo është prej degëve të rijas. Ndërsa, ai që e fsheh veprën e bërë sinqerisht për Allahun, mirëpo më vonë Ai ua mundëson të tjerëve ta shohin/dinë atë dhe ai i gëzohet kësaj, kjo është e lavdëruar (nuk hyn te rijaja). Por, me këtë nuk është fjala që të gëzohet ngaqë të tjerët kuptuan për veprën e tij, apo ngaqë përmes kësaj tani ka arritur një pozitë tek ta (sepse këto janë gjëra të nënçmuara dhe bëjnë pjesë te rijaja). Është pyetur Pejgamberi (salAllahu alejhi ue selem) për një njeri që bën vepra të mira e pastaj të tjerët e lavdërojnë për këtë, dhe ka thënë: **“Ky është përgëzim i përshpejtuar për besimtarin (sa është në këtë botë)!”**

E nëse personit i pëlqen fakti që të tjerët t'i dinë veprat e mira që ka bërë dhe që ta respektojnë për këtë, kjo hyn te rijaja.

**SHKAQET QË
FORCOJNË BESIMIN**

Shkaqet që forcojnë besimin

Në vazhdim do të flasim për mjetet e edukimit imanor. Në fillim kemi folur se besimi shtohet me adhurime dhe pakësohet me mëkate. Sa më i plotë të jetë sinqeriteti dhe vërtetësia jonë gjatë adhurimeve dhe sa më shumë ta pasojmë sunetin, aq më shumë do të shtohet besimi ynë, do të na ngjallet zemra me bindje, do të shtohen njohuritë tona dhe kthimi tek Allahu. Gjithashtu do ta ndjejmë nevojën e madhe e të domosdoshme për Allahun, andaj do të kthehemi tek Ai me adhurime dhe pendim. Allahu thotë: **“Dhe jepu lajme të mira atyre që janë të kthyer tek Zoti i tyre...”**, pas kësaj përmend cilësitë e tyre: **“...atyre, zemrat e të cilëve frikësohen, kur përmendet Allahu, që (janë) të durueshëm për gjithçka që i godet, që falin namazet dhe që ndajnë nga ajo, që Ne ua kemi dhënë.”** (*Haxh 34-35*).

Atij që ka një gjendje të tillë, do t'i shtohet njohuria rreth vetes së tij (nësisht i cili është i padijshëm dhe i prirë për të keqën) dhe do të arrijë të kuptojë se nëse Allahu e lë t'i mbështetet vetes së tij, atëherë i është mbështetur një gjëje (nësisht të vet) të paaftë, që ka dëshira e teka, padrejtësi, mangësi, dobësi etj. Andaj, atij të cilit Allahu i ka dhënë sukses për vepra të mira, do të dijë se ky sukses është me ndihmën e Tij dhe se njeriu ka nevojë për Atë qoftë dhe për lëvizjen më të vogël.

Këto gjëra të cilat do t'i përmendim e që njëkohësisht mund të jenë edhe fryte (rezultate) që vilen nga pema e besimit, të cilën nëse besimtari e ujit me sinqeritet, devotshmëri dhe vepra të mira të zemrës, patjetër se ajo të do japë frytet e saj

të mira dhe atë (besimtarin) do ta përfshijnë mirësi nga çdo anë. Pejgamberi (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë: **“Besimi vjetërsohet në zemrat tuaja, siç vjetërsohet rroba. Prandaj, luteni Allahun që t’ua ripërtërijë besimin në zemrat tuaja!”**

Prej mjeteve që ndihmojnë në shtimin dhe forcimin e besimit janë:

∞ **Përmendja e Allahut dhe kthimi tek Ai**

Të gjitha fjalët, studimet, planifikimet, udhëzimet, mësimet, ligjëratat dhe të tjerat, duhet të jenë në funksion të përmendjes së Allahut, ato duhet të ngjallin zemrat tona dhe përmes tyre ne duhet të kuptojmë se qëllimi i krijimit tonë është adhurimi ndaj Atij. Qëllimi dhe thelbi i adhurimeve është kthimi tek Allahu me zemër, me përulje e nënshtrim, duke realizuar realitetin e të qenët rob i Tij.

Allahu ka ligjësuar dispozita, ka zbritur Libra dhe ka dërguar të Dërguar në mënyrë që zemrat (të reflektojnë e) të kthehen tek Ai. Allahu thotë: **“Ne nuk kemi nisur asnjë të dërguar para teje, që të mos i kemi shpallur se: “S’ka të adhuruar tjetër me meritë përveç Meje, andaj më adhuroni (vetëm) Mua!”** (*Enbija 25*).

Nga dobësia dhe mangësia në edukimin fetar (islam) është që ligjëratat, programet dhe mësimet të jepen e të merren vetëm teorikisht, sepse kështu zemrat tona nuk gjallërohen dhe sjelljet tona nuk ndryshojnë. *Shembull:* Zhvillohet një mësim rreth përgojimit dhe bartjes së fjalëve, përmenden ajetet e hadithet, shkaqet e shërimit dhe të tjera me radhë,

mirëpo kjo mbetet teorikisht dhe pas ligjëratës anashkalohej kjo temë duke rënë pikërisht në atë mëkat për të cilin u fol. Pra, patjetër duhet të kemi zbatim praktik të besimit. Mësimet që dëgjojmë dhe udhëzimet që marrim, duhet të kenë ndikim në sjelljen tonë. Ne duhet t'i lidhim zemrat tona për Allahun në mënyrë që të kemi frikë ndaj Tij dhe të ruhem nga rënia në mëkate.

∞ **Veprimi i veprave dhe programeve që na kujtojnë Allahun**

Duhet t'i kushtojmë kujdes gjërave dhe programeve praktike që na kujtojnë Allahun, të tilla si: vizita e varrezave, qëndrimi me njerëz të devotshëm, urdhërimi për të mirë dhe ndalimi nga e keqja, bamirësia ndaj të tjerëve në vazhdimësi, garimi në punë të mira dhe caktimi i planeve personale (falja e namazit të natës, agjërimi nafile gjatë javës, leximi i Kuranit çdo ditë, dhënia e lëmshës, bërja e dhikreve ditore, shërbimi ndaj familjes dhe të tjerëve etj.).

∞ **Ngritja e çështjes së shpërblimeve të Allahut**

Në mesin tonë, duhet të ngremë lartë temën e shpërblimeve të Allahut dhe të trajtojmë çështjen se pse njerëzit nuk shfaqin lakmi t'i arrijnë ato. Dhe kjo ndodh për arsye sepse, edhe pse lexojmë e dëgjojmë për adhurime të shumta e të lehta për të cilat Allahu ka përgatitur shpërblime madhështore, problemi është se për shkak të besimit të dobët dhe moslakmisë ndaj të mirës, këto adhurime neglizhohen në mesin e shumicës së muslimanëve, ndërkohë që të njëjtit i sheh duke u përpjekur shumë në arritjen e gjërave të dunjasë (pasurisë, kënaqësive, pozitës, lavdërimeve etj.).

Ne duhet patjetër t'ia kujtojmë njëri-tjetrit:

- Shpërblimet e Allahut dhe nevojën që kemi qoftë dhe për një vepër të vetme të mirë në Ditën e Gjykimit. Allahu thotë: **“(Kini frikë) ditën, kur çdokush do ta gjejë përpara atë që ka punuar mirë (sado që është e vogël) dhe atë që ka punuar keq, duke dëshiruar që midis tij dhe së keqes së tij, të ketë largësi të madhe.”** (*Ali Imran 31*).

- Mirësinë e shëndetit (ngase ka shumë njerëz të sëmurë apo të paralizuar), apo atë se si të vdekurit do të dëshironin të kishin mundësi të bënin vepra të shumta, por nuk mund të kthehen më në këtë botë, ndërkohë që ti (i gjallë dhe i shëndetshëm) ke mundësinë dhe shansin për të vepruar sa më shumë vepra të mira.

-Vigjilencën dhe përpjekjen e ithtarëve të së kotës të cilët sakrifikojnë kohën dhe dunjanë e tyre në promovimin e ideve të tyre. Ata bëjnë përpjekje të palodhshme në ndihmë të së kotës dhe bëjnë shpenzime të mëdha për të. Dhe muslimani duhet të krahasojë veten se ku është - çfarë po bën për fenë e tij. Ai duhet të angazhohet dhe të sakrifikojë më shumë sesa ata, qoftë prej vetes apo prej pasurisë që posedon, sepse ai në fakt është në të vërtetën. Allahu thotë: **“Nëse ndjeni dhembje prej luftës, edhe ata ndiejnë dhimbje ashtu si edhe ju. Mirëpo ju shpresoni prej Allahut atë që ata nuk e shpresojnë. Allahu është i Gjithëdijshtëm dhe i Urtë.”** (*Nisa 104*).

Tani do të përmendim disa adhurime të lehta por që kanë shpërblime të mëdha, kjo duke u bazuar te Fjala e Allahut: **“...kush ka bërë ndonjë të mirë, qoftë sa një thërrmijë, do ta**

shohë atë, e kush ka bërë ndonjë të keqe, qoftë sa një thërrmijë, do ta shohë atë.” (Zelzele 7-8).

» Katër fjalët: *SubhanAllah, elhamdulillah, la ilahe ilAllah dhe Allahu ekber*. Pejgamberi (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë: “**Të them: SubhanAllah, elhamdulillah, la ilahe ilAllah dhe Allahu ekber, kjo është më e dashur për mua sesa tërë dunjaja me të mirat e saj.**”

» Fjala *SubhanAllahi ue bihamdihi*. Pejgamberi (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë: “**Kush thotë: “SubhanAllahi ue bihamdihi”, i mbillet një palmë/pemë në xhenet.**”

» *Falja e dy rekateve (me përqendrim)*.

Pejgamberi (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë: “**Kush merr abdes siç mora unë tani dhe fal dy rekate gjatë të cilave nuk i flet vetes (por është i përqendruar), do t’i falen të gjitha mëkatet e kaluara.**”

» *Thënia e dhikrit të tregut*. Pejgamberi (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë: “**Kush hyn në treg dhe thotë: “Nuk ka të adhuruar tjetër meritë përveç Allahut i Cili është i Vetëm dhe nuk ka ortak. Atij i takon i gjithë Sundimi dhe Lavdia. Ai jep jetë dhe vdekje. Ai është i Gjalli që nuk vdes kurrë. Në Dorën e tij është e gjithë mirësia dhe Ai është i Plotfuqishëm për çdo gjë”, do t’i shkruhen një milion shpërblime, do t’i fshihen një milion të këqija dhe do të ngritët për një milion shkallë (në xhenet).**”

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، يُحْيِي وَيُمِيتُ، وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ، بِيَدِهِ الْخَيْرُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ¹¹

¹¹ La ilahe il-Allah-lahu wahdehu la sherike leh. Le hul Mulku we lehul Hamdu, juhji we jumit, we huve hajjun la jemut. Bijedihil khajr. We huwe ale kul-li shejin kadir.

» *Ndihma ndaj vejushave dhe jetimëve.* Pejgamberi (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë: **“Ai që ndihmon vejushat dhe jetimët, është sikur ai i cili vazhdimisht falet dhe agjëron (nafile).”**

» *Dhënia lëmoshë përmes trupit (anës fizike).* Pejgamberi (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë: **“Kush jep lëmoshë nga trupi i tij (ndihmon të tjerët me trupin e tij), Allahu i jep nga shpërblimet e Tij për aq sa ka dhënë.”**

» *Vizita e të sëmurit.* Pejgamberi (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë: **“Kush viziton një të sëmurë, vazhdon duke vjelë frutat e xhenetit derisa të largohet (prej vizitës).”** Është sikur të jetë në xhenet duke vjelë prej frutave të tij.

» *Veprimi i disa veprave në ditën e Xhuma,* siç ka thënë Pejgamberi (salAllahu alejhi ue selem): **“Kush pastrohet në ditën e xhuma dhe shkon herët në xhami duke ecur dhe afrohet tek imami, e dëgjon me vëmendje dhe nuk luan gjatë hytbes, atëherë për çdo hap që hedh për të shkuar në xhuma, do t'i shkruhet shpërblimi i një viti agjërim dhe namaz nate.”**

» *Pastrimi i zemrës nga tri gjëra.* Pejgamberi (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë: **“Kush vdes në këtë botë duke qenë i pastër nga tri vese: mendjemadhësia, borxhi dhe përvetësimi i pasurisë në mënyrë të ndaluar, do të hyjë në xhenet.”**

» *Shkuarja në xhami për të falur namazin.* Pejgamberi (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë: **“Kush ecën (shkon)¹² në xhami për të falur një namaz me xhemat, atij i shkruhet**

¹² Qëllimi është: Kush ec prej xhamisë në shtëpi për të falë namazin vullnetar, apo kush ec prej shtëpisë në xhami për të falë një namaz vullnetar për të cilin ligësohet falja me xhemat, si: namazi për rënien e shiut etj.

(shpërblimi) sikur të kryejë një haxh, ndërsa kush ecën (shkon) për të falur një namaz vullnetar, i shkruhet (shpërblimi) sikur të kryejë një umre.”

» *Falja e namazit në xhaminë Kuba.* Pejgamberi (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë: “**Kush merr abdes në shtëpinë e tij dhe shkon në xhaminë Kuba për t’u falur, do t’i shkruhet shpërblimi sikur të kryejë një umre.**”

» *Falja e namazit sunet të drekës.* Pejgamberi (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë: “**Kush i kushton kujdes faljes së katër rekateve para namazit të drekës dhe katër rekateve pas saj, Allahu do t’ia ndalojë hyrjen në zjarrin e Xhehenemit.**”

» *Mësimi përmendsh i dhjetë ajeteve të para të sures el Kehf.* Pejgamberi (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë: “**Kush mëson përmendsh dhjetë ajetet e para të sures Kehf, Allahu do ta mbrojë prej sprovës së Dexhalit.**”

» *Vdekja duke qenë agjërueshëm.* Pejgamberi (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë: “**Kujt i mbyllet jeta duke qenë agjërueshëm, do të hyjë në Xhenet.**”

» *Orientimi i të tjerëve në vepra të mira.* Pejgamberi (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë: “**Kush orienton të tjerët në një vepër të mirë, ka shpërblimin e vepruesit të saj.**”

» *Mbrojtja e nderit të vëllait musliman.* Pejgamberi (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë: “**Kush mbron nderin e vëllait të tij kur të tjerët e përgojnë në mosprezencë të tij, Allahu ia ka bërë detyrë Vetes që ta lirojë nga zjarri i Xhehenemit.**”

» *Dërgimi i salavateve.* Pejgamberi (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë: **“Kushdo që dërgon salavat për mua një herë, në prezencën e të cilit përmendet emri im, Allahu do të dërgojë mbi të dhjetë herë.”**¹³

» *Mëshira ndaj të tjerëve.* Pejgamberi (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë: **“Kush tregohet i mëshirshëm qoftë dhe ndaj një zogu, Allahu do ta mëshirojë në Ditën e Gjykimit.”**

» *Largimi i pengesave.* Pejgamberi (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë: **“Kush largon një gur nga rruga në të cilën ecin njerëzit, Allahu ia shkruan një vepër të mirë. E kujt i shkruhet një vepër e mirë, do të hyjë në Xhenet.”**

» *Falja e namazit të jacisë me xhemat.* Pejgamberi (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë: **“Kush fal namazin e jacisë me xhemat në xhami, atij i shkruhet sikur ka falur gjysmën e natës namaz. Kush e fal namazin e sabahut me xhemat në xhami, i shkruhet sikur ka falur tërë natën namaz.”** Dhe vepra të tjera të shumta.

∞ **Shembulli apo modeli**

Edukimi përmes shembullit është një nga mjetet më madhore dhe më të rëndësishme që ndikon dhe mbjell në zemrat e njerëzve kuptimet, virtytet dhe veprat e mira. Nga urtësia e Allahut është se Ai të gjithë Pejgamberët i ka dërguar nga gjiri i popujve të tyre, që të jetojnë në mesin e tyre dhe të ndikohen prej tyre (Pejgamberëve). Ai thotë: **“Në të Dërguarin e Allahut ka një shembull të mrekullueshëm për atë, që shpreson tek Allahu dhe Dita e Fundit dhe e përmend**

¹³ Allahu e përmend dhe e lavdëron tek engjëjt.

shumë Allahun.” (*Ahzab 21*).

Ne kemi shumë nevojë për shembuj besimtarësh tek të cilët shfaqen gjurmët e besimit, sinqeritetit dhe bindjes, edukata e dijes dhe stolisja me moral të mirë (heshtja, urtësia, bamirësia, thjeshtësia, qëndrimi larg tekave etj.).

Po ashtu kemi nevojë për shembuj të njerëzve zemrat e të cilëve janë të lidhura për botën tjetër dhe vazhdimisht e përmendin atë. Allahu tregon për disa Pejgamberë: **“Ne u dhuruam atyre një virtyt të veçantë, që ta kenë gjithmonë në mend botën e ardhshme”** (*Sad 46*).

Kemi nevojë për shembuj të cilët kanë qëndrime të sinqerta, thonë të vërtetën¹⁴ (për të ngjallur optimizëm tek umeti, tek të cilët ka zënë vend dobësia dhe i ka mbuluar dashuria ndaj kësaj jete dhe urrejtja ndaj vdekjes) dhe i japin përparësi kënaqësisë së Allahut ndaj çdokujt tjetër.

Kemi nevojë gjithashtu për shembuj besimtarësh të cilët gjallërojnë kohën e tyre duke e shpenzuar në shërbim të fesë së Allahut, të cilët janë vazhdimisht në lëvizje dhe kurrë nuk ndalen, duke transmetuar të mirën tek të tjerët. Ai që ka besim të saktë, nuk lodhet, nuk ngopet dhe nuk mërzhitet nga thirrja për tek Allahu, dhënia e këshillave ndaj të tjerëve dhe orientimi i tyre kah e mira. Allahu thotë: **“Nxitoni drejt faljes së gjynaheve nga Zoti juaj dhe Xhenetit, hapësira e të cilit është sa qiejt e Toka dhe që është përgatitur për të devotshmit...”** (*Ali Imran 133*).

¹⁴ E thonë haptazi me urtësi fetare.

∞ **Largimi nga gjërat që ngurtësojnë zemrën**

Mjeti tjetër përmes të cilit edukohemi në besimin tonë, është qëndrimi larg gjërave që ngurtësojnë zemrën, sjellin shkujdesjen dhe na largojnë prej asaj jete të cilën duhet ta jetojë besimtari. Besimtarët e sinqertë nuk përmbyllin rrugëtimin e tyre derisa të hyjnë në Xhenet me vullnetin e Allahut, ndërsa në jetën e kësaj bote ata i përvishen punës dhe nuk preokupohen përveçse për botën tjetër (të arrijnë kënaqësinë e të Gjithmëshirshmit). Prandaj, rrugëtimi dhe përpjekja e tyre nuk ndalet kurrë dhe zemrat e tyre janë të lidhura vazhdimisht me Allahun dhe me botën tjetër.

Te besimtarët e sinqertë nuk ka vend të folurit e shumtë, apo lojërat dhe të qeshurat, apo humbja e kohës duke kritikuar të tjerët, duke përqeshur, duke bërë humor e tallje, apo humbja e kohës në takime të padobishme, apo shëtitje e pikniqe të ndryshme të cilat ngurtësojnë zemrat dhe ku dominon relaksimi i tepruar (takime të atilla të cilat për nga natyra e tyre qëndrojnë larg brengës për muslimanët e tjerë apo për mëkatarët ndaj të cilëve e kanë për detyrë këshillimin dhe udhëzimin kah e vërteta) etj.

Ibën Kajim përmend tri sëmundje që ka vëllazëria në Islam në takimet ndërmjet vete:

1. Përzierja dhe takimet e shpeshta pa qenë kjo e nevojshme.
2. Takimi për të kaluar kohë me njëri-tjetrin duke munguar qëllimi parësor që është brenga e Islamit.
3. Zbukurimi i fjalëve pa këshilluar njëri-tjetrin kah e mira.

Besimtari i sinqertë duhet t'ia caktojë vetvetes një mision në këtë jetë, që është: shërbimi ndaj fesë aq sa ka mundësi, dhe në këtë mënyrë do t'i gjallërohet zemra dhe shpirti i tij dhe do të ndiejë dhimbje për gjendjen e muslimanëve. Në këtë mënyrë, do të përjetojë ndjesinë se thirrja për tek Allahu është përgjegjësi dhe obligim i çdokujt, e jo vetëm i një grupi të njerëzve (ndërkohë që të tjerët të hanë, të flenë, të kënaqen, duke u liruar prej kësaj përgjegjësie). Urdhërimi për të mirë dhe ndalimi nga e keqja është obligim kolektiv (nëse askush nuk e kryen këtë obligim atëherë gjynahu i përfshin të gjithë). Ky obligim është shumë i madh, ngase Allahu zemërohet kur shkelen ndalesat e Tij, prandaj ne duhet të kemi kujdes nga zemërimi i Tij dhe duhet të ruhem i prej ndjesisë se e kemi arritur plotësinë e vetës sonë si besimtarë dhe nuk kemi përgjegjësi ndaj të tjerëve. Kjo plotësi e tillë është false dhe është prej gjërave që shejtani ia zbukuron njeriut.

Ka prej besimtarëve që kanë punuar shumë për këtë fe, por më vonë i ka goditur sëmundja e shkujdesjes, siç thamë, duke humbur kohën, duke udhëtuar e duke shëtitur dhe gradualisht janë thelluar në sëmundjet e shoqërisë që u përmenden më lartë (tek thënia e ibën Kajimit). Tek ta është dobësuar besimi, u është rënduar adhurimi dhe kanë lëshuar gjuhët e tyre në mëkate (përgojim, bartje të fjalëve, tallje etj.). Kandili i besimit gati sa nuk është fikur në zemrat e tyre. Preokupimi kryesor i tyre është bërë thjeshtë takimi me njëri-tjetrin pa punuar për Islamin dhe pa e marr veten në llogari për humbjen e kohës dhe për shkujdesjen e zemrave të tyre (që nuk e kanë frikë Allahun). Andaj, ne duhet ta lusim Allahun (siç ka ardhur në hadith) që të na ruajë nga

shkujdesja dhe mangësia pasi kemi vepruar vepra të mira, nga vdekja e zemrave pasi ishin të gjalla dhe nga gjërat e kota e të padobishme pasi kemi qenë aktiv.

Ata të cilët konsiderohen të shkujdesurit më të mëdhenj janë ata të cilët janë kapluar nga shkujdesja ndërkohë që nuk e vërejnë këtë (te vetja e tyre). Ata kanë shtuar të këqijat dhe kanë pakësuar të mirat, ndërkohë që vazhdojnë të ndihen të sigurt, të qeshin e të dëfrehen. Hasan el Basriu (Allahu e mëshiroftë!) ka thënë: *“Është e çuditshme me atë njeri i cili edhe pse qëndron mes Xhenetit e Xhehenemit (nuk dihet se ku do të përfundojë), vazhdon në shkujdesje dhe lojë.”* Disa nga selefi kanë thënë: *“Është detyrë për besimtarin t'i ketë brengë pesë gjëra: A i është pranuar adhurimi, a i janë falur mëkatet, ku do të përfundojë (në Xhenet apo në Xhehenem), çfarë ka vepruar për Allahun në ditët e kaluara dhe çfarë do të ndodhë me të në ditët e ardhshme dhe a është Allahu i kënaqur me të apo i zemëruar.”*

Besimtari, pas ndihmës të cilën e kërkon prej Allahut, gjithashtu duhet të afrohet me besimtarët të cilët janë ndihmesë për të në kryerjen e veprave të mira, në braktisjen e mëkateve dhe në dashurinë ndaj të varfërve. Ai e ka për detyrë të vizitojë atë person i cili ia kujton Allahun, e zgjon prej shkujdesjes, e bën të qajë me këshillat që ia jep, ia tregon të metat/gabimet që ka, e drejton kah shkaqet e forcimit të besimit dhe ambicieve, e këshillon të japë e të sakrifikojë për fenë e Allahut dhe e orienton për te dija e dobishme e cila shton frikën ndaj Tij (devotshmërinë).

Po ashtu, duhet të përpiqet fortë në madhërimin dhe

zbatimin e urdhrave të Allahut dhe të mundohet të praktikojë çdo synet që dëgjon si dhe të shtojë dhikrin dhe istigfarin, sepse këto të dyja janë kurë që ndikojnë direkt në gjallërimin e zemrës dhe në largimin e brengave që lidhen me dunjanë.¹⁵

∞ **Shpejtimi për në vepra të mira**

Nëse të vjen mundësia të bësh vepra të mira, atëherë mos e zvarrit kryerjen e tyre, mirëpo shpejto drejt tyre në mënyrë që të jesh gjithmonë në garë me të tjerët në kryerjen e tyre.¹⁶ Veprat e mira zgjerojnë kraharorin e besimtarit që të shtojë sa më shumë prej tyre. Njeriu siç jeton ashtu dhe do të vdesë. Dhe nëse vdes në këtë gjendje, duke gjallëruar kohën me adhurime të cilat afrojnë tek Allahu, po kështu do të ringjallet.

Besimtari duhet të ketë kujdes nga dembelia, plogështia, bindja ndaj nefsit dhe relaksimi i tepërt, sepse nëse dembelia e shoqëron atë, atëherë do ta dërgojë në braktisjen e adhurimeve dhe do t'ia bëjë të rëndë të punuarit në rrugën e Allahut. Dobësia vjen gradualisht, nuk vjen përnjëherë. Ajo gradualisht e tërheq njeriun kah tekat dhe dëshirat e tij dhe kah moslakmia ndaj shpërblime dhe veprave të mira.

Kur njeriu ka dembeli, do t'i bëhet shok i pandarë zvarritja e veprave të mira, dhe kështu si pasojë do të vështrojë ata që

¹⁵ Për të pasur ndikim në zemrën tënde këto dy adhurime (dhikri dhe istigfari), duhet të bëhen me zemër dhe me gjuhë; të ndjesh me zemër madhërinë e Allahut dhe të meditosh në kuptimet e asaj që thua duke shpresuar shpërblimin e madh për bërjen e dhikrit.

¹⁶ E nëse ndodh të sëmuret apo të udhëtojë (dhe s'mund t'i veprojë), atëherë i vazhdojnë shpërblimet e atyre veprave të mira. Por, nëse nuk është i tillë, atëherë ato vepra e forcojnë zemrën e tij dhe ambiciet për vepra të tjera të mira.

janë më poshtë tij në bërjen e veprave të mira. Në këtë mënyrë vazhdon derisa t'i vijë i vështirë çdo adhurim. Kjo është privim nga sukcesi që jep Allahu. Ne duhet të mendojmë për veten tonë, se sa shumë jemi privuar prej dyerve të të mirave për shkak të dembelisë, apo sa shumë dije e dobishme na ka ikur pa përfituar prej saj duke mos i gjallëruar kohët tona me zbatimin e saj, apo sa shumë namaze na kanë humbur dhe sa vepra të mira i kemi neglizhuar duke na ikur shpërblimi i tyre.

Përtacia apo dembelia është cilësi e hipokritëve. Allahu thotë: **“Kur ata ngrihen për namaz, ngrihen me përtesë...”** (*Nisa 142*). Përtacia është rrugë që dërgon në xhehenem. Për këtë arsye, Pejgamberi (salAllahu alejhi ue selem) ka kërkuar mbrojtje nga ajo, siç gjejmë në një hadith në të cilin tregohet se është lutur: **“O Allah, kërkoj mbrojtje tek Ti nga paaftësia dhe përtacia!”**

Përtacia ashtu siç dobëson besimin, po ashtu ta humbet jetën e kësaj bote, sepse ai që është prekur nga ajo, nuk arrin të ketë sukses në asnjë prej projekteve që kanë të bëjnë me jetën e kësaj bote.

Kur besimi është i saktë te personi, ai patjetër do të ndjejë përgjegjësi dhe do ta marrë veten në llogari për kalimin e kohës, për produktivitetin, për gjurmët që lë, për mendimet e tij etj. Ai vazhdimisht do ta marrë veten në llogari për mënyrën se si i kalon ditët e tij.

Muslimani i zgjuar dhe vigjilent, në raport me të mirat e kësaj bote dhe të botës tjetrës, është serioz e i vendosur dhe është i preokupuar në përmbushjen e premtimeve të tij,

sepse ai e di se jeta është shumë e shkurtër. Nëse nuk investon në atë pak kohë të jetës së kësaj bote, atëherë do të dështojë. Allahu thotë për jobesimtarët: “(A tyre do t’u thuhet): “Vallë, a nuk jua zgjatëm jetën aq sa të mund të mendohej ai që donte të kujtonte (Allahun)?” (Fatir 37). Ndërsa, Pejgamberi salAllahu alejhi ue selem ka thënë: “Nuk do të lëvizin këmbët e njeriut në Ditën e Gjykimit derisa të pyetet për katër gjëra”, prej tyre: “për jetën e tij se si e ka kaluar”. Andaj, besimtari duhet të investojë në jetën e tij dhe të përfitojë dobi në të. Por, kjo nuk arrihet me iluzione, fantazira, fjalë të shumta e takime të kota, mirëpo arrihet me punë serioze, edhe nëse është e paktë, **“Veprat më të mira tek Allahu janë ato të vazhdueshmet, edhe nëse janë të pakta.”**

Pastaj, gjithashtu duhet të dimë se jeta që na ka dhënë Allahu, forca që kemi dhe mundësia për të bërë vepra të mira, nuk përsëriten (kemi vetëm një jetë - provim). Andaj, deri kur me zvarritje të veprave të mira duke thënë: “Ka kohë!”? Për besimtarin, mjafton vdekja si këshillues dhe qortues.

∞Ruajtja nga mëkatet

Besimtari duhet të ruhet nga mëkatet, edhe nëse është fjala për një mëkat të vetëm e të vogël, për arsye sepse mëkati pakëson besimin, e sëmurë zemrën, ia hap portat shejtanit në zemrën e tij, dobëson vendosmërinë, sjell shkujdesjen dhe nxit epshin. Mëkati e privon njeriun nga furnizimi i Allahut dhe ia largon bukurinë nga fytyra. Para të gjitha këtyre, mëkatimi është mosbindje ndaj Allahut dhe nënshtrim ndaj

shejtanit. Mëkati është shkak që te njeriu të depërtojnë edhe mëkatet e tjera, ngase nëse vepron një mëkat e nuk pendohet, atëherë mëkatet tërheqin njëra-tjetrën dhe ai vazhdon të bie në to.

Mëkati tradhton njeriun në kohën kur ka nevojë më së shumti për ta ndihmuar Allahu. Ai është shenjë e dështimit për besimtarin dhe është derë përmes së cilës depërton shejtani në zemrën e tij. Mëkatet janë paralajmëruese të rreziqeve dhe pasojave, qoftë për njerëzit apo për vendin ku jetojnë mëkatarët (shumë perandori janë rrëzuar edhe pse kanë pasur pushtet në tokë, e gjithë kjo për shkak të mëkateve). Ky është ligj i Allahut, i Cili thotë: **“Ne të gjithë i dënuam për gjynahun e vet: disave u dërguam furtunë, disa syresh i goditi një zë i tmerrshëm, disa prej tyre i gëlltiti toka dhe të tjerët i përmbyti uji. Allahu nuk u bëri atyre padrejtësi, por ata i bënë padrejtësi vetvetes.”** (*Ankebut 40*).

Mjafton të mendojmë se sa shumë ndikon një mëkat i vetëm. Por, si do të ishte gjendja nëse janë shumë mëkate dhe fillohet të bëhen të njohura në mesin e muslimanëve, derisa shkujdesja të dominojë zemrat e të harrohet dënimi i Allahut?! Pejgamberi salAllahu alejhi ue sem ka thënë: **“Kur njeriu vepron një mëkat, në zemrën e tij vendoset një pikë e zezë. Nëse heq dorë prej tij, kërkon falje dhe pendohet, ajo i largohet. Por, nëse vepron një mëkat tjetër, i shtohet një pikë tjetër derisa mëkatet t’ia mbulojnë zemrën, dhe kjo është ajo që është përmendur në ajet: “veprat e tyre (të këqija) ua kanë mbuluar zemrat”.** (*Mutafifinë 14*).

Iben Kajim (Allahu e mëshiroftë!) ka thënë: *“Adhurimi është*

kështjella më madhështore në të cilën strehohet besimtari (është fortësia që e mbron). Ai që hyn në të, është prej të sigurtëve nga pasojat dhe dënimet e kësaj bote dhe të botës tjetër. Kush ikën prej saj, atë do ta rrethojnë frikërat nga të gjitha anët. Kush i bindet Allahut dhe e adhuron Atë, për të frika shndërrohet në siguri, ndërsa kush bën mëkate, do të fillojë të ketë frikë edhe nga gjërat prej të cilave ka qenë i sigurt... Kush ka frikë Allahun, Ai i jep siguri nga çdo gjë, ndërsa kush nuk i frikësohet Atij, Ai e bën të ketë frikë nga çdo gjë.”

∞ **Adhurimet e fshehta**

Nëse besimtari i fsheh nga sytë e njerëzve adhurimet e tij, të cilat ia kushton Allahut, dhe i bën me zemër të pranishme, atëherë ato do t’ia shtojnë besimin e do t’ia gjallërojnë jetën dhe do të arrijë të shijojë ëmbëlsinë e adhurimit. Nëse njeriu është i vazhdueshëm në to (dhe kjo kërkon mund sepse nefsi në fillim e ka të rëndë t’i bëjë ato, mirëpo kjo arrihet duke duruar dhe duke shpresuar në shpërblim dhe duke bërë përpjekje të palodhshme), atëherë do të mësohet me to dhe do të gjejë qetësinë e zemrës dhe rehatinë e shpirtit.

Me adhurim nuk është për qëllim vetëm falja e namazit, por çdo adhurim me të cilin afrohesh tek Allahu.

Selefi ka preferuar që njeriu të ketë një adhurim të fshehtë mes tij dhe Allahut, për të cilin nuk di askush (madje as familja e tij). Ata kanë thënë: “*Një nga shenjat e besimtarit të sinqertë është se ai përpiqet që veprat e tij të mos i shohë askush, edhe nëse janë të vogla sa një grimcë.*” Këtu përjashtohen veprat të cilat janë obligim të shfaqen dhe të

cilat duhet të veprohen në mesin e të tjerëve, si: haxhi, namazi me xhemat, apo rastet kur publikohet vepra për të qenë shembull/model për të tjerët, apo për të ngjallë një sunet. Allahu thotë: **“Ata që japin nga pasuria e tyre natën dhe ditën, fshehurazi dhe haptazi, do të kenë shpërblim te Zoti i tyre; ata nuk do të kenë pse të frikësohen apo pikëllohen.”** (Bekare 274).

Lajmet që na kanë mbërritur në lidhje me besimtarët e sinqertë të cilët kanë fshehur veprat e tyre, janë të shumta. Atyre u ka mjaftuar se Allahu është duke i parë dhe nuk i kanë dëshiruar shikimet e njerëzve. Ibën Xheuzi (Allahu e mëshiroftë!) thotë: *“Sa të paktë janë ata të cilët kryejnë një vepër për Allahun sinqerisht. Kjo sepse shumica dëshirojnë që veprat e tyre të shihen (të bëhen publike).”* Imam Ahmedi (Allahu e mëshiroftë!) ka porositur djalin e tij me këto fjalë: *“O biri im, bëje nijet të mirën (hajrin), se kështu do të jesh gjithmonë në mirësi!”* Jahja ibën Kethiri (Allahu e mëshiroftë!) ka thënë: *“Mësojeni nijetin (se si ta përdorni), ngase kjo është më e fuqishme sesa vepra!”*

Me nijet arrin shpërblime më të mëdha sesa me vepra. Është pyetur Hamdun el Kasari (Allahu e mëshiroftë!) se pse fjalët e selefët kanë qenë më të dobishme (më me ndikim) sesa fjalët tona dhe ka thënë: *“Ata kanë folur për të lartësuar Islamit, për të shpëtuar njerëzit nga devijimi dhe për të arritur të kënaqësinë e të Gjithmëshirshmit, ndërsa ne flasim për të lartësuar veten tonë dhe kemi synim dunjanë dhe kënaqësinë e njerëzve.”* Hasan el Basriu (Allahu e mëshiroftë!) ka thënë: *“Kur selefët ishin në mexhlis, ndodhte që ndokujt t'i vinte loti për hir të Allahut, por ai e ndalte atë, e nëse nuk arrinte ta*

ndalte, ngrihej prej aty (e fshihte këtë vepër prej njerëzve)."

Transmetohet se banorët e Medinës nuk e dinin se nga u vinte ushqimi, gjatë natës dikush u shpërndante lëmshë banorëve të varfër, mirëpo kur vdiq Ali ibën Husejni (nipi i Aliut) u ndërpre kjo lëmshë dhe e kuptuan se kush ua shpërndante atë natën. Kur njerëzit pastruan xhenazen e tij, panë shenjat e lidhëseve të çantës (torbës) me të cilën ai bartte ushqimin për ta shpërndarë deri tek ta.

Imam Ahmedi ka thënë për Abdullah ibën Mubarekun:

"Allahu e ka ngritur për shkak të një veprë të fshehtë që ka bërë." Muhamed ibën Uasi ka thënë: *"Kishte nga selefi i cili qante njëzet vite për hir të Allahut ndërkohë që gruaja e tij, e cila ishte me të, nuk e dinte këtë."* Imam Shafiu (Allahu e mëshiroftë!) ka thënë: *"Do doja që të gjithë dijen që kam, ta dinin njerëzit dhe asgjë nga ajo të mos më atribuohet mua (të mos thonë "Ka thënë imam Shafiu")."* Kjo ndodh kur njeriu ka zemër të pastër - dijen e merr dhe e jep për hir të Allahut.

Ejub Es Sakhtiani (Allahu e mëshiroftë!) ka thënë: *"Kur njeriu është i singertë ndaj Allahut, nuk do të ketë dëshirë që të ketë pozitë dhe vend në zemrat e të tjerëve."* E tillë ka qenë gjendja e selefit, kurse shumica e muslimanëve të sotshëm nuk kënaqen e nuk gëzohen përveçse kur të tjerët e dinë se ai ka dije, bën vepra dhe jep lëmshë, dhe për këto e lavdërojnë (madje kjo dukuri është shtuar përmes rrjeteve sociale). Ndërsa, Umeri (radijAllahu anhu) ka thënë: *"Kush ka qëllim të singertë për të vërtetën, edhe nëse të tjerët janë kundër tij, Allahu do t'i mjaftojë në raportet mes tij dhe atyre. Ndërsa, kush zbukurohet me një gjë që nuk i përket atij, Ai do ta shëmtojë atë."*

Të tillë kanë qenë besimtarët e vërtetë, të cilët kanë fshehur veprat e tyre, dhe si rezultat Allahu i ka zbukuruar ata dhe ka ngritur lart pozitën e tyre. Pastaj gjurmët e këtyre veprave i ka shfaqur në pamjet e tyre – është parë sinqeriteti e vërtetësia në fytyrat e tyre. Gjithashtu, Allahu ka bërë pastaj që edhe të tjerët t'i kuptojnë ato vepra të tyre, madje qoftë dhe pas disa shekujve ato janë përcjellë te gjeneratat pas tyre, duke nxjerrë mësimë prej tyre. Allahu ka bërë që ata të njihen për të mirë, edhe pse janë fshehur nga sytë e njerëzve. Allahu thotë: **“Allahu ka skalitur besimin në zemrat e tyre dhe i ka fuqizuar ata me shpalljen e Vet.”** (*Muxhadile* 22). Allahu u ka mjaftuar atyre dhe nuk kanë pasur nevojë për njerëzit, sepse Ai është me miqtë e Tij, i ndihmon, i përkrah dhe pastron zemrat e tyre. Pastaj kur të shkojnë tek Allahu, shkojnë duke qenë i kënaqur me ta dhe duke i mëshiruar dhe afruar në banesën e nderimit – Xhenet.

Për fund, Ibën Kajimi (Allahu e mëshiroftë!) ka thënë: *“Nuk ka mundësi të bëhet bashkë sinqeriteti (ihlasi) në zemrën e njeriut dhe dëshira për lavdërime, siç nuk ka mundësi të bëhet bashkë uji dhe zjarri.”*

∞Frika ndaj Allahut

Frika ndaj Allahut është ajo që ngjall zemrat, fton njeriun ta qortojë veten e tij, të frenohet ndaj mëkateve dhe gjërave të ndaluara dhe të mos i shohë veprat e tij si diçka madhore që ka bërë ngase e drejta e Allahut është shumë më e madhe. Frika ndaj Allahut bën që njeriu të thyejë forcën e nefsit i cili ka vetëpëlqim. Pejgamberi (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë: **“Vërtet, unë kam më së shumti dituri për Allahun, mirëpo gjithashtu i frikësohem më së shumti Atij.”** Dhe:

“Sikur të dinit atë që di unë, do të qeshnit pak e do të qanit shumë, nuk do të kënaqeshit me gratë tuaja në shtretër dhe do të dilnit nëpër rrugë duke kërkuar shpëtim prej Allahut.” Ebu Hafsi (Allahu e mëshiroftë!) thoshte: *“Frika ndaj Allahut është “kamxhiku” i Tij me të cilin drejton ata që largohen prej derës së Tij, mirëpo çdokujt që ia ke frikën ikën, ndërsa kur ke frikë Allahun, do të ikësh për tek Ai.”* Ibrahim ibën Sufjani (Allahu e mëshiroftë!) ka thënë: *“Kur frika ndaj Allahut zë vend në zemrën e besimtarit, do të djegë në të vendet e epsheve dhe pasioneve të ndaluara dhe do të largojë dunjanë prej saj.”*

17

Frika ndaj Allahut është shenjë e besimit të saktë dhe largimi i kësaj frike prej zemrës është shenjë e besimit të dobët. Dhe zemra në udhëtimin e saj për tek Allahu është sikurse zogu, koka e të cilit është dashuria ndaj Allahut ndërsa frika dhe shpresa janë dy krahët e tij. Kur këto (gjymtyrë) janë në rregull, atëherë fluturimi i tij është në rregull.

Është detyrë ndaj besimtarit të bëjë barazim mes frikës dhe shpresës. Nuk duhet që njëra të jetë më e madhe sesa tjetra. Nëse dominon frika, atëherë si pasojë do të humbasë shpresën në Mëshirën e Allahut, ndërsa nëse dominon shpresa atëherë do të ndihet i sigurt prej dënimit të Tij (pastaj do të veprojë mëkate). Disa dijetarë thonë se kur njeriu gëzon mirëqenie dhe shëndet, nuk ka të keqe të anojë kah frika, ndërsa kur është i sëmurë, nuk ka të keqe të anojë

¹⁷ Frika e lavdëruar: Ajo e cila të pengon të veprosh mëkate, bëhet pengesë mes teje dhe mëkateve. Frika e nënçmuar është ajo e cila të bën të humbasësh shpresën në Mëshirën e Allahut.

kah shpresa. Kurse, shejh Uthejmini (Allahu e mëshiroftë!) ka thënë: *“Njeriu kur shikon veprën e tij, tek ai më shumë duhet të dominojë frika (të mos ndihet i sigurt për pranimin e saj), ndërsa kur hedh shikimin te Mëshira e Allahut, tek ai duhet të dominojë shpresa.”* Tauus bin Kejsani (Allahu e mëshiroftë!) ka thënë: *“Kur adhuresit kujtuan Xhehenemin, iu largua gjumi (dhe u ngritën të faleshin).”*

Cili prej nesh kur kujton Xhehenemin, frikësohet dhe nuk e zë gjumi dhe ngrihet të falet?! Nëse shikon gjendjen e shumicës së muslimanëve, do të shohësh se ata jetojnë sikur një person i cili ndihet i sigurt, i qetë, rehat, dhe mjaftohen me vlerësimet që ua bëjnë njerëzit, mirëpo nuk shikojnë në gjendjet e zemrave të tyre në raport me Allahun (sa i përket dashurisë, frikës e shpresës tek Ai dhe të tjerave nga veprat e zemrës).

∞ **Ulja e shikimit nga ndalesat**

Ulja e shikimit është nga shkaqet kryesore që me lejen e Allahut ruan zemrën nga lidhja e saj me imazhet e ndaluara (të grave të huaja etj.). Dhe kështu zemra mbetet e shëndoshë nga sëmundja e epshit dhe pasioneve të ndaluara. Ai që ka besim të saktë, do të shijojë ëmbëlsinë e adhurimeve që bën, ngase zemra e tij është e lidhur vetëm për Allahun. Kemi rastin e Jusufit (alejhi ue selem) i cili kur ka frenuar veten dhe gjymtyrët ndaj imoralitetit, Allahu e ka mbrojtur dhe ka larguar imoralitetin nga ai, **“Kështu e larguam nga e keqja dhe vepra e shëmtuar, sepse ai, në të vërtetë, ishte nga robërit Tanë të sinqertë.”** (Jusuf 24).

Ai që e liron shikimin e tij dhe ia liron frerët nefsit të tij

(duke parë çfarë të dëshirojë), atëherë nefsi i tij bëhet i atillë që vazhdimisht e do epshin e shikimit, syri i kënaqet dhe zemra e pëlqen atë. Mirëpo, kjo është një e keqe që do t'ia mbulojë zemrën dhe është sëmundje e rrezikshme. Ato gjëra që sheh, nga epshet e ndaluara, do t'ia robërojnë zemrën dhe do të lidhet për to, e pastaj do të ketë dëshirë që të shikojë sa më shumë prej tyre (sepse nuk ngopet) dhe njëkohësisht do të ndjejë vuajtje në tërë këtë.

Mos pyet për gjendjen e keqe që ka adhurimi i atij që bie në këtë gjendje (si: leximi i Kuranit, përlujja në namaz, dëlirja e zemrës etj.). Kjo sëmundje nuk është e veçantë vetëm për mëkatarët, por mund t'i ndodhë edhe një besimtari i cili përzihet me gjininë e kundërt, apo ia lejon vetes të shohë imazhe dhe pamje të ndaluara nëpër rrjetet sociale apo të tjera.

Pasoja e parë e lëshimit të shikimit në haram është kur personi nuk ndjen se është duke vepruar mëkat, duke mos përjashtuar sprovën tjetër se vetë veprimi i kësaj gjëje është një gjë e ndaluar. Pra, gjëja më e rrezikshme është kur njeriu nuk e ndjen se është i prekur nga kjo sëmundje. Mundohet vazhdimisht ta ngopë shikimin e tij me gjëra të ndaluara, dhe pastaj e shfajëson veten duke thënë se kështu është puna e tij, se nuk ka mundësi të veprojë ndryshe, se është shikim pa epsh dhe se nuk ndikohet nga ai shikim. Mirëpo, përgjigja është në fjalët e Pejgamberit (salAllahu alejhi ue selem): **“Mos paso shikimin me shikim. Për shikimin e parë nuk të shkruhet gjynahu,¹⁸ ndërsa për të dytin të shkruhet.”**

¹⁸ Mirëpo, kjo nuk duhet të kuptohet gabimisht siç mund të mendojë ndokush duke ia dhënë lirinë vetes të shikojë me shikimin e parë. Hadithi flet për rastet kur njeriut pa qëllim i bie shikimi në ndonjë gjë të ndaluar.

Nëse të ka rënë shikimi në një grua të huaj, largoje shikimin - mos vazhdo me shikim tjetër. Po ashtu, atij që ka rënë në këtë gjë, i themi se sa herë që hedh shikimin në gjëra të ndaluara, rrjedhimisht do të të priset zemra dhe do të të pakësohet besimi, e pastaj ëmbëlsia do t'iu humbasë adhurimeve që bën dhe gradualisht nuk do ta përjetosh atë. Sa më shumë që hedh shikimin në gjëra të ndaluara, do ta humbasësh kënaqësinë ndaj adhurimeve, pa e ndjerë këtë. Kjo e keqe do të mbulojë shumë mirësi të tjera pastaj.

∞ **Lutja tek Allahu**

Lutja tek Allahu është arma e fshehtë e besimtarit, kalaja e pamposhtur dhe streha e atyre që janë të hutuar dhe atyre që kanë brenga e shqetësime. Tek kjo kala, ata strehohen dhe mbrohen. Lutja tek Allahu është nga adhurimet më madhështore që kryen besimtari, ngase me lutje i drejtohet Allahut – e adhuron Atë. Allahu thotë: **“Lutmuni Mua, se do t’ju përgjigjem!”** (*Gafir 60*). Ai që e lut Allahun me sinqeritet dhe është i vërtetë në lutjen e tij, atëherë ai me këtë shkëput lidhjet me krijesat (largohet me zemër prej tyre) dhe drejtohet vetëm kah Allahu, ngase e di se krijesat nuk zotërojnë dëm, dobi, jetë, vdekje dhe ringjallje. Pejgamberi (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë: **“Lutja është vetë adhurimi.”** Umeri (radijAllahu anhu) ka thënë: *“Unë nuk brengosem për përgjigjen e lutjes, por ajo që më brengos është bërja e lutjes (se a po e lus Allahun apo jo). Nëse Ai më frymëzon ta lus, atëherë bashkë me lutjen vjen dhe përgjigja.”* Kur njeriu është i sinqertë dhe i vërtetë në lutjen drejtuar Allahut dhe në kërkimin e mbrojtjes tek Ai, kjo është shenjë e besimit të saktë dhe se në zemrën e tij ka jetë.

Njeriu nuk do të zhgënjehet dhe nuk do të privohet nga përgjigja pasi e ka lutur Allahun, me kusht që të plotësojë kushtet e lutjes dhe të largohen pengesat për pranimin e saj (nëse e bën këtë atëherë përgjigja është e garantuar). Allahu thotë: **“Kur robërit e Mi (besimtarë) të pyesin për Mua, (thuaju se) Unë jam afër, i përgjigjem lutjeve të lutësit, kur ai më lutet Mua. Prandaj, le t’i përgjigjen thirrjes Sime dhe le të më besojnë Mua, për të qenë në rrugë të drejtë.”** (*Bekare 186*).

Ibën Kajimi (Allahu e mëshiroftë!) ka thënë: *“Nëse gjatë lutjes ka prani të zemrës, gjithashtu lutësi mbledh zemrën rreth kërkesës të cilën ia parashtron Allahut, pastaj kjo lutje bëhet gjatë kohëve kur Ai i pranon lutjet (më shumë), si: pjesa e fundit e natës, gjatë ezanit, mes ezanit dhe ikametit, në fund të namazit farz (para selamit), prej kur imami ngrihet në minber ditën e xhuma deri në faljen e namazit dhe pjesa e fundit e xhumasë (pas ikindisë), dhe pastaj këtë lutje e shoqëron edhe përlulja ndaj Allahut me zemër, thyerja shpirtërisht para Tij, nënshtrimi dhe përgjërimi, kthimi kah kibra, te qenët me abdes dhe ngritja e duarve, pastaj fillon me lavdërim e madhërim ndaj Allahut dhe dërgon salavate e kërkon falje, e pasi fillon të thuash kërkesën, këmbëngul në të – e përsërit, i përulet Allahut dhe e lut me Emrat e Tij të bukur dhe Cilësitë e Tij dhe me njësim ndaj Tij (teuhid), madje para lutjes është mirë të jepet lëmoshë, atëherë duke përmbledhur tërë këto, rrallëherë ndodh që kjo lutje të refuzohet...”*

Ndërsa, si shkaqe të tjera mund t’i përmendim shkurtimisht edhe këto:

- ∞ Shoqërimi me njerëz të mirë e të devotshëm.
- ∞ Vizita e varrezave.
- ∞ Leximi i librave të dobishëm që flasin për adhurimet e zemrës. Libri më i rëndësishëm e më madhështori është Kurani, pastaj hadithet, pastaj librat e imamëve, si: Medarixhus salikin, Igatethul lehfan, El feuaid, El xhewabul-kafij (të gjitha të Ibën Kajimit), Et tuhfe el irakie (e Ibën Tejmijes), Mukhtesar Minhaxh El Kasidin (e Ibën Kudames) etj.
- ∞ Meditimi mbi biografitë e sahabëve, tabiinëve, tabi tabiinëve dhe dijetarëve që kanë ecur rrugës së tyre, lidhur me atë se si ka qenë sinqeriteti e vërtetësia e tyre, po ashtu si ka qenë dija, thirrja, dhënia dhe sakrifica e tyre për këtë fe. Këto ishin mjetet apo shkaqet kryesore përmes së cilave ne edukohemi në besimin tonë. Përmbledhtas mund të themi se, çdo adhurim shton besimin, nëse shoqërohet me sinqeritet dhe është në përputhje me sunetin e Pejgamberit (salAllahu alejhi ue selem).

Besimtarët e vërtetë

Pasi shëtitëm në vjeljen e fryteve të besimit dhe rezultateve madhështore të tij, pamë se jeta në këtë atmosferë të tillë, ngjall zemrën e besimtarit dhe lartëson shpirtin e tij, që të jetojë një jetë tjetër nga ajo që jeton pjesa tjetër e njerëzve, tek të cilët lidhja kryesore është me materialen dhe me gjërat të cilat i dëshiron shpirti (nga kënaqësitë e kësaj jete kalimtare). Kjo për arsye se besimtarët e arrijnë lumturinë me besimin e tyre dhe me kthimin kah Allahu, duke përjetuar kënaqësi me dhikër e me vepra të mira, përmes të cilave arrihet kënaqësia e Tij.

Besimtarët e vërtetë janë ata të cilët ofertën e dunjasë e kanë hedhur prapa shpine, nuk e kanë kthyer kokën kah ajo, sepse e kanë kuptuar saktë dhe drejtë realitetin e dunjasë: ajo është vendi i belave, sprovave, fatkeqësive, sëmundjeve, fitneve dhe është botë që shkon kah shkatërrimi e zhdukja, e kush lidhet për të do të kaplohet nga poshtërimi. Këta besimtarë të vërtetë e kanë nënçmuar çështjen e saj. Ata nuk shqetësohen nëse u humbet ndonjë gjë prej saj, ngase shpresën që kanë tek Allahu e kanë bërë si kompensim për çdo gjë që kanë humbur nga jeta e kësaj bote. Tek ta ahireti ka zënë vendin kryesor në zemrat e tyre, ai dominon në shqetësimet dhe preokupimet e tyre dhe të gjitha përpjekjet i kanë rreth tij.

Besimtarët e vërtetë janë ata që vrapojnë dhe nxitojnë për tek ahireti, duke vepruar, dhënë e shpenzuar. Synimi i tyre është të dalin fitues në botën tjetër: Të arrijnë kënaqësinë e Allahut, e cila është fitorja madhështore. Këtë përpiqen ta realizojnë duke shfrytëzuar çastet, orët dhe ditët e shkurta të kësaj jete, që të përfitojnë dhe të marrin sa më shumë prej thesareve, kënaqësia e të cilave nuk përfundon kurrë në botën tjetër.

Këtu shohim dhe dallimin mes dy jetëve: jetës së atyre të cilët janë dhënë pas kësaj jete duke e bërë qëllim kryesor atë dhe jetës së atyre të cilët e kanë hedhur pas shpine këtë dunja dhe dëshirojnë të shohin Fytyrën e Allahut në botën tjetër. Për këtë arsye, edhe preokupimet e shqetësimet e të dy palëve dallojnë shumë nga njëra-tjetra.

Ai, besimi i të cilit është i saktë, kënaqet dhe është i lumtur

me adhurimin ndaj Allahut, kënaqet gjithashtu kur sheh se edhe të tjerët i binden Atij dhe e adhurojnë. Nga ana tjetër, shqetësohet dhe pikëllohet kur sheh se e keqja është përhapur në tokë dhe mëkatarët janë dhënë pas mëkateve të tyre. Prandaj, sa të ketë mundësi mundohet të ndalë të këqijat dhe mëkatet duke këshilluar dhe udhëzuar për largim nga to.

Nëse njeriu nuk gjen në zemër shqetësim e xhelozë për veprimin e gjynaheve dhe shkeljen e ndalesave dhe se si mëkatarët vrapojnë me etje drejt mëkateve, atëherë duhet të rishikojë besimin e tij sepse kjo vjen nga një mangësi e fshehur në zemër. I tilli nuk ka atë ndjeshmëri që duhet ta ketë besimtari (i cili ka besim të saktë) përballë përgjegjësisë me të cilën është ngarkuar. Pejgamberi (salAllahu alejhi ue selem) ka thënë: **“Kur njerëzit shohin zullumqarin duke bërë zullum dhe nuk e kapin për dore ta ndalojnë, atëherë është rrezik që Allahu t’i përfshijë të gjithë me dënimin e Tij.”**

Ne duhet të dimë se jemi në një botë ku vazhdimisht jemi në luftë me nefsën tonë i cili na urdhëron për të këqija e mëkate dhe preferon rehatinë, komoditetin, nuk dëshiron lodhjen etj. Ai që ka synim të ruajë vlerësimin që të tjerët kanë për të, me dëshirën për të mos u ballafaquar me ta (duke dalë para tyre me diçka që nuk e pëlqejnë), apo nuk kundërshton një mëkat që të mos e shajnë dhe ofendojnë, ai realisht është duke punuar të jetë i nderuar në mesin e njerëzve e që të ketë vend tek ta. Mirëpo, ky koncept është i gabuar.

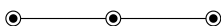
Besimi i saktë detyron besimtarin t’i japë përparësi kënaqësisë së Allahut para kënaqësisë së çdokujt tjetër.

Personi i tillë nuk stoliset e nuk zbukurohet dhe nuk lajkaton njerëzit në llogari të fesë, në mënyrë që ata pastaj ta pëlqejnë dhe ta nderojnë. Kush është i vërtetë në besimin e tij, ndodh të përqeshet, të ofendohet apo të akuzohet padrejtësisht. Kjo gjë është një rezultat i pashmangshëm për çdokënd që thërret në të vërtetën, sepse shumica e njerëzve nuk dëshirojnë të vërtetën nëse ajo kundërshton tekat dhe dëshirat e tyre.

Andaj, fenomeni i besimit të dobët është një sëmundje e rrezikshme që përfshin të gjithë nivelet e besimtarëve. Madje, gjurmët e tij mund të shfaqen edhe tek kërkuesit e dijes dhe tek thirrësit. Për shkak të kësaj shkujdesjeje, është nevojë e domosdoshme që në umetin tonë të ketë vazhdimisht mësimet për fenë e Allahut, duke i orientuar drejt të mirës.

Fundi i këtij i umeti nuk përmirësohet përveçse me atë që është përmirësuar fillimi: me kthim tek Allahu me teuhid, me adhurime, me frikë, me shpresë dhe me ripërtëritje të besimit, në mënyrë që pema e besimit të mbijë e të rritet në zemra dhe të japë frytet e saj të shëndosha, dhe kështu të shfaqen pastaj gjurmët në zemrat, fytyrat dhe gjymtyrët tona dhe të shfaqet realiteti i ubudijes – të qenët robër adhures ndaj Allahut. Gjithashtu duhet të pimë prej burimit të pastër – Kuranit e sunetit, duke mos e përzier me njollat e shirkut, bidatit apo mëkatit. Kjo arrihet kur realizojmë mësimet dhe udhëzimet e Kuranit në praktikën tonë fetare, Libër ky i cili është udhërrëfyes, dritë, sqarim, shërues e ilaç për çdo sëmundje (të brendshme dhe të jashtme). Ai është ushqim për shpirtat dhe shërim për

zemrat. Ai e ngrit dhe e lartëson njeriun në dunjanë dhe ahiretin e tij. Pejgamberi (salAllahu alejhi ue selem) është lutur: **“O Allah, të lus ta bësh Kuranin freski (pranverë) të zemrës sime dhe dritë të gjoksit tim!”**

Lusim Allahun të na mëshirojë neve, prindërit tanë, pasardhësit tanë dhe të gjithë muslimanët!

Lusim Allahun të përmirësojë gjendjen e muslimanëve, të gjallërojë besimin në zemrat tona dhe të ndriçojë diturinë dhe largpamësinë tonë!

Lusim Allahun të na mundësojë që veprat dhe fjalët tona t'i bëjmë sinqerisht për Atë! Të na bëjë të vdesim duke qenë në këtë besim dhe duke qenë i kënaqur me neve!

Lusim Allahun të na dhurojë dije të dobishme!

Lusim Allahun të na mundësojë të bëjmë pendim të sinqertë, vepra të mira, shpërblime të vazhdueshme në këtë botë dhe pas vdekjes dhe të na japë përfundim të mirë!